HOUSE Tex
ՏԱՔ ԳԻՆԵՐ ՋՄՐԱՆ ՅՈՒՐՏԻՆ
●Ջոյգ պլանքէթ (240x220) 40.000 լ.ո.
●Մէկուկէս պլանքէթ (220x180) 35.000 լ.ո.
●Փոքրերու պլանքէթ (100x75) 15.000 լ.ո.
Գտաբօ, Գուրճ Համուտ, Անթիլիաս, Սաբթա, Քրիփոլի
ԲԱՑ ԵՆՔ ԿԻՐԱԿԻ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐԸ
սահմանափակ քանակ

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة : إيشا درويشيان

1000 Լ.Ո. 7ԼՐԱ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 219 (19519) ՈՒՐԲԱԹ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1996 10 ԷՋ

Pas besoin d'aller en Perse
tapirama
NOUVEL ARRIVAGE DE LA PLUS GRANDE COLLECTION DE TAPIS PERSANS
Crédit sur 10 mois sans intérêt à partir de 30$ par mois
Tapis: Persan - Chinois - Européen - Moquettes - Papiers peints
Ouvert les Dimanches toute la journée

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ո՛Չ ՄԻԱՅՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ԹՈՂԱԾ ԱԻԱՆԴԸ

Անկախութեան Տօնը որեւէ երկրի ազգային ամէնէն նուիրական տօնն է, որովհետեւ այդ տօնին յաջորդականութեան թիւով է, որ կը չափուի այդ երկրին ինքնիշխան կեանքին տարիքը:

Այդպէս է նաեւ Լիբանանի համար, որ այսօր կը տօնէ իր անկախութեան 53րդ տօնը: Այս առիթով տեղի ունեցող հանդիսութիւնները ունին բազմաթիւ իմաստներ, բայց առաջին հերթին, պետական իշխանութիւնն ու ժողովուրդը կը խոնարհին յիշատակին առջեւ այն սերունդին, որ գրիչով, զէնքով եւ քաղաքական պայքարի այլ միջոցներով կերտեցին այս երկրին անկախութիւնը:

Լիբանանի անկախութեան պայքարը քանի մը օրուան պատմութիւն չունի, այլ անիկա կ'երկարի տասնամեակներու վրայ: 1943ին, երբ Լիբանան դուրս եկաւ ֆրանսական հոգատարութենէ եւ իր դրօշը ծածանեց այս հայրենիքին հողերուն վրայ, այդ *աքթը* արդիւնք չէր միայն հանրքնթաց տասնեակ մը օրերուն ֆրանսական իշխանութիւններուն դէմ կառավարական խումբ մը վարիչներու կեցուածքին, այլ այդ պայքարին արմատները կ'երկարին մինչեւ Օսմանեան կայսրութեան իշխանութեան օրերը, երբ արաբական ազգայնականութիւնը ծնունդ կ'առնէր նաեւ լիբանանեան այդ Լեռնաշխարհին մէջ եւ կը ճառագայթէր դէպի արաբական այլ երկիրներ: Օսմանեան բռնատիրութեան դէմ պայքար բացած եւ մինչեւ նահատակութիւն քալած սերունդները եղան նախակարապետները այն սերունդին, որ աւելի ուշ, ինքնիշխան եւ անկախ պետականութեան գաղափարին դրօշը բարձրացուց 40ական տարիներուն եւ այս փոքր հայրենիքը ի վերջոյ հասցուց քաղաքական այն վիճակին, որ երազն ու իրաւունքն է որեւէ երկրի եւ անոր հողերուն վրայ ապրող ժողովուրդին:

Անկախ պետականութիւն կերտող սերունդը նուիրական աւանդ մը թողուց Լիբանանի զաւակներուն, մինչեւ մեր օրերը երկարող սերունդներուն: Աւանդը ինքնիշխան երկրին պահպանումն էր ու զարգացումը: Լիբանանցիք հաւատարմօրէն տէր կանգնեցան այդ աւանդին ու կը մնան անոր պահապանը, երբ այսօր հայրենիքին մէկ անբաժանելի մասնիկը կը մնայ իսրայէլեան գրաւման տակ, թերութիւն մը պարտադրելով վերիշխանութեան:

Լիբանան ապրեցաւ իր գոյութեան բազում սպառնալիքներ ուղղող անաւոր եւ բազմամեայ տագնապ մը «այլոց պատերազմը իր հողերուն վրայ», ինչպէս ըսած է հանրապետութեան նախագահը բազմաթիւ առիթներով: Տագնապի տարիները ոչ միայն դառն փորձառութիւն մը եղան այս երկրի զաւակներուն համար, այլ նաեւ անուղղակի օրէն անոր առիթ տուին արժեւորելու անկախ ու գերիշխան ըլլալու իմաստը: Այսօր, յետ-տագնապեան Լիբանանը ապրող սերունդները միայն իրաւունքի եւ զգացական մօտեցումներով չեն նայիր անկախութեան եւ գերիշխանութեան ամբողջականութեան առաջադրանքին, այլ անկախութեան ու գերիշխանութեան իմաստը կ'ընկալեն ապրուած փորձառութիւններու, նաեւ ամբողջ Միջին Արեւելքին պարտադրուած իրաւունքի ու իրաւազրկումի պայքարին դիտանկիւնէն: Յետ-տագնապեան սերունդը այս իմաստով չի բաւականանար լոկ անկախութեան սերունդէն իրեն ժառանգ ձգուած աւանդներուն փոխանցումով, այլ անոնց վրայ կ'աւելցնէ նաեւ իր դառն փորձառութենէն շահուածը եւ այդ յաւելումով՝ աւելի հարուստ եւ իմաստաւորուած աւանդ մը կը փոխանցէ վաղուան սերունդին, անոր հետ միասին երդում տալով, որ պիտի վերակերտէ ամբողջական, ազատ եւ ինքնիշխան Լիբանանը եւ արդար իրաւատէրը պիտի մնայ անոր:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԸ ԿԸ ԽՈՒՍԱՓԻ ՓԱՍՏԵՐ ԴԻՄԱԳՐԱՒԵԼԷ

Հայաստանի Սահմանադրական Դատարանի վճիռի թուականին (24 Նոյեմբեր) մօտեցման հետ, աւելի եւ աւելի բացայայտ կը դառնայ, թէ արդարութեան այս մարմինը ո՛ւր կ'ուզէ տանիլ կացութիւնը եւ ինչպիսի՛ խեղաթիւրումներով վիժեցնել ընդդիմադիրներուն փաստարկուած պահանջները:

Երեւանէն տրուած հեռագրալուրեր կը յայտնեն, որ դատարանը փորձած է հարցերը դնել այնպիսի հունի մէջ, թէ՛ օրէնքին մէջ գոյութիւն ունեցող թերութիւններն են յանցաւորը, հետեւաբար, դատարանը իրաւունք չունի անցնելու որոշ սահմաններէ անդին:

Դիմող (ընդդիմադիր) կողմի ներկայացուցիչները, որոնք օր մը առաջ յայտարարած էին, որ անհմաստ կը գտնեն այս դատավարութեան մասնակցութիւնը, անգամ մը եւս ընդգծած են, որ դատարանն ու Կ.Ը.Յ. խուսափած են օրինախախտումներու փաստաթուղթերը քննարկել կամ մինչեւ իսկ կարգ մը փաստաթուղթեր դատարան բերել, ստեղծելով վիճակ մը, որ կ'ըսէ. «գող կայ, բայց կարելի չէ փաստել», որովհետեւ ... այդ «գողութեան» փաստաթուղթերը կը պահուին յանձնախումբին մօտ: Անոնք դարձեալ յիշեցուցած են, որ քուէահամարի ցուցակներուն եւ ընտրողներու ցանկերուն միջեւ նկատուած են հսկայական տարբերութիւններ, որոնց պատճառներուն բացայայտումէն խուսափումը ցոյց կու տայ, թէ դատարանը ուր կ'ուզէ հասնիլ:

ԻՐԱՆԻ ՀԱՅՕՒԹԵՆԷՆ ՅՈՒՇԱԳԻՐ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ

Թեհրանէն հաղորդուած հեռագրալուր մը կը յայտնէ, որ Իրանի հայութիւնը եւս իր ձայնը միացուցած է Յունաստանի, Լիբանանի եւ այլ գաղութներու հայութեան ձայնին եւ դիմած՝ Հայաստանի Սահմանադրական Դատարանին, անկէ պահանջելով արդար մօտեցում:

Արդարեւ, Թեհրանի հայկական կազմակերպութիւնները յուշագիր մը պատրաստած են, որպէսզի Հայաստանի դեսպանատան միջոցով փոխանցուի Սահմանադրական Դատարանին, բայց դեսպանը մերժած է ընդունիլ պատուիրակութիւնը: Թեմական Խորհուրդի եւ ստրագրող կազմակերպութիւններու նախաձեռնութեամբ, յուշագիրը փոխանցուած է Հայաստան Սահմանադրական Դատարանին յանձնելու նպատակով:

4 Նոյեմբեր թուակիր յուշագիրը, անդրադառնալով նախագահական վերջին ընտրութեանց ընթացքին արձանագրուած օրինախախտումներուն, կրնկատէ, որ Հայաստանի վարկը անկում կրած է ստոր պետութիւններու մօտ: Յուշագիրը կ'ըսէ, որ Հայաստան այսօր կը դիտուի իբրեւ սակաւապետութիւն մը, ուր իշխանութիւնը ինքգինք ժողովուրդին կը պարտադրէ ոստիկանութեան եւ բանակին միջոցով եւ այլ պատճառով խորացած է ժողովուրդին ու իշխանութեան միջեւ վիհը: Յուշագիրը կը նկատէ, որ Հայաստանի վարկը փրկելու եւ արդարութիւն հաստատելու միակ միջոցը Սահմանադրական Դատարանն է՝ իր արդար վճիռով:

Յուշագիրը ստորագրած են Հայ Դատի Յանձնախումբը եւ 16 կազմակերպութիւններ:

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ԴԷՄ

ԱՆԳԱՐԱ, 21 (ՌԷՈԹԵՐ) - Մարդկային իրաւունքներու պաշտպան «Հիւմըն Ռայթս Ուոչ - Հելսինքի» չարժումը, որ Միացեալ Նահանգներ հաստատուած է, Հինգշաբթի օր դատապարտեց Թուրքիոյ մէջ Քիւրտիստանի Աշխատաւորական կուսակցութեան անձնասպանական գործողութիւնները, որովհետեւ անոնք կը կատարուին իրբեւ քաղաքացիներուն կոդմէ:

Շարժումը նաեւ մատնանշեց Թուրքիոյ կողմէ քրտական օրինաւոր կուսակցութեան մը 41 անդամներուն դատավարութեան ծրագիրը: Ամրաստանեալները առնչակից կը նկատուին ՔԱԿի:

Յուլիսէն ի վեր, երեք կիներ անձնասպանական գործողութիւններ կատարած են Թուրքիոյ մէջ՝ 20 զոհ պատճառելով:

ՔԻՒՐՏ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ «ԲԱՆԱԼ ՏՈՊՐԱԿԸ»

ԱՆԳԱՐԱ, 21 (ՌԷՈԹԵՐ) - Թուրքիոյ խորհրդարանէն քիւրտ երեսփոխան մը կը սպառնայ յաւելեալ մանրամասնութիւններ հրապարակել այն գայթակղութեան մասին, որ կը բացայայտէ կապեր Թուրքիոյ ապահովութեան մեքենային եւ ծայրայեղ աջակողմեան աւազակներու միջեւ:

Սեւտաթ Պուլէք ըսաւ, որ պիտի յայտարարէ անուններ իշխող ընտրանիէն, որոնք կապեր ունեցած են աւազակապետ Ապտալլա Ջաթլիի հետ:

Ջաթլի 70ական թուականներուն ամրաստանուած էր հերոյինի մաքսանենգութեամբ եւ մարդասպանութեան քանի մը յանցանքներով: Աւելի ուշ ան սպաննուած էր, երբ գինք փոխադրող ինքնաշարժը արկածի մը հետեւանքով ջախջախուած էր: Պուլէք եւս այդ ինքնաշարժին մէջ էր:

Պուլէք կը դեկավարէ քրտական ցեղախումբ մը, որ կը պայքարի Քիւրտիստանի Աշխատաւորական կուսակցութեան դէմ:

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Լիբանանի Անկախութեան Տօնին առիթով, «Ազդակ» լոյս պիտի չտեսնէ վաղը՝ Շաբաթ, 23 Նոյեմբերին:

Մեր յաջորդ թիւը՝ Երկուշաբթի, 25 Նոյեմբերի առաւօտուն:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՎՃՌԷՆ ԱՌԱՋ՝ ՎՃՌԻ.

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ ՊԻՏԻ ՉԿՐԿՆՈՒԻՆ Կ'ԸՍԷՆ ԱՐԱՐՔՑԵԱՆ ԵՒ ՋՈՒՐԱԲԵԱՆ

«Հայաստանի որոշ չրջաններու մէջ ընտրութիւնները կրկնելը չի համապատասխաներ Հայաստանի ընտրական օրէնքին», յայտարարած է Լեւոն Տէր Պետրոսեանի մամլոյ քարտուղար Լեւոն Ջուրաբեան, հակագրելով նախագահական ընտրութիւններու արդիւնքները գեղծումը դատապարտող Եւրոպական Խորհրդարանի ծանօթ բանաձեւին: Ջուրաբեան ըսած է, որ յայտարարութիւնը հիմնուած է «անստոյգ տուեալներու» վրայ, որոնք չեն համապատասխաներ իրականութեան: Ան աւելցուցած է, որ ո՛չ Ե.Ա.Գ.Կ., ո՛չ Եւրոպայի Խորհուրդը եւ ոչ ալ օտար դիտերը ընտրութեանց արդիւքները կասկածելի համարած են եւ տարօրինակ նկատած է, որ եւրոխորհրդարանը անտեսած է ընդդիմութեան կատարած «գագանային բռնութիւնը», Ազգային Ժողովին առջեւ հաւաքի պահուն:

Իր կարգին Ազգային Ժողովի նախագահ Բարգէն Արարքցեան Ֆրանսայի մէջ մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին անդրադառնալով Հայաստանի նախագահական ընտրութիւններուն, ըսած է, որ անիկա տեղի ունեցած է «ժողովրդավար պետութիւններու յատուկ ձեւով»: Իսկ խօսելով Եւրոպայի Խորհրդարանի ծանօթ յայտարարութեան մասին, Բ. Արարքցեան նշած է, որ նոր ընտրութիւններ կատարելու որոշումը դէմ է Հայաստանի ընտրական օրէնքին, իսկ նոր օրէնք որդեգրելը հնարաւոր չէ:

«Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ + 30»Ի ՀԱՄԻՏ

ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ՁԱՒԵՇՏԻ ՎԵՐԱԾԵԼ

Կ'ԸՍԷ ԸՆԿ. Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

«Վահան Յովհաննիսեան + 30»ի դատավարութեան երէկուան նիստը քննարկեց մեղադրեալ Սուրէն Սահակեանի հարցը: «Արաբօ» ջոկատի անդամներէն Ս. Սահակեան նախագահութենէն խնդրեց, որ նախ հրապարակուի իր նախնական քննութեանց վկայութիւնները, որովհետեւ հոն չէ նշուած, թէ ինք մեղադրուած է յեղաշրջման յանցանքով: Նախագահութիւնը ընդառաջեց եւ նկատեց, որ Ս. Սահակեան մեղադրուած է միայն այն յանցանքով, որ տեղեակ է եղած ոստիկաններու սպանութեան միջադէպին, բայց չէ յայտնած: Մեղադրեալը ըսաւ, որ ինք կը գտնուէր ոստիկանութեան ինքնաշարժին մէջ, բայց չէ գիտցած, թէ ոստիկաններ սպաննուած են: Պաշտպան փաստաբանը այս հիմքով պահանջեց, որ մեղադրեալը վերծ կացուցուի ամբաստանութենէն:

Ընկ. Վ. Յովհաննիսեան յայտարարեց, թէ ճիշդ չի նկատեր նման որոշում եւ աւելցուց, որ «ամբողջ գործը կարելի է երգիծական վաւերտի վերածել, բայց ոչ ոստիկաններու սպանութիւնը, որ մինչեւ վերջ պէտք է պարզաբանուի, այն յոյսով, որ ճշմարտութիւնը ի յայտ կու գայ»:

Նախագահութիւնը որոշեց չընդունիլ պաշտպան փաստաբանին խնդրանքը, այլ շարունակել հարցին քննարկումը, մինչեւ սպանութեան մանրամասնութիւններուն պարզումը:

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿՈՂՄԷ

«Ֆէօքըր» երէկ հետեւեալ յօդուածով լուսաբանի տակ առաւ Ղարաբաղի եւ Աբխազիոյ ընտրութիւնները:

ԹԻՖԼԻՍ, 21 (ՌԷՈԹԵՐ) - Կովկասեան անջատողական 2 չրջաններու՝ Արխագիոյ եւ Լեռնային Ղարաբաղի դեկավարները, որոնցմէ Միջազգային Համայքր ինքգինք հեռու կը պահէ, այս շաբաթավերջին ընտրութիւններ պիտի կայացնեն, իրրեւ ցուցանիշ անկախութեան իրենց պահանջներուն:

Վրաստանի հիւսիսարեւմտեան չրջանը գրաւող Արխագիոյ մէջ, Շաբաթ օր (վաղը) տեղի պիտի ունենան, խորհրդարանական ընտրութիւններ, որոնք դատապարտուած են ՄԱԿի եւ Վրաստանի կառավարութեան կողմէ:

Լեռնային Ղարաբաղ, գոր միջազգային համայնքը կը ճանչնայ իրրեւ Ազրպէյճանի մէկ մասը եւ որ սակայն հայ բնակչութիւն ունի, կիրակի օր նախագահական ընտրութիւններ պիտի կայացնէ: Կը նախատեսուի որ այժմու նախագահը՝ Ռոպէրթ Քոչարեան դիւրին յաղթանակ մը ապահովէ Նուազ ծանօթ 2 մրցակիցներու դէմ:

Ազրպէյճանի եւ Հայաստանի միջեւ արիւնալի պատերազմ մը տեղի ունեցած էր 1988էն 1994 տարիներուն: Անոր յաջորդած անկայուն գինադուլը գոյացած էր հայերու կողմէ հողային մեծ տարածքներու գրաւումէն ետք, ինչ որ Ազրպէյճանը առանց Ղարաբաղի եւ անոր չրջակայ հողերուն ձգած էր:

Պաշտօնապէս անկախ Ղարաբաղը գաղտնի չի պահեր Հայաստանին միանալու իր փափաքը: Ազրպէյճան չրջանին համար ինքնավարութենէն աւելի ոչինչ կ'ուզէ նկատիունենալ:

Արեւմտեան երկիրները ձայնակցած են Ազրպէյճանի նախագահ Հայտար Ալիեւի՝ պատապարտելով բռնութիւնները եւ ըսելով, թէ անոնք խաղաղութեան բանակցութիւնները կը վտանգեն:

Արխագիոյ եւ Վրաստանի միջեւ սահմանային գօտիին հսկող ՄԱԿի դէտերը մտավախութիւն յայտնած են, թէ ընտրութեանց ընթացքին կրնան վայրագութիւններ ծայր տալ: 78 թեկնածուներ 35 աթոռներու համար պայքար պիտի մղեն:

Արխագները ոստիկանութիւնը պատրաստ վիճակի մէջ դրած են, ըսելով, թէ վրացական գինադուլ միաւորներ կը ծրագրեն խանգարել քուէարկութիւնը: Վրաստան կը յայտնէ, թէ անջատողական կառավարութիւնը եւ քուէարկութիւնը ապօրինի են:

Արխագիա ինքնիշխան կերպով կը գործէ 1993էն ի վեր, երբ անոր ուժերը, ռուսական բանակին օժանդակութեամբ, Վրաստանի նախագահ Էտուարտ Շեւարտնաձէն վարկարեկած էին, անոր ուժերը պարտութեան մատնելով:

ՄԱԿ եւ Վրաստան կը պահանջեն, որ արխագները տասնեակ հազարաւոր վրացիներու արտօնեն, որպէսզի իրենց տուները վերադառնան եւ Արխագիոյ քաղաքական հանգամանքին լուծում մը գտնուի: Վրաստան կ'ըսէ, որ Ար-

2

ԴՐՕՇԻ ԵՒ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Ազգային Դրօշի տօնին առիթով, Հ.Մ.Ը.Մ. ի սկաուտները երէկ ձեռնարկեցին խորհրդանշական արշաւի մը եւ լիբանանեան դրօշները բաժնեցին Պուրճ Համուտի կամուրջին վրայ եւ գլխաւոր փողոցներուն մէջ:

Միւս կողմէ, Հ.Յ.Դ. Լիբանանի Կ. Կոմիտէի քարոզչական յանձնախումբը հրապարակեց որմապդ մը, որ երէկ գիշեր փակցուեցաւ Լիբանանի բոլոր շրջաններուն մէջ:

ԱՔԻԼ ԵՂԲԱՐՔ
Կը յայտարարէ իր նոր մասնաճիւղին
ԲԱՑՈՒՄԸ ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ ՄԷՋ,
Libancelի շէնք
Այս առիթով կը ներկայացնէ
1996 – 97 ձմրան եղանակի
ամէնէն ճոխ հաւաքածոն:
ԱՔԻԼ ԵՂԲԱՐՔ՝
Ամբողջ Լիբանանի տարածքին
Բոլոր մասնաճիւղերը բաց են Կիրակի օրերը
●Համրա ●Ղըպէյրի ●Քասլիք ●Թրիփոլի
●Սայտա ●Սուր ●Նապաթիէ ●Պաալպէք
Պուրճ Համուտ, Սեմիրամիս,
Libancelի շէնք:

ՖՐԱՆՍԱԽՕՍՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԷՆ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՁՕՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսախօս երկիրներու Խորհրդարանական Միութեան Քաղաքական Յանձնախումբի համագումարը երկ աւարտեց իր աշխատանքները, որոնք սկսած էին երկու օր առաջ, Ներժմէի հրապարակին վրայ։

Համագումարէն բխած հաղորդագրութիւնը հրապարակուեցաւ խորհրդարանական միութեան փոխնդհանուր քարտուղար եւ լիբանանեան բաժանմունքի նախագահ մեթր Խաչիկ Պապիկեանի կողմէ։

Մեթր Խ. Պապիկեան յայտարարեց, որ համագումարը կը վերահաստատէ Լիբանանի գերիշխանութեան եւ հողային ամբողջականութեան իր գօրակցութիւնը։ Ան համագումարին անունով կոչ ուղղեց, որ Միջին Արեւելքի մէջ հաստատուի արդար եւ ամբողջական խաղաղութիւն։ «Համագումարը նաեւ դրականօրէն կը գնահատէ Ֆրանսախօս երկիրներու միջեւ մշակութային եւ տնտեսական գործակցութեան գարգացման մէջ լիբանանցիներու ունեցած ղերակատարութիւնը», ըսաւ Պապիկեան։

ՎԱՐՉԱՍԵՔԵՆԱՅԻՆ ԵՒ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄԸ ԿԵՆՍԱԿԱՆ ՆԿԱՏԵԼՈՎ

ՀԸՐԱՈՒԻ. ԻՍՐԱՅԷԼ ՊԷՏՔ Է ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԵՂԱՆ

Նախագահ Իլիաս Հրրաուի երէկ կոչ ուղղեց ձեռնարկելու արդիական պետութիւն մը կառուցելու նպատակով ապագային ծրագիրի մը մշակման աշխատանքին, որպէսզի Լիբանան ի վիճակի ըլլայ դիմագրաւելու արդի ժամանակներու բոլոր մարտահրաւէրները։

Անկախութեան 53րդ տարեդարձին առիթով, լիբանանցիներուն ուղղուած իր խօսքին մէջ, Հրրաուի չեչտեց, որ ներքին ապահովութիւնը եւ միասնականութիւնը կարելի պիտի ըլլայ ամրապնդել այնպիսի պետութեան մը ճամբով, որ ի վիճակի ըլլայ հոգալու քաղաքացիներու բոլոր կարիքները։

Նախագահը անհրաժեշտ համարեց, որ պետական վարչամեքենան գերծ պահուի քաղաքական միջամտութիւններէ։ «Պէտք եղածը ոչ թէ քաղաքական միջամտութիւններն է, այլ պետական վարչամեքենային գործունէութեան հսկող մարմիններու աշխուժացումը», ըսաւ ան եւ չեչտեց, որ հսկիչ մարմիններուն պէտք է առիթ տրուի գործադրել իրենց իրաւասութիւնները՝ արդարութեան եւ պարկեշտութեան սկզբունքներու հիման վրայ։

Հաստատութիւններու պետութեան կառուցման ճամբուն վրայ, Հրրաուի անհրաժեշտ համարեց ընտրական նոր օրէնքի մը որդեգրումը։ «Այժմէն իսկ պէտք է մտածել այս օրէնքին մասին, հիմնական սկզբունք նկատի ունենալով բոլոր լիբանանցիներու ակնկալութիւններու գոհացումը, ազգային համաձայնութեան ամրապնդումը, ժողովրդավարական արժէքներու պահպանումը եւ ժողովրդային հարազատ ներկայացուցչութեան ապահովումը», ըսաւ ան։

Անդրադառնալով չրջանի կացութեան, Հրրաուի յայտարարեց, որ «խաղաղութեան գործընթացի սառեցումը ոչ Լիբանանի, ոչ Միջին Արեւելքի եւ ոչ ալ խաղաղութեան համար նպաստաւոր է»։ «Իսրայէլ ուրիշ ճար չունի, բացի վերադառնալէ լուրջ բանակցութիւններու սեղանին, հասնելու համար խաղաղութեան մը, որ հիմնուած ըլլայ միջազգային որոշումներուն եւ «հող խաղաղութեան փոխարէն» սկզբունքին վրայ», եզրափակեց նախագահը։

Ք. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ ԿԸ ՀԵՐՔԷ

Փաղանգաւոր կուսակցութեան փոխ նախագահ Քարիմ Բագրատունի երէկ հերքեց իր հասցէին ուղղուած Ռեմոն Էտտէի այն ամբաստանութիւնները, ըստ որոնց, ինք մասնակից եղած է «Լիբանանեան Ուժեր»ու երկու անդամներու սպանութեան։

Արդարութեան նախարար Պահիժ Թապպարայի ուղղուած նամակի մը մէջ, «Ագգային Պլոք»ի ղեկավար Էտտէ գրած էր, որ Բագրատունի մաս կազմած է Սամիր Ժահժահի գրխաւորութեամբ կուսակցական «Դատական Ատեան»ին, որ մահափնռ արձակած է «Ուժերու» անդամներ Ղասսան Հահուտի եւ Սամիր Ջէյնունի դէմ։

ՍՈՒՐԷՆ ԽԱՆԱՄԻՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՔՈԼԷՋ
ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նախագահութեամբ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ԳԵՂԱՄ ՎՐԴ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ
(Առաջնորդական Տեղապահ Լիբանանի Հայոց)

Կը խօսին՝
ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՏՒՔԹ. ՀՐՈՒՆԻ ԵՊԻՄ
ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԵԹՐ ՅԱԿՈԲ ՁՈՒԽԱՏԱՐԵԱՆ

Տեղի կ՚ունենայ Երկուշաբթի, 25 Նոյեմբեր 1996, կէսօրուան ժամը 1ին, Վարժարանի սրահին մէջ, Ֆանար։

Հ. Հ. Բ. Հ. ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԻՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇՐՋ. ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Նուիրուած
ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՎԱՁԳԷՆ ԷՖԷՆԴԻՋԵԱՆԻ

Նախագահութեամբ
ՀՈԳԵ. Տ. ԳԵՂԱՄ ՎՐԴ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ
(Առաջնորդական Տեղապահ Լիբանանի Հայոց Թեմի)

Երեքշաբթի, 26 Նոյեմբեր 1996, երեկոյեան ժամը 8ին, Յակոբ Տէր Մելքոնեան սրահին մէջ։

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Վերժին Փանոսեան եւ գաւակունք
Տիկին Մարի Կարապետեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Սամուէլ Մանուկեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Մեղրակ Հաճիմանուկեան
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց հօր, եղբօր եւ հարագատին՝

ԿԻՒԼՊԷՆԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

(Ծնեալ՝ Եօզղաթ, 1900ին)

մահր, որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 21 Նոյեմբեր 1996, երեկոյեան ժամը 9.30ին, իր բնակարանին մէջ, յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Ուրբաթ, 22 Նոյեմբեր, կէսօրէ ետք ժամը 2ին, Ֆրրն Շրպոյեան Ագգ. գերեզմանատան մատրան մէջ։

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ։

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԸՐԱՈՒԻԻ

Արաբական եւ այլ բազմաթիւ պետութիւններու ղեկավարներ երէկ շնորհաւորական հեռագիրներ յղեցին նախագահ Իլիաս Հրրաուիի Լիբանանի Անկախութեան Տօնին առիթով։ Անոնք վերահաստատեցին Լիբանանի գերիշխանութեան եւ հողային ամբողջականութեան իրենց գօրակցութիւնը եւ մաղթեցին, որ Լիբանան շուտով վերագտնէ իր մշակութային եւ տնտեսական դերակատարութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ։

Ֆրանսայի նախագահ Ժաք Շիրաք, իր յղած հեռագիրին մէջ մաղթեց, որ լիբանանցիները շարունակեն ազգային հաշտութեան գործընթացը եւ միասնաբար յաջողութեամբ աւարտեն երկրի վերաշինութեան եւ բարգաւաճման աշխատանքները։ Իսկ Սուրիոյ նախագահ Հաֆեզ Ասատ շեչտեց, որ իր երկիրը պիտի շարունակէ նեցուկ կանգնիլ Լիբանանի, իրայէլեան գրաւումէն ազատագրուելու ասոր պայքարին մէջ։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՆԵՐԸ ԴԺԳՈՀ

Լիբանանեան Համալսարանի Դասախօսներու Ընկերակցութիւնը դժգոհութիւն արտայայտեց, որ կառավարութիւնը իր յայտարարութեան մէջ ակնարկութիւն չէ կատարած պետական պաշտօնեաներու ամսականներու յաւելման օրէնքին։

Ընկերակցութիւնը դիտել տուաւ, որ կառավարութեան մէջ պետական պաշտօնեաներու ամսականներուն յատկացուած գումարը կը գտնուի նուազումի ընթացքին մէջ, իսկ հանրային պարտքը բռնած է հակառակ ընթացք։

Միւս կողմէ, նախկին Երեսփոխաններու Ընկերակցութիւնը յայտարարեց, որ վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երրորդ կառավարութիւնը իր յայտարարութեամբ կու տայ այնպիսի խոստումներ, որոնք կարելի պիտի չըլլայ իրականացնել։

ՄՈՒՍԱԼԼԻԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՁԵՐԲԱԿԱԼԵԱԼՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱԿՈՒՄ

Դատական իշխանութիւններու որոշումով, երէկ ապատ արձակուեցան Ֆարիտ Մուսալլիի սպանութեան յոյսին տակ ձերբակալուած ապահովութեան ուժերու 8 հոգինոց խմբակի 7 անդամներ։ Ձերբակալուած կը մնան Մուսալլիի վրայ կրակած գինուորականն եւ խմբակին հրամանատար սպան։

Դատախազ Ատնան Ատտում յայտարարեց, որ Մուսալլիի սպանութեամբ պետական ապահովութեան ծառայութեան աշխատակիցներու գործած սխալը չի նշանակեր, որ այս ծառայութիւնը ամբողջութեամբ յանցաւոր է կամ չի յարգեր օրէնքը։ «Իմ ամբողջ փորձառութեանս ընթացքին, այս ծառայութիւնը որեւէ գործողութեան չէ դիմած առանց դատախազութեան գիտութեան», ըսաւ Ատտում։

ԹԱՓՕՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՍԱՐ

կենսոլորտի նախարար Աբրամ Շրհայէպ երէկ ընդունեց այցելութիւնը Գերմանիոյ դեսպան Ուոլֆկանկ Էրիքի եւ անոր հետ արծարծեց Գերմանիայէն Լիբանան բերուած քիմիական թափօնին ստեղծած հարցը լուծելու միջոցառումները։

Գերմանիոյ դեսպանը վստահեցուց, որ իր երկրին իշխանութիւնները ամբողջականօրէն պիտի գործակցին Լիբանանի հետ, վերջնական լուծում գտնելու համար այս հարցին։ Ան հաղորդեց, որ մօտ օրէն Պէյրութ պիտի հասնի գերմանացի մասնագէտներու խմբակ մը, որ կենսոլորտի նախարարութեան հետ միասին պիտի կազմէ ծրագիր մը, թափօնը վերստանձնելու նպատակով։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

●*ՊԷՅՐՈՒԹԻ մօտ Հայաստանի դեսպան Երուանդ Մելքոնեան երէկ այցելեց վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի ու այս պաշտօնին մէջ անոր վերանշանակման առիթով շնորհաւորական հեռագիր մը յանձնեց Հայաստանի վարչապետ Արմէն Սարգսեանէն։*

●*ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Համալսարանականներու Միութիւնը դժգոհութիւն յայտնեց, որ Անկախութեան Սերունդին ի պատիւ հանդիսութիւններուն մէջ նկատի չէ առնուած Հանրի Ֆարաոնի անունը։*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Յառաջիկայ Կիրակի, 24 Նոյեմբերին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Սուրբ Պատարագի, տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան արարողութիւն Հաւուրբ Գարակէօզեան Հաստատութեան հիմնադիր ՄԻՀՐԱՆ եւ ԶԱՊԷԼ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի եւ իրենց վաղամեռիկ որդւոյն՝ ՀԱՒՈՒՐՏի հոգիներուն համար։

Արարողութեան պիտի նախագահէ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ։

Արարողութեան աւարտին պիտի կարդացուի Վեհափառ Հայրապետին Օրհնութեան Գիրը՝ Հաւուրբ Գարակէօզեան Հաստատութեան 75ամեակին առթիւ։

Կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդի զաւակները՝ յարգելու յիշատակը ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ երախտաժան ընտանիքի հանգուցեալներուն։

ԴԻԻԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ՇԱՄՈՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ «ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ»Ի ԾՆՈՒՆԴԸ

Նախկին նախագահ Ամին Ժրմայէլ, գօր. Միշէլ Աուն եւ Ագատական կուսակցութեան նախագահ Տորի Շամուն երէկ յայտարարեցին ծնունդը «Ագգային Համախմբում»ին, որուն մաս կը կազմեն քրիստոնէական ընդդիմութեան բագմաթիւ դէմքեր (նախկին նախարար Ֆուատ Նաֆահ, Ժրպրան Թուէյնի, փաղանգաւորներու նախկին կուսակցապետ Էլի Քարամէ, Փիեռ Ամին Ժրմայէլ)։

Պէյրութի մէջ «Համախմբում»ին ծնունդը յայտարարուեցաւ Շամունի կողմէ, անոր բնակարանին մէջ տեղի ունեցած մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին։

Շամուն յայտարարեց, որ ներկայ հանգրուանը կը յատկանշուի անկումային բնոյթով։ «Ոչ Սահմանադրութիւնը կը յարգուի, ոչ համաձայնագիրները կը գործադրուին։ կառավարութիւնը կը գտնուի ամենագէշ վիճակի մէջ, իսկ միւս կողմէ լիբանանեան գերիշխանութիւնը կը շարունակէ մնալ ոտնահարուած, ժողովրդավարութիւնը աղաւաղուած, խորհրդարանական համակարգը կաթուածուած, ազատութիւնները կաչկանդուած եւ մարդու իրաւունքները բռնարարուած», ըսաւ Շամուն, որ նաեւ կոչ ուղղեց Սուրիա - Լիբանան գործակցութեան հիմունքները յստակացնելու։

Հարցապնդուելով Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահուի հետ իր ունեցած տեսակցութեան մասին չրջան րնող լուրերուն մասին, Շամուն բացարձակապէս ըսելով. «Այդ լուրերը տարածողներուն ըսէք, որ մարդ պէտք չէ քարկոծէ ուրիշի տուներ, երբ գիտէ, որ իր տուներ չինուած է ապակիէ»։

«Իրնէ Մուաուատ», «Ֆրիտրիչ Զոմըրն» եւ «Մտքի Խորհուրդ» հաստատութիւններուն նախաձեռնութեամբ, Պաթրունի մէջ երկու տեղի ունեցաւ խորհրդաժողով մը «կենսոլորտի տագնապները» խորագրով։

Խորհրդաժողովին մասնակցեցան 500 հոգի, որոնց չարքին երեսփոխան Նայիլա Մուաուատ։

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ...

խագիա անոր դաշնակիցին դրութեան մաս պէտք է կապմէ։

Արխագները կ՚ուզեն անկախ ըլլալ, հակառակ Ա.Պ.Հասարակապետութեան կողմէ անոր տնտեսական չրջափակումին, որ տնտեսական մեծ տագնապ ստեղծած է անոր համար։

Մեկնաբաններ կ՚ըսեն, թէ ընտրութիւններ պիտի ամրապնդեն արխագներու նախագահ Վլատիսլաւ Արծինպայի իշխանութիւնը եւ անոր առիթ պիտի տան ապատօրէն վարուելու Վրաստանի հետ խաղաղութեան բանակցութեանց մէջ։

Թիֆլիս յայտարարած է, թէ Շարաթ օր հանրաքուէ մը պիտի կազմակերպէ վրացի 170 հազար գաղթականներուն համար, որոնք առիթը պիտի ունենան այս ձեւով դատապարտելու Արխագիոյ ընտրութիւնները։

Վրաստանի մէջ ըմբոստ մէկ այլ չրջան՝ Հարաւային Օսեթիա այս ամսեսկիզբին նախագահական ընտրութիւններ կայացուցած էր եւ Լիուտվիկ Ճիպիրովր ետարուան համար նախագահ ընտրած էր։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը, գործակցութեամբ Ֆրանսական Դեսպանատան, կազմակերպած է ՖՐԱՆՍԵՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹ մը 2էն 6 Դեկտեմբեր 1996։

Մշակութային շաբաթին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն պետական եւ համալսարանական անձնաւորութիւններ Ֆրանսայէն եւ Լիբանանէն։

Յայտագիրը հետեւեալն է.

- Ա. Գիտաժողով, 2 Դեկտ. 1996ի ժամը 15.30ին, Կաթողիկոսարանիս մէջ, ներկայութեամբ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսին եւ Ֆրանսայի Դեսպան Պրն. Ժան Փիեռ Լաֆոնի։

Նիւթ՝ Ֆրանսեւհայկական յարաբերութիւններ ընկերամշակութային մարզին մէջ։

Մասնակցողներ՝ Պրն. Քլօտ Մութաֆեան, Օր. Մելինէ Թոփաքեան, մեթր Խաչիկ Պապիկեան։

- Հանդիպում Ֆրանսական Լիսէի եւ Հայկ եւ Մելանքթոն Արսլանեան Ձեմարանի աշակերտներուն միջեւ, 3 Դեկտ. 1996ի ժամը 10ին, Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնիս մէջ։

Նիւթ՝ Խաչակիրներու արշաւանքները եւ Կիլիկիան։

- Բ. Գիտաժողով, 4 Դեկտ. 1996ի ժամը 15.30ին, Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնիս մէջ։

Նիւթ՝ Ֆրանսեւհայկական յարաբերութիւնները գրական մարզին մէջ։

Մասնակցողներ՝ Պրն. Գրիգոր Շահինեան, Պրն. Գրիգոր Պլըտեան, Օր. Ժանին Ալթունեան։

- Երաժշտական երեկոյ, 5 Դեկտ. 1996ի ժամը 20.30ին Կաթողիկոսարանի Մայր Տաճարին մէջ։

- Կլոր Սեղան, 6 Դեկտ. 1996ի ժամը 15.30ին, Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնիս մէջ։

Նիւթ՝ Համարկում - ձուլում։

Մասնակցողներ՝ Պետ. նախարար Պրն. Միշէլ Էտտէ եւ Գիտաժողովներուս Փակման խօսք՝ Արամ Ա. Կաթողիկոս։

- Գիրքերու ցուցահանդէս ամբողջ շաբաթը Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնիս մէջ։

Գիտաժողովները, կլոր սեղանը եւ աշակերտական հանդիպումը տեղի պիտի ունենան ֆրանսերէն լեզուով։

Յայտագիրի մանրամասնութիւնները պիտի հաղորդուին յատուկ յայտարարութեամբ։

ԴԻԻԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ՎԱՂԸ՝ ՇԱԲԱԹ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍԱՄԸՐԼԻԷՆՏԻ ՄԷՋ
Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԼԻԲ. ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ։

ԳՈՒՐԳՈՒՐԱՆՔ ՄԱՅՐԵՆԻԻՆ

ԱՌԸՆՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊՏԸՏԻԼ

Աշխարհաբարի գրական լեզու դառնալուն առընթեր, երբ մեր բառերուն ուղղագրութիւնը հետզհետէ վերջնական ձեւաւորում կը ստանար, այս երկուքը՝ *առընչութիւն* եւ *պտըտիլ*, տառադարձուեցան *ը*-ով. գէթ կարելի է ըսել, որ մեր գրողներուն մեծամասնութիւնը զանոնք գրեց *ը*-ով, մինչ փոքրամասնութիւն մըն ալ կը գրէր առանց *ը*-ի: Սակայն ժամանակի ընթացքին յիշեալ համեմատութիւնը սկսաւ խախտիլ. այսօր մեծամասնութիւնը կը գրէ առանց *ը*-ի, իսկ փոքրամասնութիւն մըն ալ կը գրէ *ը*-ով: Ի՞նչ պէտք է մտածել այս մասին եւ ի՞նչ վերաբերում պէտք է ցոյց տալ այս երկուութեան հանդէպ:

Առընչութիւն (*ը*-ով) գրողները կը տրամաբանեն հետեւեալ ձեւով. բառս իր կազմութեան մէջ ունի *ինչ* արմատը, որուն *ի* ձայնաւորը բարդութեան եւ ածանցումի ատեն կը վերածուի *ը*-ի. օրինակ՝ *ինչ-ընչաքաղց*. այլեւ *իղձ-ըղձալ*, *ինձ-ընձեռնաւոր* եւ այլն. ուրեմն *առ-ինչ-ութիւն առընչութիւն*: Կարծես ամէն ինչ այստեղ տրամաբանական է ու հետեւողական, եւ պէտք է գրել *առընչութիւն*: Բայց այդպէս չէ. այստեղ ամէն ինչ երեւութապէս միայն տրամաբանական է, իսկ հետեւողական՝ բնա՛ւ չէ: Ինչո՞ւ: Ձիշդ է, որ կը գրենք *ընչաքաղց*, *ըղձալի*, *ընձեռնաւոր*, բայց այս երեքը գրելու ուրիշ ձեւ գոյութիւն չունի. *ը* ձայնաւորը այս երեքին առջեւ չնչելու հնարաւորութիւն չկայ պարզապէս, այլապէս անկարելի է արտասանել այս երեք բառերը: Երկրորդ *ը* ձայնաւորը այս երեք բառերուն մէջ կ՚իյնայ բառերուն սկիզբը: Հարցը տարբեր է *առընչութիւն*-ին համար, զոր *առնչութիւն* գրելու պարագային՝ արտասանութեան ոչ մէկ դժուարութիւն կ՚ունենանք, երկրորդ *ը* ձայնաւորը այստեղ բառին սկիզբը չ՚իյնար, այլ խօսքով՝ կը գտնուինք բոլորովին տարբեր տուեալներու առջեւ, տուեալներ, որոնք բաւարար եղած են, որ գրենք *ոչնչութիւն*. *ոչնչական*. *ոչնչապաշտ* եւ այլն (առանց *ը*-ի), որոնց արմատը նոյնպէս *ինչ* է: Ահոնք, որոնք առընչութիւն կը գրեն, չեն վարանիր միւս կողմէ *ոչնչութիւն* գրելու /առնըւազն ինքս չեմ հանդիպած տակաւին ոչընչութիւն գրողի/, մինչդեռ նոյն տրամաբանութեամբ պէտք է գրեին ոչընչութիւն, ինչպէս որ կը գրեն առընչութիւն: Քանի նուիրականացած է ոչնչութիւն գրելածեւը, բանիւ նովին պէտք է նուիրականանայ *առնչութիւնն* ալ. ա՛յս կը պահանջէ լեզուական տրամաբանութիւնը եւ մտածումի հետեւողականութիւնը:

Գալով *պտըտիլ*-ին՝ քնաւ ալ չեմ հասկցած, թէ ի՛նչ տրամաբանութիւն կը գործածեն *ը*-ով գրողները: Բառիս արմատն է *պտույտ*, որ *պտտիլ* դառնալով պարզապէս կորսնցուցած է *ոյ*-ին *ը*-ով գրողները. աղէկ, որեւէ տեղ գրուած է, թէ կորսուած *ոյ*-ն *ը* կու տայ: Ունինք ուրիշ բառեր ալ, որոնք նոյնպէս կորսնցուցած են իրենց *ոյ*-ն, օրինակ՝ *բոյն-բնաւեր*. *սոյր-սրարշաւ* եւ այլն, սակայն ասոնք *ը*-ով չենք գրեր, հապա ինչո՞ւ *պտտիլ*-ը գրենք *ը*-ով՝ ըսող *պտըտիլ* գրողներէն մէկը ինծի համոզիչ բացատրութիւն մը տայ, եւ վայր ելեր ես ալ գրեմ՝ *կը պտըտիմ*: Կ՚երդնում, որ կը գրեմ:

Լեզուի տնտեսումը կը պահանջէ, որ ըստ կարելւոյն բառերը ըլլան կարճ. այս մտահոգութեամբ ալ հայերէնը գրաւոր լեզու դառնալէն ի վեր անհամար *ը*-եր կ՚արտասանենք, բայց դենք գրեր. օրինակ՝ կ՚արտասանենք *կըրակ*. բայց կը գրենք *կրակ*, այնպէս ալ *մըշակ-մշակ*. *սըրինգ-սրինգ*. *լըռել*. *լռել*: Կը կարծեմ, որ պէտք չկայ այս շարքը երկարելու:

ԱՆՑՆԻԼ ԵՒ ԱՆՑԸՆԵԼ

Այս բայերէն առաջինը չէզոք է եւ ցոյց կու տայ ենթակային մէկ այնպիսի գործողութիւնը, որ ուրիշ առարկայի մը վրայ չ՚անցնիր: Իսկ երկրորդը ներգործական է եւ ցոյց կու տայ ենթակային մէկ այնպիսի գործողութիւնը, որ կ՚անցնի ուրիշ առարկայի մը վրայ: Եթէ այս երկու սեռերուն միջեւ ուղղագրական տարբերութիւն չդնենք, կարգ մը ժամանակներու մէջ շփոթ կ՚առաջանայ. օրինակ

- Ես այս փողոցէն *կ՚անցնէի* / կարդալ՝ կ՚անց-նէի:
- Ես այս փողոցէն հիւանդը *կ՚անցընէի* / կարդալ՝ կ՚ան-ցը-նէի/:

Նոյնպէս ալ՝ պիտի *անց-նէի* եւ *պիտի ան-ցը-նէի*. *անց-նէր* եւ *ան-ցը-նէր*.

Այսպիսի պարագայի մը չենք կրնար լեզուական տնտեսումի հարց դնել, որովհետեւ լեզուի յստակութիւնը կը պահանջէ, որ *ը* ձայնաւորը գրուի:

Միայն թէ պէտք է զգուշանալ այս առիթով ալ սխալ ընդհանրացումներ կատարելէ ու պէտք չէ գրել նաեւ *լացը* - նել, *կեցը* - նել, *հարցը* - նել, *մտցը* - նել եւայլն, եւայլն. այս բառերուն *ը* տառը աւելորդ է, քանի որ *լացը* - նել արտասաներ ենք թէ *լաց* - նել՝ նոյնն է, *հարցը* - նել արտասաներ ենք թէ *հարց* - նել՝ դարձեալ նոյնն է, այնպէս ալ միւսները: Թեեւ վայելուչ արտասանութիւնը այն է, որ արտասանենք առանց *ը* - ի, կամ շատ մեղմ *ը* - ով մը, առանց շատ ծանրանալու նման բառերու *ը* - ին վրայ, ինչպէս այդ կ՚ընեն արեւելահայերը:

ՔԱՄՔԱՍԱՆՔ

Հաւանական է, որ ձեզմէ ոմանք մտածած են այս բառին ծագումին մասին՝ առանց կարենալու գոհացուցիչ բացատրութիւն մը տալ: Ինչպէ՞ս կազմուած է բամբասանք - ը թէ ինչպէ՞ս կը ստուգաբանուի ան:

Բառիս արտաքին տեսքը մօտաւորապէս կը թելադրէ մեզի, որ գայն տար - բաղադրենք սա ձեւով՝ *բամ* - *բաս* - *անք*. ուր *անք* - ը ածանց մըն է / զարմ - *անք*, բաղձ - *անք*. հեշտ - *անք*/. իսկ ի՞նչ են *բամ* - ը եւ *բաս* - ը:

Շատ վաղուց, Ոսկեդարէն ալ առաջ, ունեցած ենք *բալ* բայը, որ կը նշանակէր *ըսել*, *խօսիլ*, եւ որը կը խոնարհուէր սապէս՝ *բամ*, *բաս*, *բալ*, *բամք*, *բայք*, *բան*, այսինքն՝ *կ՚ըսեմ*. *կ՚ըսես*. *կ՚ըսէ*. *կ՚ըսենք*. *կ՚ըսէք*, *կ՚ըսեն*:

Ահա այս շարքին առաջին երկու դէմքերով կազմուած է *բամբաս* - ը, *անք* ածանցին կցումով, եւ ունեցած ենք *բամբասանքը*, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ մեր «*ըսի - ըսաւ*»ը, որ *բամբասանք* - ին ժողովրդական հարազատ թարգմանութիւնն է:

Այս *բալ* բայը ժամանակի ընթացքին անհետ կորած է՝ իր եռին ձգելով երրորդ դէմքի *բալ* - ը/ որ խօսքի մաս մըն է - verbe / եւ յոգնակի երրորդ դէմքի *բան* - ը /որ *խօսք* կը նշանակէ/:

ԱՐՄԵՆԱԿ ԵՂԻԱՅԵԱՆ

ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԳՐԱՒՄԱՆ 100ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Հ.Յ.Դ. ԼԵՄԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԾ ՋԵՌՆԱՐԿԻՆ ԸՆԿ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԹԷՆՊԷԼԵԱՆԻ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԽՕՍՔԸ

Պանք Օթոման գրաւած է
Դաշնակցութեան Կոմիտէն
Նրա մէջը լեցուցած է
Պայթիչ խորտակիչ ռումբով

Երգ մը, որ իր ամէնէն պարզունակ բառերովն հանդերձ ամէնէն աւելի երգըւածն է մեր իրականութեան մէջ: Երգ մը, զոր ոչ միայն երգած են ու կ՚երգեն դաշնակցականները եւ անոր համակիրները, այլեւ ցոյնիսկ մեր հակառակորդները: Պանք Օթոմանի երգը Հայ ժողովուրդի երգն է, եւ երբ ժողովուրդ մը դէպքի մը վերաբերող երգը կը բարբառի ամէն օր, կը նշանակէ, որ այդ դէպքը վերածած է աւիշի իբրեւ ճոգեղէն ամէնօրեայ սնունդ:

Պանք Օթոմանի գրաւումը Դաշնակցութեան եւ Հայ ժողովուրդի պատմութեան հպարտանիք էջերէն մէկն է, որ չի մաշիր ժամանակի թաւալումին հետ: Այսօր, 100 տարի անցած է այդ թուականէն եւ տակաւին անիկա իբրեւ օրինակ, ներշնչման աղբիւր եւ թրծարան կ՚ապրի նորահաս սերունդներու առօրեայ կեանքին մէջ:

Պանք Օթոմանը յանդգնութեան, յեղափոխական բարոյականութեան եւ մարտավարութեան եզակի օրինակ է, որ իր օրին անհնարինը կը դարձնէր հնարաւորին:

Յուցական-մարտական գործունէութեան հնարք մը, որ կը պատկանի Դաշնակցութեան յեղափոխական հանճարին:

14 Օգոստոս 1896ի հերոսական դէպքերը ծնունդ չէին պատահական մարտավարական փորձի: Անոնք լաւապէս մտածուած, լաւապէս սերտուած խիզախ արարքներ էին:

Յեղափոխութիւններ չեն կերտուիր, յեղափոխութիւններ չեն յաղթանակեր առանց խիզախութեան եւ քաջ գիտակցելով այս իրողութեան՝ Դաշնակցութիւնը իր գործունէութեան հոմանիշը դարձուց խիզախութիւնը, որուն յուցական-մարտական դրսեւորումները կենդանութիւն տուին Հայ ժողովուրդին:

Տակաւին, Պանք Օթոմանի գրաւման յանդուգն քայլը կ՚առնուէր այնպիսի պայմաններու մէջ, որոնք գրեթէ գերբնական ճիգ կը պահանջէին Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութենէն:

Համիտեան համատարած չարդերը խլած էին աւելի քան 300,000 զոհ: Հալածանքի եւ բիրտ ուժի գործածութիւնը դարձած էին հոմանիշ օսմանեան հայկական քաղաքականութեան: Նպատակը՝ բարոյալքել Հայ ժողովուրդը եւ սարսափի մթնոլորտի մէջ պահելով զայն հեռացնել հայ յեղափոխականներու տարածած ազատութեան եւ արժանապատուութեան մթնոլորտէն: Պէտք էր հակազդել Կարմիր Սուլթանին: Պէտք էր ստեղծել կենդանի օրինակը յանդգնութեան եւ անհաւասար կռիւէն չխուսափելու վճռականութեան: Ստար պետութիւնները խաբած էին Հայ ժողովուրդը: Բարեռնորոգումներու խոստումները մնացած են թուղթի վրայ: Միջազգային քաղաքական անբարոյութիւնը Հայ ժողովուրդը կը զոհեր Միջպետական շահերու զոհասեղանին: Լռել այդ բոլորին դիմաց, կը նշանակէր բարձրացնել պարտութեան դրօշը: Բայց հազիւ վեց տարեկան, Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը ծնած էր Բաբգէն Սիւնիներ, որոնք յանդգնութեան կենդանի օրինակէն անդին, նաեւ ցուցական *աքթերու* հանճարներ էին:

Բայց հանճարը ծնունդ էր նաեւ հասունցած առարկայական եւ ենթակայական պայմաններու: Հայ եւ թուրք պայքարը իր առաջին օրէն իսկ անհաւասար կռիւ էր, մէկ կողմէ զաւթիչին, բռնատէրին եւ ջարդարարին, միւս կողմէ իրաւազրկուածին եւ արդարութեան զինուորագրեալ ժողովուրդին միջեւ: Անհաւասար կռիւը բնականօրէն կարելի չէ մղել դասական պատերազմի միջոցներով: Անհաւասար կռիւը կ՚արդիւնաւորուի յեղափոխական *աքթերով*, որոնք չունին պատերազմի սահմանուած դաշտ, հարուածել թշնամին որպէսզի գիտնայ թէ հայը անդին շպրտած է ատրճանակը եւ գերութեան ամէն զգացում: 500 տարուան ստրկութիւնը թերեւս յաջողած էր ծածկել, քիչ մը մրոտել Հայ ժողովուրդի ազատատենչութիւնը, բայց երբեք չէր յաջողած ջնջել զայն:

Ազատատենչութիւնը առհասական ստորոգելին է Հայ ժողովուրդի յաւերժական երթին: Եւ այդ ազատատենչութիւնն է, որ ծնունդ տուաւ Հայ Յեղափոխական Շարժումին:

Հայ Յեղափոխական Շարժումը առաջին օրէն դիմագրաւեց պայքարի ռազմավարական եւ մարտավարական հարցեր: Գլխաւոր հարցադրումն էր, ինչպէ՞ս իր յաղթական վախճանին հասցնել հայկական ազատամարտը: Զինելով ժողովուրդը եւ պատրաստելով ընդհանուր ապստամբութե՞ան, կամ զինեալ խումբերով թափանցել երկի՛ր ու որդեգրե՛լ հրոսակային, հայդուկային կռիւի մարտավարութի՛ւնը, կամ դիմել ցուցական արարքներու, պատժական միջոցներու, այլ խօսքով, արդի հասկացողութեամբ ահաբեկչութեան, կամ դաշնակցական ըմբռնումով՝ *տեռօրին*:

14 Օգոստոս 1896ին, թեեւ վեց տարի անցած էր հայկական յեղափոխութեան բռնկումէն, բայց ռազմավարական ու մարտավարական հանգոյցները սկսած էին քակուիլ: Արեւմտահայաստանի պայմանները, մանաւանդ օսմանեան բռնատիրութեան ահաւորութիւնը անխուսափելի դարձուցին որդեգրումը յեղափոխական բոլոր միջոցներուն, ներառեալ ահաբեկչութեան եւ ցուցական արարքներու:

Սակայն, նախքան բանալու էջը Դաշնակցութեան կերտած ցուցական - ահաբեկչական հերոսական պատմութեան, 20րդ դարու այս օրերու պայմանները կը պարտադրեն ընդգծելու, որ ոչ միայն ահաբեկչութեան պարագային, այլեւ ամբողջ յեղափոխական մեր ռազմավարութիւնը եւ կենդանի գործը ստացան բարոյական - գաղափարական բիւրեղ դիմագիծ:

Մեր ֆետայիներու գերագոյն զոհաբերութեան պատրաստակամութիւնը, կիներու, փոքրերու եւ ընդհանրապէս անմեղներու վնաս չհասցնելու անկեղծ տրամադրութիւնը, դրամը, ստացուածքը, փառքն ու պատիւը մերժելու մեր կամաւորներուն հաւատքը. Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան տուին բարոյական այնպիսի մեծ դրամագլուխ, որ անժամանցելի է հայկական գոյապայքարին եւ Հայ Դատին հաւատացող իւրաքանչիւր Դաշնակցականի եւ իւրաքանչիւր հայու համար:

Ցիշեցինք 20րդ դարու աւարտի տրամադրութիւնները ահաբեկչութեան եւ ցուցական արարքներու նկատմամբ: Այսօր յստակ եւ լայնածիր պայքար մը բացուած է ահաբեկչութիւն հասկացողութեան դէմ՝ զայն պարսպելու համար իր իսկական իմաստէն: Այսօր ահաբեկչութիւնը կը ներկայացուի իբրեւ անմեղներու դէմ կատարուած ոճիր եւ ապաքարոյ արարք: Սակայն այդպէս չէ իրականութիւնը: Մեծապետական երկիրները, որոնք ընդհանրապէս չեն հանդուրժեր ազգային - ազատագրական շարժումները, որովհետեւ ըստ իրենց անոնք կը խախտեն միջազգային տիրապալական կարգուսարքը, ահաբեկչութեան մէջ տեսած մեծ զէնք մը, որ կըրնայ ցնցել իրենց շահերը:

Այս մեկնակէտով, անոնք ձեռնարկեցին քարոզչական լայն արշաւի մը՝ աղաւաղելու համար ահաբեկչութեան դիմագիծը եւ ճիգ չխնայեցին այլանդակելու անոր բարոյական պարունակը: Մեծապետական քարոզչական մեքենան օժտուած է այնքան լայն կարողութիւններով, որ յաջողեցաւ թափանցել պարզ մարդու գիտակցութեան մէջ եւ դժբախտաբար, այսօր կան նոյնիսկ հայեր, որոնք ազդուած են այդ քարոզչութենէն:

Բայց եկէք միասնաբար հարց տանք, թէ ինչո՞ւ ամենայն պարծանքով կ՚երգենք Պանք Օթոմանի գրաւման նուիրուած երգը եւ ազգային արժանապատուութեան տիպարներ կը նկատենք Բաբգէն Սիւնին եւ իր ընկերները: Պանք Օթոմանի գրաւման օրինակը եւ միամտաբար հաստատելով, որ Օթոմանի գրաւման ժամանակ իրագործուած Պոլսոյ Սամթիոյ բաղի հերոսական կռիւները՝ անոնք է, որ ցոլացնեն ճշմարտութիւնը եւ ոչ թէ աղաւաղումի ճիգերը: Թեեւ միջազգային քարոզչութիւնը որոշ չափով յաջողեցաւ աղաւաղել ահաբեկչութեան էութիւնը, որովհետեւ մոլորած ու չգիտակցող «յեղափոխականներ» դիմեցին կոյր հարուածներու՝ զանոնք շփոթելով ազատագրական պայքարին հետ: Ձիշդ է, որ ցուցական - ահաբեկչական *աքթը* ազատագրական պայքարի հոմանիշ չէ, բայց անիկա կարեւոր օղակ մըն է յարատեւ կռիւի ճամբուն վրայ:

(Շար. 1)

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Կիրակի, 17 Նոյեմբերի առաւօտուն, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանը դարձած էր ժամադրավայրը Լիբանանի բոլոր համալսարաններու հայ ուսանողութեան, ինչպէս նաեւ՝ հայկական վարժարաններու երկրորդական դասարաններու աշակերտութեան:

Արամ Ա. Կաթողիկոսի հրաւէրով ուսանողութիւնը հրաւիրուած էր հանդիպում-կրոյց մը ունենալու մեր ժողովուրդին կեանքը յուզող հիմնական հարցերու շուրջ, ինչպէս նաեւ՝ համալսարանական ներկայ դրժուարութեանց մասին:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ Հայց. Եկեղեցւոյ Համալսարանական Ուսանողներու Միութեան (ՀԵՀՈՄ)

Հայ ուսանողութիւնը կը լսէ Արամ Ա. Կաթողիկոսի խօսքը:

հոգեւոր խորհրդատու Գրիգոր վրդ. Զիֆճեան, որ անդրադարձաւ հայ համալսարաններու հիմնական դժուարութիւններուն եւ մեր ազգային կեանքին վերաբերող չարք մը մտահոգութիւններու ընդգծելով գարգացած հայ երիտասարդութեան ազգային կեանքէն բացակայութեան երեւոյթը:

Ապա խօսքը տրուեցաւ ՀԵՀՈՄի հիմնադիր անդամներէն տոքթ. Կարպիս Հարպոյեանի, որ ամփոփ պատմական ակնարկ մը կատարեց ՀԵՀՈՄի կազմութեան, որ իր ժամանակին ու մինչեւ այսօր անհրաժեշտութիւն մըն է եղած հայ համալսարանական ուսանողները իմի խմբելու եւ ընկերային առողջ մթնոլորտին մէջ պատրաստելու ազգային դէմքեր, սատարելու համար մեր ժողովուրդի կեանքի բարելաւման եւ յառաջդիմութեան:

Տեղի ունեցաւ նաեւ գեղարուեստական յայտագիր, մասնակցութեամբ Կաթողիկոսարանի «Շնորհալի» երգչախումբին, ինչպէս նաեւ մեներգող Ալեքսանդր Վարպանեանի:

Հանդիպման աւարտին Վեհափառ Հայրապետը հրաւիրուեցաւ իր պատգամը տալու հայ ուսանողութեան: Ան անդրադարձաւ առհասարակ գանգուածային գաղութներու մէջ եւ մասնաւորաբար լիբանանահայ գաղութին մէջ հայ ուսանողին դիմագրաւած բարոյական, տնտեսական, ընկերային եւ այլ չարք մը դժուարութիւններուն: Արամ Ա. Կաթողիկոս խօսեցաւ Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութեանց մասին եւ կարեւորութեամբ չեշտեց այդ յարաբերութիւնները առողջ ու յստակ հիմերու վրայ դնելու անհրաժեշտութիւնը մէկ հայրենիքի ու մէկ ժողովուրդի սկզբունքով առաջնորդուած: Շեշտեց Հայաստանի Հանրապետութեան հզօրացման

Արամ Ա. Կաթողիկոս կը պատասխանէ ուսանողներուն հարցումներուն:

ու Արցախեան ազատագրական պայքարին արդար լուծում գտնելու մասնակցութեան անհրաժեշտութիւնը: Հայ համալսարանական երիտասարդին դերը նկատեց ոչ միայն ապագային կապուած դեր, այլ՝ ներկային: Հայ համալսարանականը իր մասնակցութիւնը պէտք է բերէ մեր ժողովուրդի կեանքին բոլոր բնագաւառներէն ներս: Դիտողի ներկայութիւն պէտք չէ ըլլայ անոր ներկայութիւնը: Վեհափառ Հայրապետը խօսեցաւ տակաւին հայ համալսարանականին դիմագրաւած դժուարութեանց մասին եւ յայտնեց, թէ ինք անձնապէս կ՚աշխատի հայ համալսարանականներու յատուկ հիմնադրամի մը հաստատման եւ կոչ ուղղեց բոլոր ուներներուն՝ սատարելու հայ համալսարանական ուսանողութեան:

Վեհափառ Հայրապետը քննադատելով չռայլութիւնը, իր ուսումնական տարիները յիշելով, թելադրեց ըլլայ ժուժկալ, քիչով բաւարարուիլ եւ չեշտը դնել ուսման ու գարգացման վրայ:

Հանդիպման վերջին բաժինը յատկացուած էր գրոյցի մը՝ Վեհափառ Հայրապետին եւ ուսանողութեան միջեւ: Մտքերու փոխանակման եւ անմիջական ու յրուտակ պատասխաններ ստանալու իմաստով, այս բաժինը ամէնէն հետաքրքրական ու հարստացուցիչ մասը եղաւ օրուան: Ներկայ ուսանողութիւնը յատուկ հետաքրքրութեամբ լսեց Վեհափառ Հայրապետին կողմէ տրուած յուսարանիչ պատասխանները, որոնք կը վերաբերէին ազգային մեր կեանքի գանգան մարգերը յուզող ներկայ իրողութեանց: Իր խօսքին մէջ Վեհափառ Հայրապետը կոչ ուղղեց մաս կազմելու ազգային կեանքին՝ անդամագրուելով գանգան ուսանողական միութեանց, որոնց գլխաւոր օրինակներէն մին է ՀԵՀՈՄը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան բարձր հովանաւորութեամբ:

Վեհափառ Հայրապետին «Պահպանիչ» օրհնութեամբ փակուեցաւ սոյն հանդիսութիւնը՝ դարձեալ հանդիպելու հեռանկարով:

1943ին, ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀՌՉԱԿՄԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ, «ԱԶԴԱԿ», Ի ՇԱՐՍ ԱՅԼ ՕՐԱԹԵՐԹԵՐՈՒ, ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԱՒ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐՈՒՆ, ՀԱԿԱՌԱԿ Ի ԳՈՐԾ ԴՐՈՒԱԾ ԽԻՍՏ ԳՐԱՔՆՈՒԹԵԱՆ

ՋՕՐԱՎԱՐ ՏԸ ԿՕԼԻ ՃԱՌԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԵԼՈՒ ՎՐԱՅ Է

ԼՈՆՏՈՆ, 17 (Ա.).- Ֆրանսական Ագատագրութեան Կոմիտէին առջեւ ճառ մը խօսելով, գօր. Տր Կօլ ի մէջ այլոց ըսաւ.

«Ֆրանսա հաստատ կը մնայ Լիբանանի անկախութիւն տալու իր խոստումին վրայ, բայց ան չի կրնար հրաժարիլ իր իրաւական պահանջներէն: Լիբանան գինուորական բացառիկ դիրք մըն է եւ Անգլիոյ չափ կը հետաքրքրէ նաեւ Ֆրանսան, որ անտարբեր չէ նաեւ արաբական աշխարհի վաղուան ճակատագրին հանդէպ:

«Լիբանանի մէջ պատահածը պարզ միջադէպ մըն է, որ կարգադրուելու վրայ է»:

Զօր. Տր Կօլ ճառը վերջացուց Փուանքառէի հետեւեալ խօսքով. «Ժամանակաւոր կերպով հաւաքուած ամպերը, չեն կրնար երկար ատեն մթագնել հորիզոնը»:

Բրիտանական դիւանագիտական շրջանակները կ'ըսեն, թէ գօր. Տը Կօլի ճառը բոլորովին կը փոխէ Լիբանանի կացութիւնը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՋՕՐԱՎԱՐ ՔԱԹՌՈՒ ՓՈՔՐ ՍԷՐԱՅԻ ՄԷՋ

Երէկ, Երեքշաբթի, կէսօրէ ետք ժամը 4ին, գօր. Քաթրու Փոքր Սէրայ երթալով երկար եւ մտերմիկ տեսակցութիւն ունեցաւ կառավարութեան պետ Պ. Էմիլ Էտտէի հետ: Պէյրութի ճայնասփիւռը կը հաղորդէ, թէ գօրավարը Պուրճի Հրապարակէն անցած պահուն չարժանացաւ համակրանքի ծափերու:

Հանդարտութիւնը կը շարունակուի մայրաքաղաքին եւ Լիբանանի այլ շրջաններուն մէջ: Կիրակի օրուընէ ի վեր, որեւէ կարեւոր միջադէպ չէ պատահած ամբողջ Լիբանանի մէջ:

Պ. ԺԱՆ ԷԼԷՕ ՊԷՔԻՐՔԷԻ ՄԷՋ

Ընդհ. պատուիրակ Պ. Ժան Էլէօ Պէքիրքէ երթալով բարի գալուստ մաղթած է մարոնի պատրիարք Ամեն Արիտային: Ն. Վսեմութիւնը արժանացած է սիրալիր ընդունելութեան եւ երկար տեսակցութիւն ունեցած է պատրիարքին հետ: «Կատարեալ հասկացողութիւն կը տիրէ իմ եւ պատրիարքին մէջ», յայտարարած է Ն. Վսեմութիւնը:

18 Նոյեմբեր, 1943

ՋՕՐԱՎԱՐ ՏԸ ԿՕԼԻ ՃԱՌԸ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՉԵՆ ԲՈՂՈՔԱԾ

Ալժէր, 17 (Ա.) Լիբանանի խնդրին հանդէպ Ֆրանսայի դիրքը սահմանելու համար Զօր. Տր Կօլ երէկ խօսք առած էր Ֆրանս. Ընդհ. պատուիրակ Պ. ժան Էլէօ բոլորովին ազատական մտայնութեամբ հարցը լուծելու դիրք ցոյց տուաւ: Ռիւատ պէյ Սոլհին անդրկացուց իր առաջարկները անմիջապէս, որպէսզի բանի ուշ չ առաջը կարենայ առնել Սահմանադրութեան վերանշումեան: Բայց Ռիւատ պէյ Սոլհ ուզեց Ֆրանսան կատարուած իրողութեան առջեւ դնել:

Ֆրանսան չէր կրնար միակողմանիօրէն որոշուած փոփոխութիւններ ընդունիլ, որոնք ընդունելի չեն ամբողջ ազգաբնակչութեան մեծամասնութեան: Բայց Ռիւատ պէյ Սոլհ ուզեց Ֆրանսան կատարուած իրողութեան առջեւ դնել:

Ֆրանսան չէր կրնար միակողմանիօրէն որոշուած փոփոխութիւններ ընդունիլ, որոնք ընդունելի չեն ամբողջ ազգաբնակչութեան մեծամասնութեան: Կան տակաւին իր ճառին մանրամասնութիւնները.-

«Ֆրանս. Ազատագրութեան Կոմիտէին հետ Լիբանանի կացութիւնը ճշդելու համար Ալժէ գալով Ընդհ. պատուիրակ Պ. ժան Էլէօ բոլորովին ազատական մտայնութեամբ հարցը լուծելու դիրք ցոյց տուաւ: Ռիւատ պէյ Սոլհին անդրկացուց իր առաջարկները անմիջապէս, որպէսզի բանի ուշ չ առաջը կարենայ առնել Սահմանադրութեան վերանայումը: Բայց Ռիւատ պէյ Սոլհ ուզեց Ֆրանսան կատարուած իրողութեան առջեւ դնել:

Ֆրանսան չէր կրնար միակողմանիօրէն որոշուած փոփոխութիւններ ընդունիլ, որոնք ընդունելի չեն ամբողջ ազգաբնակչութեան մեծամասնութեան: Կան տակաւին իր ճառին մանրամասնութիւնները.-

«Ֆրանս. Ազատագրութեան Կոմիտէին հետ Լիբանանի կացութիւնը ճշդելու համար Ալժէ գալով Ընդհ. պատուիրակ Պ. ժան Էլէօ բոլորովին ազատական մտայնութեամբ հարցը լուծելու դիրք ցոյց տուաւ: Ռիւատ պէյ Սոլհին անդրկացուց իր առաջարկները անմիջապէս, որպէսզի բանի ուշ չ առաջը կարենայ առնել Սահմանադրութեան վերանայումը: Բայց Ռիւատ պէյ Սոլհ ուզեց Ֆրանսան կատարուած իրողութեան առջեւ դնել:

Ֆրանսան չէր կրնար միակողմանիօրէն որոշուած փոփոխութիւններ ընդունիլ, որոնք ընդունելի չեն ամբողջ ազգաբնակչութեան մեծամասնութեան: Կան տակաւին իր ճառին մանրամասնութիւնները.-

Դալով Մեծն Բրիտանիոյ, անոր դիրքը Արեւելքի մէջ եւ արաբ ժողովուրդներու համար իր ունեցած շահագրգռութիւնը գայն կը դնեն նոյն դիրքին մէջ, որ Ֆրանսայինն է:

Եզրակացնելով, պիտի յիշեցնեմ Փուանքառէի մէկ խօսքը զոր ան արտասանեց Ֆրանսայի եւ այլ Պետութիւններ մը միջեւ գոյութիւն ունեցող տարաձայնութիւններ մը առնելով. «Ամպ մըն է, որ կ'անցնի եւ չի կրնար մթագնել երկինքը»:

ՋՕՐ. ՏԸ ԿՈԼԻ ՃԱՌԸ ՓՈԽԵՑ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ալժէր, 17 (Ա.).- Հիւս. Ափրիկէի բրիտ. իշխանութենց համաձայն, գօր. Տր Կօլի ճառը փոխեց կացութիւնը: Զգալի եղաւ, որ գօր. Տր Կօլ գօրացուց Ֆրանս. կացութիւնը առանց յայտնելու գօր. Քաթրուի արուած իշխանութիւնը, ոչ այ տագնապին վերջ դնելու համար նախատեսուած միջոցները:

Զօր. Տր Կօլ, կ'ուզենք բրիտանացի բղթակիցը, վերյիշեցուց թէ լիբանանեան տագնապը կը վնասէր միջազգային յարաբերութենց եւ ան ծագցաւ ելնդ այն պահուն երբ Պ. Էյէս եամբայ ինկած դէպի Լիբանան, հետը տանելով Ազատագրութեան Կոմիտէի շատ ազատական առաջարկները: Ֆրանսան իւիգիլիէ կատարուած իրողութեան առջեւ գաւ:

ԼՈՐՏ ՍԹՐԱՊՈԼճԻԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՃՄՊՐԻՃ, 17 (Ա.).- Լորտ Սթրապոլճի, խօսելով Քճմպրիճի մէջ լիբանանեան տագնապի մասին, երէկ յայտարարեց, թէ Ֆրանս. Ազատագրութեան Կոմիտէն րարեկամ մըն էր եւ յենարան մը Անգլիոյ համար: Պիտի նախընտրէի, աւելցուց ան, տեսնել որ, ճիգ կ'րլլայ գոհացնելու Ֆրանս. Ազատագրութեան Կոմիտէն, քան թէ տեւականօրէն գոհացում տրուի ժողովուրդներու, որոնք մեծ եռանդ ցոյց չտուին դաշնակիցներու պատերազմական ճիգին գործնապէս աջակցելու:

«Անգլիա նոյն դիրքը բռնեց Հնդկաստանի մէջ: Եկաւ ան, եւ մերժեց ընդունիլ Սահմանադրութեան նուազագոյն փոփոխութիւնն իսկ պատերազմի րնթացքին: Անգլիացիք ձերբակալեցին քաղաքական դեկավարները եւ կրակեցին Հնդկաստանի ցուցարարներուն վրայ, ինչպէս որ կ'րնէ Ֆրանսան Լիբանանի մէջ:

ՔՈՐՏԷԼ ՀԸԼԻ ՏՈՒԱԾ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՕՆ, 17 (Ա.).- Քորտել Հըլ երէկ իրիկուն հերքից օտար աղբիւրէ եկող այն լուրերը, որոնց համաձայն կառավարութիւնը բողոքած է, Ալժէի կոմիտէին, Լիբանանի խնդրին առթիւ: Քորտել Հըլ նշդնց թէ հղածը պարզապէս բեյպրամի մրն է:

ՋՕՐ. ՔԱԹՌՈՒԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

ՇՈՒՏՈՎ ՊԻՏԻ ԼՈՒԾՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ

Քանի մը օրէ ի վեր հանդարտութիւն կը տիրէ Լիբանանի բոլոր շրջաններուն մէջ: Պէյրութի թաղամասերուն եւ գիւղերուն մէջ իրաւնութենները բացուած են եւ բնականոն կեանքը վերահաստատուած: Երկու օրէ ի վեր սկսած են հրատարակուիլ նաեւ կարգ մը թերթեր: *«Էլ Պայրաք»* թերթին համաձայն, թշնաութիւնը սկսած է սաստկանալ գործաւոր եւ աղքատ դասակարգին մէջ: Սննդեղէններու գիներուն անհամեմատ սղութիւնը գլխաւոր պատճառներէն մէկն է տիրող թշուառութեան:

Զօր. Քաթրու կը շարունակէ իր քննութիւնները արդար լուծում մը գտնելու համար: Ն. Վսեմութիւնը երկար եւ կարեւոր տեսակցութիւններ ունեցած է արդէն Պէյրութի անգլիական եւ ամերիկեան ներկայացուցիչներուն, մարոնի պատրիարքին եւ այլ պաշտօնական անձնաւորութենց հետ: Կը կարծուի, թէ մինչեւ Երկուշաբթի տագնապը փարատած կ'ըլլայ: Անգարայի համաձայն Մեծն Բրիտանիոյ պետական նախարար Պ. Քէյզի երէկ մայրաքաղաքս եկած է եւ տեսակցած զօրավարին հետ:

Ազատ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը ինչ ձեւով պիտի լուծէ տագնապը, չենք գիտեր: Զօր. Քաթրու փորձառու, կարող եւ հայրենասէր զինուորական մըն է եւ լաւ կը ճանչնայ Լիբանանը ու անոր ժողովուրդին ձգտումները: Միեւնոյն ատեն հեղինակաւոր, պատասխանատու անձնաւորութիւն մըն է եւ իր վճիռը պարտադիր պիտի ըլլայ բոլորին համար: Պատասխանելով հարցումի մը, Ն. Վսեմութիւնը յայտարարած է, թէ պիտի ապահովի Լիբանանի անկախութիւնը, որուն ամէնէն աւելի փափաքող է Ֆրանսան: Եականն ալ արդէն այդ է. մանրամասնութենց շուրջ թիւրիմացութիւններ չեն ծագիր, քանի որ Անգլիա եւ Ամերիկա հաստատած են մանտայի պարտադրութիւնները եւ քաջալերած Լիբանանի անկախութեան ձգտումը:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹ, 19 (Ա.).- Ֆրանս. Ընդհ. Պատուիրակութիւնը երէկ հետեւեալ կարեւոր վեկոյցը հրատարակեց.-

Իր Պէյրութ հասնելէն ի վեր, Զօր. Քաթրու ամբողջովին նուիրուած է Ֆրանս. Ազատագրութեան Կոմիտէի իրեն յանձնած առաքելութեան. Լիբանանի եւ Ֆրանսայի միջեւ ծագած տարակարծութեան բոլոր տարրերը գիտնալու մտահոգութեամբ. բազմաթիւ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ, որպէսզի բարեկամաբար եւ արդարօրէն կարենայ հարթել ներկայիս գոյութիւն ունեցող դժուարութիւնները:

Իր փնտռած լուծումը. որ շուտով պիտի հրապարակուի. հիմնուած պիտի ըլլայ այն սկզբունքներուն վրայ, որոնցմէ առաջնորդուեցաւ ինք միշտ, երբ Ընդհ. Պատուիրակէր Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ եւ որոնք իրեն հնարաւորութիւն տուին հաշտեցնելու իրար հետ Լիբանանի եւ Ֆրանսայի փոխադարձ շահերն ու իրաւունքները, յարգելով Լիբանանի անկախութիւնը վոր ինքնիսկ հռչակեց եւ սահմանադրական օրէնքը, վոր դարձեալ ինք բարեփոխումի ենթարկեց:

ՕՏԱՐ ԹԵՐԹԵՐ ԻՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Լոնտոնի «Տէյլի Վըրքըր» թերթը կը մեղադրէ բրիտանական կարգ մը չրջանակներն ու թերթերը, որոնք կ'անգիտանան արդար միջոցները եւ լիբանանեան միջադէպը կը վերածեն «Միջագգտագնապ»ի մը: Պէտք է ուշադրութեամբ հսկել - կ'աւելցնէ թերթը - Առանցքի գործակալներուն վրայ, որոնք իրեն խաղերը կը քողարկեն արաբական ագգային ոգին հրահրելով:

Իսկ Մէքսիքեան կառավարութեան պաշտօնաթերթը «Էլ Նէգրընայ» կը գրէ. «Թերեւս կանխահաս են կարգ մը չրջանակներուն բարձրացուցած բողոքները: Ամէն րանէ աւելի, անոնք որ բռնապետական կը գտնեն Ֆրանս. կոմիտէին դիրքը կը սխալին: Պէտք չէ մոռնալ որ պատերազմը չի վերջացած դեռ եւ թուրք ու յոյն սահմանին վրայ կը գործեն գերմ. ուժերը: Կարելի է յիշել Իրաքի պարագան:

21 Նոյեմբեր, 1943

ՋՕՐ. ՔԱԹՌՈՒԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՄԼՈՑ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՆՏԱ

Զօր. Քաթրու րնդունեց պատերազմի րդթակիցները եւ անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրեց Մանտայի պայմանագրութեան եւ Սուրիոյ ու Լիբանանի անկախութեան յայտարարութեան վրայ, զոր իր կողմէ. կատարուեցաւ 1941ին եւ հաստատուեցաւ բրիտանական կառավարութենէն:

ՀԱՐՑՈՒՄ.- «Հնարաւոր չէ՞ միթէ այս պետութենց տալ կատարեալ անկախութիւն, Ֆրանսան Մանտայի պարտաւորութիւններէն զերծ կացուցանելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան արձակելիք վճիռէն առաջ հարցուց լրագրող մը»:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- «Կարելի է ընդարձակ չափով մը, պատասխանեց գօրավարը: Այդ բանը կատարուեցաւ արդէն 1936ին: Ֆրանսեւսուրիական եւ ֆրանսեւլիբանեան դաշնագիրները վաւերացուեցան Դամասկոսի եւ Պէյրութի խորհրդարաններուն կողմէ: Բայց Ֆրանս. խորհրդարանը զանոնք չվաւերացուց մինչեւ 1939: Այսուհանդերձ, անկախութիւնը սկսաւ իրականութիւն դառնալ, երբ դեռ Ազգերու Դաշնակցութիւնը Մանտայի իրաւունքին վերջ չէր դրած»:

«Գալով յանուն Ֆրանսայի 1941 Յունիս 8ին իմ ըրած յայտարարութեանս, որուն համընթաց ուրիշ յայտարարութիւն մը ըրաւ Մեծն Բրիտանիա, չարունակեց գօրավարը, ատիկա սկիզբը կը դնէր նոր վարչակարգի մը: Ֆրանսայի կը պատկանէր քաղաքական եւ վարչական խնդիրներու կարգադրութիւնը, ինչպէս նաեւ տեղական ուժերու հրամանատարութիւնը: Իսկ Անգլիոյ կը պատկանէին ներքին եւ արտաքին ապահովութենց գինուորական խնդիրները, որոնք ժամանակաւոր էին, քանի որ պայմանաւորուած էին պատերազմական վիճակով: Եթէ երկու պետութիւններէն իւրաքանչիւրը իր չրջագիծին մէջ մնայով գոհանար, դէպքերը շատ աւելի յաւ ընթացք մը պիտի ստանային: Ջեմ րսեր թէ այս կարգի խնդիրներու միջեւ փոխադարձ կապ ու թափանցում չեղաւ կամ պէտք չէ րլլայ: Բայց բոլոր միջադէպերը պէտք է քննութեան առնուին բարեացակամութեամբ եւ փոխադարձ վրստահութեամբ»:

«Լիբանանցիները, աւելցուց գօր. Քաթրու, ատկէ եզրակացութիւններ հանեցին: Շատեր այն տպաւորութիւնը ունին թէ իրենց գործը երկու գուգրնթաց իշխանութեան հետ է, ինչ որ չի դիւրացներ խնդիրներու լուծումը: Շատեր ալ կը խորհին թէ (ինչպէս որ իրենք րսին ինծի իմ խորհրդակցութենց րնթացքին) ներկայ միջադէպը ոչ միայն Ֆրանսեւլիբանանեան տարաձայնութիւն մըն է, այլ Ֆրանսեւանգլիական տարաձայնութիւն մը: Անոնց երեւակայութիւնը չատ վառ է»:

Հ.- «Զօրավարը կրնա՞յ հաւաստել թէ գոյութիւն չունի Ֆրանսեւբրիտանական տարաձայնութիւն, հարցուց պատերազմական թղթակից մը»:

Պ.- «Ո՛չ, գօրավարը չի կրնար հաստատել այդ բանը պատասխանեց գօր. Քաթրու ժպտելով: Պարոննե՛ր, դուք ինծի չափ կիտէք թէ առնուազն դէպքերը գնահատելու տարբերութիւն մը կայ Ֆրանսացիներու միջեւ, անցած չարաթ ձեռք առնուած միջոցներու մասին»:

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԵԿ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ՄԻԱՅՆ ԿԱՅ

Հ.- «Եթէ ծանր խռովութիւններ ըլլան, հարցուց պատերազմական ուրիշ թղթակից մը, չի՞ կրնար պատահիլ որ բրիտ. զինուորական իշխանութիւնները կացութիւնը իրենց ձեռքը առնեն»:

Պ.- «Ատիկա վարկած մրն է, պատասխանեց գօր. Քաթրու, զոր կացութեան դրական քննութիւնը թոյլ չի տար առ այժմ պատասխանատու կերպով ընդունելու»:

Հ.- «Սակայն եւ այնպէս, պնդեց նոյն լրագրողը, եթէ օրինակի համար, ցուցարարներ կամ խռովարարներ կ'ուզեն քանդել հաներային շէնքերն ու արուեստի գործերը, վնասելով բրիտանական ապահովութեան, ի՞նչ կ'ըլլայ այն ատեն:

Պ.- «Պարոն, պատասխանեց գօրավարը, «Ֆրանսական ապահովութենէն» անկախ եւ կամ «Լիբանանեան ապահովութենէն» անկախ «բրիտանական ապահովութիւն» գոյութիւն չունի:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Հ.- «Ձերբակալուածները ազատ պիտի արձակուի՞ն»:

Պ.- «Այդ հարցին պատասխանը կախուած է ընդհ. կացութեան կարգադրութենէն գոր քննելու վրայ եմ: Ուրեմն պէտք է սպասենք մինչեւ հարցին լուծումը: Կրնամ սակայն ձեզ վստահեցնել թէ ձերբակալուած անձերը յաւիտենապէս կապարանտարկուած չեն մնար անշուշտ: Ես ազատական մրն եմ եւ կը մնամ: Ես խոստացայ Լիբանանի անկախութիւնը եւ ես հռչակեցի գայն: Դարձեալ ես վերահաստատեցի Սահմանադրական կեանքը ու բարեփոխեցի լիբանանեան Սահմանադրութիւնը որուշապէս ժողովրդապետական հիմքերով: Իմ գտնելիք լուծումս, վստահ եղէք, ազատական լուծում մը պիտի րլլայ»:

Հ.- «Լիբանանցի՞ն բանակցութենց հետ տեսակցեցաք: Ձերբակալուած նախարարներն ալ տեսա՞ք»:

Պ.- «Պարոններ, տրամի հանգոյցը քակելէ առաջ պէտք տեսայ անոր ծագման բոլոր մանրամասնութիւնները գիտնալ: Եւ ատոր համար, ուզեցի հաւաքել վկայութիւնները անոնց, որոնք դերակատարներ հանդիսացած են, րլլան Ֆրանսացի թէ լիբանանցի»:

Հ.- «Հարցին լուծումը գտա՞ծ էք արդեն թէ գտնուելու վրայ է»:

Պ.- «Գտնուելու վրայ է: Բնականաբար, այսքան փափուկ գետնի մը վրայ, աւելի յաւ է չրջապատուիլ հնարաւոր բոլոր ապահովութիւններով»:

Հ.- «Կրնաք ըսել, թէ լիբանանեան պահանջքները գոհացում պիտի գտնե՞ն արդեօք»:

Պ.- «Կը յուսամ: Աւելցնեմ անմիջապէս, որ կարգադրութիւն մը կր փորձեմ: Իսկ կարգադրութիւն մը սովորաբար փոխադարձ գիջումներով կ'րլլայ: Աւելցնեմ, թէ այդ կարգադրութիւնը այնքան դժուար պիտի չրլլայ որքան կր կարծուի: Եղածը թիւրիմացութիւն մրն է: Լիբանանի իշխանութիւնը կարծած է, թէ Ֆրանսական իշխանութիւնը կ'ուզէ իսկապէս արգելք րլլալ իր գերակայութեան: Ֆրանս. իշխանութիւնն ալ կարծած է, թէ լիբանանեան իշխանութիւնը կ'ուզէ իսկապէս խափանել Ֆրանս. իրաւունքները»:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ՀԱՐՑԸ

Հ.- «Ձէ՞ք կարծեր, որ տագնապի լուծումը կրնայ դիւրացնել միջազգային յանձնախումբ մը»:

Պ.- «Ո՛չ, չեմ կարծեր: Եթէ երկու խնդակցութիւններու փոխարէն, երեք կամ չորս հոգի գոյութիւն ունենան, խնդիրը աւելի կը բարդանայ: Ֆրանսային կր պատկանի, իրրեւ հովանաւոր պետութիւն, աւելի ճիշդ, իրրեւ առանձնաշնորհեալ, այս խնդիրը կարգադրելու իրաւունքը: Մեր բարեկամ անգլիացիները վստահ եմ պիտի չընդունին, որ Ֆրանսան կամ իր հետ ուրիշ դաշնակից պետութիւններ հետամուտ րլլան հարթելու այն տարակարծութիւնները, որ կրնան ծագիլ մանտայի տակ գտնուող այլ երկրամասերու վրայ, ինչպէս օրինակ Պաղեստին: Թող ուրեմն մինակ ձգեն բանակցութենց ատեն Լիբանանը եւ Ֆրանսան եւ մենք լաւագոյն ձեւով պիտի կ'արգադրենք խնդիրը երկու երկիրներու չահերը նկատի ունենալով»:

7

Համագգայինի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ ընկ. Յակոբ Եափուճեան Հոկտեմբերի կիսուն այցելութիւն մը տուած է Ֆրանսա՝ մօտէն հետեւելու համար Ֆրանսահայ գաղութի կեանքին. յատկապէս Համագգայինի տեղւոյն մասնաճիւղին մշակութային եւ կրթական գործունէութեան:

Ստորեւ կու տանք Ֆրանսայի մեր պաշտօնակից «Կամք»ի ունեցած հարցազրոյցը ընկ. Յ. Եափուճեանի հետ: Ան կ՚անդրադառնայ յատկապէս Համագգայինի նախաձեռնութեամբ Մարսէյի մէջ կառուցուելիք եւ Եւրոպայի տարածքին իր քնոյթով աննախընթաց Ճեմարանին կառուցման ընթացքին:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ՝ «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԸՆԿ. ՅԱԿՈԲ ԵԱՓՈՒՃԵԱՆԻ ՀԵՏ

ՀԱՐՑՈՒՄ.- Ի՞նչ է փարիզ ձեր այցելութեան նպատակը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- «Համագգային»ի Կեդրոնական Վարչութեան (Կ.Վ.) կողմէ չրջաններ կատարուած հերթական այցելութիւնն մըն է իմ փարիզ ուղեւորութիւնս, որ կը զուգադիպի Համագգայինի Փարիզի մասնաճիւղի տարեկան ընդհանուր ժողովին: Գիտէք, որ 1983էն ի վեր Համագգայինի մասնաճիւղ մը գոյութիւն ունի Փարիզ, որ կը հաշուէ չուրջ երեսուն անդամներ: Այս այցելութիւնը առիթ մը պիտի ըլլայ Կ.Վ.ին աւելի մօտէն ծանօթանալու մասնաճիւղի աշխատանքներուն ու Կ.Վ.ի աջակցութիւնը բերելու դժուարութիւններու լուծման, եթէ կան անշուշտ: Նպատակս է նաեւ երկու օրով այցելել Մարսէյ, ուր 1980էն ի վեր կը գործէ Համագգայինի ամէնօրեայ դպրոցը Պոմոնի չրջանին մէջ:

Հ.- Ձեր գնահատումով, ի՞նչ է Միերկրեայս Համագգայինի Մարսէյի ամէնօրեայ դպրոցին վիճակը՝ կրթական, բնակարային եւ պիտճեական տարբերի եւ ապագայի ի՞նչ ծրագիրներ ունիք:

Պ.- Ինչպէս գիտէք՝ ֆրանսական մշակոյթը միշտ քաղողական եղած է հայ մտաւորականներուն եւ արուեստագէտներուն համար: Մենք ունէինք Համագգայինի Լիբանանի Նշան Փալանճեան ճեմարանի չորս տարիներ, որ 30ական թուականներէն մինչեւ 70ական թուականներ կրթած է սփիւռքահայ նոր սերունդէն հասցնել պատրաստուած մտաւորականներ ու հանրային գործիչներ, որոնք ընդհանրապէս կու գային Միջին Արեւելքի երկիրներէն ու հագուստ չէին օրլեն Միացեալ Նահանգներէն (օրինակ՝ փրոֆ. Ռիչըրտ Յովհաննէսեան, Վարդան Գրիգորեան, Մուրատ Թօփալեան եւ ուրիշներ):

Համագգայինի ընտանիքը գաղափարը ունեցաւ Մարսէյի նման հայաշատ քաղաքի մը մէջ հիմը դնելու ճեմարանի մը, որուն միջոցով ընդհանրապէս Եւրոպայի հայութեան ու մասնաւորաբար ֆրանսահայութեան նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան կարելի ըլլայ նպաստել, որպէսզի անկէ ելլող չրջանաւարտները օգտակար դառնան Եւրոպայի մեր գաղութներուն ագգային հասարակական կեանքին:

Վարժարանը այսօր իր 12ամեայ դասընթացքի ծրագրով եւ մանկապարտէգով կ՚ամբողջացնէ ֆրանսական կրթական ծրագիրները՝ աշակերտները պատրաստելով ֆրանսական պաքալորէայի, ֆրանսերէնի կողքին դասաւանդելով հայերէն նիւթեր, ինչպէս՝ լեզու, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն: Դպրոցը այս տարի տուաւ իր երրորդ հունձքը: Այժմ դպրոցի տնօրէնուհին է հմուտ եւ նուիրեալ մանկավարժ տիկին Լուսին Մալիքեան: Դպրոցը ունի հաւատաւոր ու նուիրեալ անդամներէ բաղկացած խնամակալ մարմին մը, որ Կ.Վ.ի հետ խորհրդակցարար կը հրսկէ դպրոցի կրթական, վարչական ու պիտճեական աշխատանքներուն: Հոստեղինէ յիշել, որ դպրոցին մեծ նուիրեալ մըն էր ընկ. Ալէն Պագրճեան, որ մենք դժբախտարար կորսնցուցինք անցեալ տարի: Այժմ ատենապետի պաշտօնը կը վարէ ընկ. Սարհատ Գիլինճեան:

Դպրոցին նիւթական վիճակը ունեցած է մեծ վերիվայրումներ: Կ.Վ.ի փափաքն էր, որ ֆրանսահայութիւնը ինք գիտակցելով դպրոցի կարեւորութեան՝ ստանձնէր անոր հոգատարութիւնը, այդ ուղղութեամբ իրերայաջորդ խնամակալութիւնները մեծ ճիգ թափած են, ծրագիրներ մշակած, սակայն կարելի չեղած չօշափելի արդիւնքի մը հասնիլ, ուղղակի նիւթական վիճակի մտահոգութիւնը ծանրացած է ընդհանրապէս Մարսէյի հայութեան ուսերուն: Հոս հարկ կը գգանք նշելու, որ դպրոցին նիւթական ծրագիրներուն օժանդակած են Ֆրանսահայ կապոյտ Խաչի տեղական թէ չրջանային վարչութիւնները, Հ.Օ.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը, Ֆրանսահայ եկեղեցական մարմինները, ի մասնաւորի՝ Պոմոնի եկեղեցւոյ վարչութիւնը, Մարսէյի քաղաքապետութիւնը, պարբերաբար՝ Համագգայինի փարիզի մասնաճիւղը եւ Ֆրանսահայ ագգայիններ: Առ ի տեղեկութիւն նչեմ, որ Համագգայինի Կեդրոնական Վարչութիւնը դպրոցին հիմնադրութենէն մինչեւ օրս դպրոցին պիտճեական ծախսերուն յատկացուցած է աւելի քան 700.000 ամերիկեան տոլար:

Կարելի է ըսել, որ այսօր դպրոցը իր պիտճեն կը հաւասարակչռէ, ֆրանսական օրէնքի տրամադրութեան համաձայն, պետական օժանդակութեամբ, վերեւ յիշուած կազմակերպութիւններու օժանդակութեամբ ու աշակերտներէն գանձուած թոշակներով: Անոր տարեկան պիւտճէն 2.000.000 ֆրանք է, առանց նկատի ունենալու պետական հատուցում ստացող ուսուցիչները, որոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն:

Դպրոցին յառաջիկայ գլխաւոր ծրագիրն է սեփական չէնքի կառուցումը: Ինչպէս գիտէք, Մարսէյի քաղաքապետութիւնը մեր տրամադրութեան տակ դրած էր վարձու դրպրոց մը: Այսօր, տարիներու բանակցութիւններէ ետք եւ քաղաքապետութեան կարգ մը անդամներու ու այլ ագգայիններու օգնութեամբ, ինչպէս՝ Ժիլպէր Քէրքէրեան եւ Ռոյանտ Պլում, քաղաքապետարանը 99 տարուան համար մեր տրամադրութեան տակ դրաւ 700 քառ. մեթր տարածութեամբ հողամաս մը: Այժմ խնամակալութիւնը, Կ.Վ.ի հետ խորհրդակցարար, կ՚աշխատի չուրջ 350 աշակերտներ բաւարարող դպրոցական չէնքի մը կառուցման ծրագրին վրայ: (Դպրոցը այսօր ունի 192 աշակերտ):

Յատակագիծներու նախնական պատրաստութեան ու չինութեան նախնական գնահատումէն ետք կը մտածենք ձեռնարկել կարեւոր նուիրահաւաքի մը, որուն հովանաւորութիւնը պիտի ստանձնեն եւ աշխատանքներուն մասնակից պիտի ըլլան եւրոպարնակ պաշտօնական անձնաւորութիւններ եւ ագգայիններ:

Օրին յատուկ հաղորդագրութեամբ մը հայ մամուլի միջոցով հարկ եղած մանրամասնութիւնները կը փոխանցենք մեր ժողովուրդին:

Հ.- Համագգայինը հայրենիքի մէջ ներկայիս ի՞նչ նախաձեռնութիւններու պիտի է եւ այդ նախաձեռնութիւններու իրականացման համար ի՞նչ դժուարութիւններ կը պիտգրաւէ:

Պ.- Համագգայինի հայաստանեան եւ սփիւռքեան գործունէութեան վերաբերող այս հարցումը առանձին նիւթ է, հոս միայն չեշտեմ, որ Հայաստանի մեր վարչութիւնը, բանաստեղծ Ռագմիկ Դաւոյեանի ատենապետութեամբ կը շարունակէ գործել: Երեւանի մէջ մեր հաստատած գրասենեակը կը հանդիսանայ գլխաւոր կապը Համագգայինի սփիւռքեան կառոյցներուն եւ Հայաստանի մտաւորականութեան ու արուեստագէտներուն միջեւ: Երեւանի մէջ կը գործէ Համագգայինի թատրոնը, դեկավարութեամբ Սօս Սարգսեանի, որ վերջերս յաջող կերպով բեմականացուց «Լիր Արքան»: Գրագէտ Ռուբէն Յովսէփեանի խմբագրութեամբ եւ «Համագգային»ի նիւթական աջակցութեամբ չուրջ մէկ տարուան դադարէ ետք, սկսաւ վերահրատարակուիլ Հայաստանի Գրողներու Միութեան պաշտօնաթերթը «Նորք»: Հայաստանի վարչութիւնը ձեռնարկած է Ջաւախքի հայկական դպրոցներու մանկապարտէգի տղոց յատուկ հայերէն դասագրքերու պատրաստութեան: Մեր հովանաւորութեամբ կը գործէ նաեւ «Հայրենի Մատուռականութեան Տոնակատարութեանց Ուղեցոյց»ը, որ այս տարի կատարեց իր երկրորդ մրցանակարաշխութիւնը, ինչպէս նաեւ հրատարակեց Զօրայր Խալափեանի «Կնունքներու Թագաւորը» վէպը:

Մարսէյի Ճեմարանին համար տրամադրուած հողաշերտը:

Հ.- Ինչպէ՞ս կը գնահատէք սփիւռքահայ ուսանողներու մշակութային ճամախմբումը:

Պ.- Հաստատ իրողութիւն է, որ ներկայ սերունդը ընդհանրապէս անտեղեակ է հայ մշակոյթի եւ հայկական արուեստներու նկատմամբ: Ինչպէս արեւմտեան, նոյնպէս ալ միջին արեւելեան երկիրներու մէջ արեւմտեան մշակոյթը, իր տարօրինակ բարքերով եւ սովորութիւններով մեծ տարողութեամբ թափանցած է: Համագգային, գգալով այս վտանգի տարողութիւնը, գաղափարը ունեցաւ կազմակերպել սփիւռքահայ ուսանողներու համախմբում մը, որպէսզի օտար համալսարաններ յաճախող հայ ուսանողներուն հնարաւորութիւն տրուի ծանօթանալու մեր մշակութային հարուստ ժառանգութեան: Նկատի ունենալով, որ Պէյրութի հայկոհ գաղութը եւ «Ն. Փալանճեան» ճեմարանի մշակութաբոյր մթնոլորտը կը հանդիսանան յարմարագոյն վայրը նման ձեռնարկի մը իրագործման, այս ամառ, երկրորդ տարին ըլլալով, Համագգայինը կազմակերպեց այս համախմբումը Լիբանանի մէջ, որուն մասնակցեցան 40 ուսանողներ: Մասնակցողներու թիւը չատ աւելի բարձր կ՚ըլլար, եթէ համախմբումը կանխող Ապրիլի իսրայէլեան ագգային գործողութիւնները տեղի ունեցած չըլլային հարաւային Լիբանանի վրայ: Մասնակցող ուսանողները դասախօսութիւններու եւ workshopերու միջոցով ծանօթացան մեր մշակոյթի տարբեր բնագաւառներուն, ինչպէս՝ թատրոն, երաժշտութիւն, մանրանկարչութիւն, ճարտարապետութիւն, գրականութիւն, պարարուեստ եւ այլն, միաժամանակ հաղորդակից դարձան հայրենիքի եւ Սփիւռքի դիմագրաւած ներկայ կացութեանց ու դժուարութեանց: Այս բոլորը փոխանցուեցան սփիւռքահայ ծանօթ մտաւորականներու կողմէ: Դաստիարակչական այս ծրագիրին կողքին, ուսանողները ընկերային հայաչունչ մթնոլորտի մէջ ծանօթացան Լիբանանի տեսարժան վայրերուն:

Հոս պէտք է հաստատել, որ նոր սերունդը մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց կու տայ մեր մշակութային ժառանգութեանց նկատմամբ, եթէ մենք կարենանք որոնել այդ բոլորը հաճելի ձեւով փոխանցելու միջոցները: Թերեւս կ՚արժէ այս հաճախմբումին փորձառութիւնն կիրարկել նաեւ այլ չրջաններու մէջ: Այս առիթով կ՚ուզեմ յատուկ չնորհակալութիւն յայտնել եւրոպարնակ կարգ մը ագգայիններու, որոնք երկրորդ տարին ըլլալով, իրենց նիւթական աջակցութեամբ կը սատարեն համախմբումի յաջողութեան:

ՋԱՅԻՐԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ԿԸ ԹԵԹԵՒՆԱՅ

Հութու հազարաւոր գաղթականներու Ռուանտա վերադարձը զգալիօրէն նուազեցուց Զայիրի տագնապին շուրջ ստեղծուած միջազգային աղմուկը, ինչ որ հարցականներ ստեղծեց ֆրանսական եւ միջազգային մարդասիրական միջամտութեան շուրջ: Ըստ երեւոյթին շահագրգիռ պետութիւնները կը չափազանցէին անոր տարողութիւնը:

Ամերիկեան եւ եւրոպական պաշտօնատարներ յայտնեցին, թէ արտակարգ առաքումները դանդաղեցան, երբ փրկարար կազմակերպութիւնները հաստատեցին, թէ մէկ շաբաթէ ի վեր 400 հազար հութու գաղթական վերադարձած է Ռուանտա: Գաղթականներուն երկրորդ հոսքը, որով կրնայ ամբողջանալ մէկ միլիոն գաղթականներուն տունդարձը, կը սպասուի մէկ շաբաթէն:

Ֆրանսայի նախկին պաշտպանութեան նախարարը՝ Փիեռ Մեսմէր ոչ կառավարական մարդասիրական խմբակները մեղադրեց, թէ կը չափազանցեն տագնապին տարողութիւնը եւ «կը ստեղ» գաղթականներու արհաւիրքին մասին:

Սակայն դիւանագէտներուն նկատողութեամբ չվրիպեցաւ այն, որ ֆրանսացի պաշտօնատարներ բացայայտօրէն զգուշացուցին, թէ Զայիրի մէջ պատահածը «մարդկային ծանրագոյն աղէտն է Բ. Աշխարհամարտէն ետք»: Անոնց այս հռետորութիւնը ըստ երեւոյթին կը միտէր խարազանել նախագահ Քլինթընի վարչամեքենան արագ միջամտութեան մը համար: Ֆրանսա եւ Սպանիա շաբաթակիզբին պահանջեցին գործուղուած տեսնել միջազգային միջամտող ուժը: «Ճիշդ է կացութիւնը տակաւին լուրջ ծուն է եւ գործուղուած ուժը պէտք է չարմարի ստեղծուած պայմաններուն, սակայն անիկա տակաւին անհրաժեշտ կը մնայ», ըսաւ Խաւիէ Էմանուէլի Ֆրանսայի մարդասիրական հարցերու նախարարը: Իսկ Մատրիտի մէջ, արտաքին գործոց նախարարը յայտնեց, թէ Սպանիա չանձնառու կը մնայ ուժերու ուղարկման գաղափարին:

Ռուանտա - Զայիր սահմանին վրայ գաղթական մանուկներ կը փորձեն ձեռք ձգել իրենց բաժինը, միջազգային օժանդակութենէն:

Միջազգային միջամտող ուժի կազմութենէն առաջ եւ Փարիզ եւ Ուաշինկթըն յայտնեցին, թէ գաղթականներուն վիճակին մասին իրենց տեղեկութիւնները նախնական են եւ ոչ բաւարար: Սակայն, նախագահ Քլինթընի յանձնարարագրով միջամտութեան ծրագիրին գործադրութիւնը՝ Զայիր - Ռուանտա սահմանագիծին տարածքին:

Այս առիթով, Սպիտակ Տունը քննադատուեցաւ իր որոշումին սխալ *թայմինգ*ին համար, բան մը, որ կը մատնէր քաղաքական անորոշութիւն եւ ոչ թէ՝ տագնապի մը խոհեմ լուծում: Սակայն, Զայիրի մէջ դէպքերու ընթացքը արդարացուցին նախագահ Քլինթընի յոյսերը, թէ եթէ հութու գաղթականներու տրուի առիթ տունդարձի, ապա անոնք կը վերադառնան:

Տագնապին մարդասիրական երեսէն անկախ գաղթականներու ճամբարներու գոյութիւնը քաղաքական բախում ստեղծեցին Ուաշինկթընի եւ Փարիզի միջեւ: Փարիզ գաղթականներու ճամբարները կը դիտէր իբրեւ Զայիրի մէջ *սթատուս քոյի* պահպանման միջոց, իսկ Ուաշինկթընը կ՚ուզէր փոփոխութիւն տեսնել Արեւելեան Ափրիկէի մէջ: Դէպքերու ընթացքը Քլինթընի վարչամեքենային առաւելութիւն տուին, մանաւանդ երբ անիկա սպառնաց դիմել զինուորական միջամտութեան մը, որ բնականաբար իրագործելի չէր: Նման նկատողութիւնը ըրաւ բրիտանացի դիւանագէտը՝ աւելցնելով, թէ Ուաշինկթընի եւ Լոնտոնի զգուշաւոր մօտեցումը (կամ բախտը) առիթ տուաւ, որպէսզի տագնապին ամէնէն վտանգաւոր բաժինը զանց առնուի:

Փարիզ - Ուաշինկթընի հակամարտութիւնը դրսեւորուեցաւ նաեւ Ուորըն Քրիսթոֆըրի Փարիզ տարած մէկ առաջարկին առիթով, որ կը նպատակադրէր հութու գաղթականները կամովին վերադարձնել Ռուանտա: Երվէ Տը Շարէթ առաջարկը անիրատես գտած էր, պատճառաբանելով, թէ անոնք պիտի մերժեն վերադառնալ՝ վախնալով թութսի կառավարութեան հալածանքէն: Սակայն Ֆրանսա, որ միջամտելու համար պէտք ուներ ամերիկեան մասնակցութեան, ի վերջոյ, ընդունեց ամերիկեան ծրագիրը՝ զինուորական հովանիին տակ սննդանիւթի բաշխում, որուն ընթացքին գաղթականները տունդարձի առիթ եւս պիտի ունենային:

Սպիտակ Տան յայտարարութենէն անմիջապէս ետք, զինեալները՝ զայիրցի ըմբոստներու յարձակումի մը բերումով նահանջեցին գաղթակայաններէն եւ տասնեակ հազարաւոր գաղթականներ դէպի տուն ճամբան բռնեցին:

ՏՈՒՆԴԱՐՁԸ ԴՐԱԽՏԻ ՀԱՄԱՁՕՐ ՉԻ:

Վերադարձող բազմահազար ռուանտացիներ նոր հարցեր կը դիմագրաւեն իրենց փլատակ կամ արդէն իսկ ուրիշներու կողմէ բնակուած գիւղերուն մէջ: Անոնք պիտի փորձեն դարմանել երկու տարուան քաղաքացիական պատերազմին հետեւանքները. սննդանիւթ ապահովել, գործ գտնել եւ փլատակ տուները վերաշինել:

Գլխաւորաբար հութու գաղթականներու Զայիրէն դէպի Ռուանտա հոսքը ծայր առաւ, երբ զայիրցի ըմբոստ զինեալներ յարձակեցան գաղթակայաններուն վրայ: Ըմբոստները, որոնք կապեր ունին Ռուանտայի թութսի կառավարութեան հետ, նահանջի մատնեցին գաղթականներուն վերադարձը արգիլող հութու հրոսակները:

Գաղթականներուն մեծամասնութիւնը հութուներն են, որոնք 1994ին փախուստ տուած են թութսի բանակին վրիժառական յարձակումներէն ի պատասխան 500 հազար թութսիներու ջարդին: Բազմաթիւ հութուներ վերադառնալէ ետք տեսան, թէ իրենց տուները բնակուած են թութսիներով, իսկ հողերը մշակուած օտարականներու կողմէ: Սակայն, թութսի ժողովուրդը սարսափեցաւ վերադարձող հութուներու հոսքէն: Անոնց շարքերուն մէջ թաքնուած էին հութու հրոսակներ, որոնք 1994ին մասնակից էին ջարդերուն:

Ասթերի Նիրամարապա, երեք օր քալելէ ետք, հասած է իր տունը, բայց զայն գրաւուած գտած է. «Չեմ կրնար զանոնք դուրս դնել. դրացիներուս քով կը մնամ մինչեւ անոնց երթալը», կ՚ըսէ ան: Ան զայիրցի հութու մըն է, որ Ռուանտա տեղափոխուած է եօթը ամիս առաջ փախչելով հութու զինեալներու հալածանքէն:

Այլ «բռնագրաւողներ» իրենց բնակած տուներուն իսկական տէրերուն վերադարձէն ետք հեռացած են տուներէն: Տիմասիէն Հաթումամանա ուրախ է, որ իր տունը իրեն վերադարձուեցաւ «բախտաւոր եմ: Ռուանտան փոխուած կը տեսնեմ, ցոյն թաղի բնակիչները այլեւս զիրար չեն ամբաստաներ», կ՚ըսէ ան:

Սակայն, ամբաստանութիւնները կրնան վերսկսիլ. ջարդերէն վերապրող թութսիներ կ՚ըսեն, թէ 1994ի ջարդերը գործադրողներէն շատեր վերադարձած են: Անոնք վստահ են, որ կառավարութիւնը պիտի ձերբակալէ ջարդարարները:

Քաղուածաբար՝
«ՀԵՐԱԼՏ ԹՐԻՊԻՒՆ»ԷՆ

ՈՒՂԵՑՈՅՑ՝ ԱՌՈՂՋ ՄՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ ՄԸ

Եթէ անցեալին մասի վրայ համրուող քանի մը հաճարակ ահ ու սարսափի մատնած էին մարդկութիւնը, ապա այսօր, 2000 թուականի սեմին, բազմագան եւ անհամար հիւանդութիւններ օրական կը սպառնան մեր կեանքին: Այս հիւանդութիւններէն յիշենք սրտանօթային, ջղային դրութեան հետ կապուածներ, քաղցկեղի գանգատն տեսակներ, ծերութեան հետ կապուած հիւանդութիւնները, ՍԻՏԱՆ եւ այլն, եւ այլն...

Հակառակ բժշկութեան մարգէն ներս արձանագրուած մեծ նուաճումներուն, այս հիւանդութիւններուն մէկ կարեւոր տոկոսը տակաւին վերջնական բուժում չունի եւ, հետեւաբար, մեծ թիւով կեանքեր կը խլէ:

Այս յոդուածին նպատակը, սակայն, սեւ պատկեր մը գծել չէ մարդկութեան առողջական վիճակի մասին, այլ՝ ընթերցողին տալ առողջ սննդառութեան մը գաղտնիքներուն բանալին, որուն չնորհիւ կարելի կ'ըլլայ կանխարգիլել վերը յիշուած հիւանդութիւններէն շատերը եւ, հետեւաբար մարգկոյ ուժանիւթ հայթայթել է մեր բջիջներուն՝ անոնց առողջ գործունէութեան համար:

Ցաճախ սննդառական սխալներ կը գործենք եւ սխալ ձեւով կը սնանինք, քանի որ բաւարար գիտելիքներ չունինք, նաեւ՝ որովհետեւ սերունդէ սերունդ մեզի փոխանցուած են սխալ սովորութիւններ, եւ մենք կը յամառինք կիրարկել զանոնք...

Ուրեմն ինչպէ՞ս կարենանք իրենց դերը կը կատարեն չնորհիւ այն նիւթերուն, զորս մենք անոնց կը հայթայթենք մեր ուտելիքներուն ճամբով: Այլ խօսքով՝ սննդառութիւնը հիմնական է մեր առողջութեան եւ կեանքին համար:

Ուտելը մասամբ ինքզինքին հաճոյք պատճառել է:

Առանց ժխտելու միջավայրին եւ հիւանդութիւններուն փոխադարձ կապը, կրնանք անվարան ըսել, թէ մեր մարմնին 60 միլիառ բջիջները կը գործեն ու մարգէն ներս արձանագրուած մեծ նուաճումներուն, այս հիւանդութիւններուն մէկ կարեւոր տոկոսը տակաւին վերջնական բուժում չունի եւ, հետեւաբար, մեծ թիւով կեանքեր կը խլէ:

Այս յոդուածին նպատակը, սակայն, սեւ պատկեր մը գծել չէ մարդկութեան առողջական վիճակի մասին, այլ՝ ընթերցողին տալ առողջ սննդառութեան մը գաղտնիքներուն բանալին, որուն չնորհիւ կարելի կ'ըլլայ կանխարգիլել վերը յիշուած հիւանդութիւններէն շատերը եւ, հետեւաբար իրենց դերը կը կատարեն չնորհիւ այն նիւթերուն, զորս մենք անոնց կը հայթայթենք մեր ուտելիքներուն ճամբով: Այլ խօսքով՝ սննդառութիւնը հիմնական է մեր առողջութեան եւ կեանքին համար:

Ուտելը մասամբ ինքզինքին հաճոյք պատճառել է:

Ուտելը նաեւ անհրաժեշտութիւն է: Ամէն մարդ կը ծնի որոշ ժառանգական հակումներով, որոնք առաջին քանի մը տարիներուն ընթացքին կը զարգանան եւ կը ստանան իրենց վերջնական ձեւը: Ասոնք կրնան ենթարկուիլ ազդեցութեան, որ կրնայ ըլլալ դրական կամ բացասական: Ասոնք կրնան ենթարկուիլ ազդեցութեան, որ կրնայ ըլլալ դրական կամ բացասական: Ասոնք կրնան ենթարկուիլ ազդեցութեան, որ կրնայ ըլլալ դրական կամ բացասական:

Ա.- Նախ՝ օրական 3 ժամ պէտք է ուտել:

Բ.- Նախապատուութիւնը պէտք է տալ կենսանիւթերով, հանքայիններով եւ բնաթելով հարուստ ուտելիքներուն (բանջարեղէն, պտուղ, իւղոտ ձուկ, հացահատիկ, հանքային ջուր...) եւ խուսափիլ «արագ» չաքար պարունակող ուտելիքներէն (սոտայով գովացուցիչներ, քաղցրեղէններ...), եւ անշուշտ կենդանական իւղերէն:

Գ.- Ճաշի ընթացքին պէտք է հսկել չրջապատի հանդարտութեան վրայ, հեռու մնալ աղմուկէ, վէճերէ եւ սրտնեղութենէ:

●ԱՅԼԱԶԱՆ ՈՒՏԵՆՔ

Մեր սննդառութեան ընթացքին չմոռնանք այլագան ուտելուռսկի օրէնքը:

Միատեսակ ուտող ժողովուրդներուն մէջ նկատուած են այլագան հիւանդութիւններ, որոնք առաւելաբար մտային եւ ֆիզիքական ծերութեան հասնիլ առողջ՝ մտքով եւ թէ մարմնով:

Ինչպէս եւ Միջերկրականեան երկիրներուն ժողովուրդները, որոնք առատօրէն բանջարեղէն, պտուղ, ընդեղէն, ձուկ, սխտոր կը սպառեն եւ յետմիջօրէի իրենց հանգիստի ժամը ունին, պաշտպանուած են շատ մը հիւանդութիւններէ եւ առաջին հերթին՝ սրտանօթայիններէն:

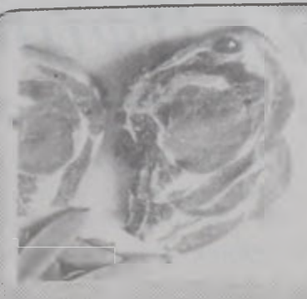
Ջունենանք այն խարկանքը՝ որ սննդառութեան ճամբով մենք կերծ կրնանք մնալ հիւանդութիւններէն, բայց ընդունինք եւ հաւատանք, որ առողջ սննդառութեամբ կրնանք ապահովել մեր մարմնին իրենց ղերը կը կատարեն չնորհիւ այն նիւթերուն, զորս մենք անոնց կը հայթայթենք մեր ուտելիքներուն ճամբով: Այլ խօսքով՝ սննդառութիւնը հիմնական է մեր առողջութեան եւ կեանքին համար:

Ուտելը մասամբ ինքզինքին հաճոյք պատճառել է:

Ուտելը նաեւ անհրաժեշտութիւն է: Ամէն մարդ կը ծնի որոշ ժառանգական հակումներով, որոնք առաջին քանի մը տարիներուն ընթացքին կը զարգանան եւ կը ստանան իրենց վերջնական ձեւը: Ասոնք կրնան ենթարկուիլ ազդեցութեան, որ կրնայ ըլլալ դրական կամ բացասական: Ասոնք կրնան ենթարկուիլ ազդեցութեան, որ կրնայ ըլլալ դրական կամ բացասական: Ասոնք կրնան ենթարկուիլ ազդեցութեան, որ կրնայ ըլլալ դրական կամ բացասական:

ԱԷ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ կը պարունակեն՝ կաղամբը, կիտրոնը, ելակը, էիտիճ, ճաւրիճջը, խաղողը, շոմքինը, ագռատճիդը, պլպղը, գեաճախճնձաղը, լոլիկը, կրիֆոնը...

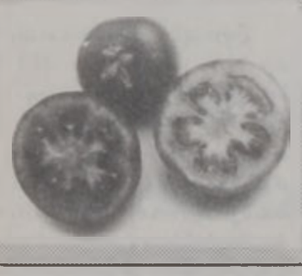
ՊՂ. ԽՈՀԱՓԻԹ կեն-ՍԱՆԻԹ կը պարունակեն՝ պտուղները, ամբողջական հացահատիկները, սոյան, կաթնեղէնները, ընդեղէնները, բրխմորը, հաւկիթը, ձուկը, միսը...

ՏԷ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ կը պարունակեն՝ արեւը, կանաչ ծաղիկակաղամբը, հաւկիթին դեղնուցը, կաթնեղէնները, իւղոտ ձուկերը, ծկան լեարդի իւղը...

ՀՄԱԿՆԵՂԻՆԻՄ կը պարունակեն՝ ճուշը, կանաչ ծաղիկակաղամբը, տաւրճը, կիւանոճ, բուլղ, բնդեղէնները, կանաչ ատիւալ բանջարեղէնները, եգիպտացորենը, կաղինը, քնհոյզը, նարինջը, կրիֆոնը, ձուկը, խնձորը...

ԷՕ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ կը պարունակեն՝ աւոճատոճ, կաղամբը, լեարդը, ձիքտալուղը, սոյայի ձէթը, արեւածաղիկի ձէթը, կանաչ տնիւով բանջարեղէնները, հաւկիթը, լոլիկը, կաղինը, ճուշը...

ՊԵԹՍՈՓՈՐՈՆԷՆ կը պարունակեն՝ ծիրանը, սանդղինը, կաղամբը, կանաչ ծաղիկակաղամբը, շոմինը, մանկան, ձեխը, լոլիկը, ջրկոտեմը, խոշոր դդումը...

ՁԻՆԿ կը պարունակեն՝ պանրաները, ամբողջական հացահատիկները, լեարդը, ցորենի ձիլը, ծովային բոյսերը, հաւկիթին դեղնուցը, բրխմորը, ձուկը, միսը...

ԴԱՆԴԱՂ ՃԱՔԱՐ կը պարունակեն՝ պանրաները, չոր միրգերը, ընդեղէնները, հացը, բարմ պտուղները, դդմանձիները...

ԱՐԱՑ ՃԱՔԱՐ կը պարունակեն՝ տաւրճը, սիւրը, էապղպիղէնները, կարկանգաղինները, շաքարեղէնները...

ՋՈՒԼԻՆ կը պարունակեն՝ ելակը, սիրաը, լեարդը...

ՄԱՐՄՆԻՆ մէջ մեր բջիջները կը գտնուին դրական եւ ժխտական տարրերու ազդեցութեան տակ առաջինները կը նպաստեն անոր բազմացումին, մինչ երկրորդները յարձակում կը գործեն եւ կը ստիպեն, որ բջիջները պաշտպանուին ալքոլէն: Թեթեւ մարգանք մը թելադրելի է:

●ԱՐԹՐՈՋԸ

Արթրոզն ալ ծերութեան մաս կը կազմէ: Անիկա աճառին տարասերումն է: Անոնք, որոնք երկար տարիներ յոգնեցուցած են իրենց յօդերը, բնականաբար վնասած են իրենց աճառին եւ դուռ բացած բորբոքումներու: Այս բորբոքումները կարելի է դարմանել մակնեգիոմով, ՊԷ խումբի կենսանիւթերով եւ սիլիսիոմով:

ՄԱԿՆԵՁԻՈՄ կը պարունակեն՝ ճուշը, կանաչ ծաղիկակաղամբը, տաւրճը, կիւանոճ, բուլղ, բնդեղէնները, կանաչ ատիւալ բանջարեղէնները, եգիպտացորենը, կաղինը, քնհոյզը, նարինջը, կրիֆոնը, ձուկը, խնձորը...

Ահա հոս է, որ առողջ սննդառութիւնը իր դերը կը խաղայ գօրացնելով բջիջներուն պաշտպանական կարողութիւնը:

Ուրեմն ծերութիւնը անխուսափելի իրողութիւն

ՁԻՆԿ կը պարունակեն՝ պանրաները, ամբողջական հացահատիկները, լեարդը, ցորենի ձիլը, ծովային բոյսերը, հաւկիթին դեղնուցը, բրխմորը, ձուկը, միսը...

Արթրոզ ունեցողները պէտք է հսկեն իրենց ծանրութեան եւ ի հարկին նիհարնան:

Ինչ կը վերաբերի ուտելիքներուն, նախապատուութիւն տալ իւղոտ ձուկերուն, ինչպէս նաեւ՝ ՍԷ. ԷՕ կենսանիւթ եւ պեթաքարոթէն պարունակող ուտելիքներուն:

●ՈՒՂԵՂԻՆ ՄԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ուղեղը մեր ամբողջ մարմնին ծանրութեան 3 առ հարիւրը կը կազմէ, բայց կը սպառէ մեր մարմնին ուժանիւթին 25էն 30 առ հարիւրը:

Ուղեղը տեւաբար են-թակայ է «oxydative stress»ի, որ կը պատճառէ անոր բջիջներուն ծերացումը:

Ուղեղին մեծ մասը ճարպ է, որ կը պահանջէ ճարպերու մեծ քանակութիւն: Ուղեղին համար կարեւոր ճարպերը կը գտնուին ձուկերուն, ինչպէս նաեւ՝ ՍԷ. ԷՕ կենսանիւթ եւ պեթաքարոթէն պարունակող ուտելիքներուն:

ԴԱՆԴԱՂ ՃԱՔԱՐ կը պարունակեն՝ պանրաները, չոր միրգերը, ընդեղէնները, հացը, բարմ պտուղները, դդմանձիները...

Ինչ կը վերաբերի արեւուն թունաւոր հիւլէներուն, թելադրելի է կրել արեւու համապատասխան ակնոցներ եւ սպառել ՍԷ., ԷՕ կենսանիւթերով, ինչպէս նաեւ պեթաքարոթէնով, սելենիոմով, մակնեգիոմով հարուստ ուտելիքներ:

ՋՂԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՈՒԱԾ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

●ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Մտահոգութիւնը հիւանդագին վիճակ մըն է. խնդրոյ առարկայ անձը անապահով կը զգայ եւ այդ պատճառով ալ բազմաթիւ խանգարումներ կը յայտնուին, ինչպէս՝ դժուարամարսութիւն, խիթեր, անքնութեամբ, անքնութեամբ, ախորժակի կորուստով կամ, ընդհակառակը, չափազանց ուտելիքներու մէջ:

●ԱԼՑԱՑՄԸՐԻ ՀԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Այլայլմերի հիւանդութիւնը կը յատկանչուի են-թակային մտային կարողութեան եւ մասնաւորաբար յիշողութեան աստիճանական կորուստով:

Այլագան սննդառութեան մը կողքին, այս պարագային մէջ գտնուող անձերը պէտք է սպառեն յաւելեալ ՊԷ.9 եւ ՊԷ.12 կենսանիւթ, վերը յիշուած օշակային թթուները (acides amines) (թիրոգին, մեթիոնին, քոլին) եւ, վերջապէս, սելենիոմ, ՍԷ., Ա., եւ ԷՕ. կենսանիւթեր:

●ՔԱԹԱՐԱԿԹԸ

Քաթարաքթը կը յայտնուի երկու պատճառով՝ չաքարի չափազանցութենէն եւ թունաւոր հիւլէներէն (հետեւանք՝ արեւուն UV, UVA եւ UVB ճառագայթներուն):

Ինչ կը վերաբերի չաքարին, կլիւքոզը եւ լեւքոզը (կաթին չաքարները, այլ ձեւի չաքարի կը վերածուին, այս նոր տեսակը համկէտ է ջուր հաւաքելու եւ վանակը (աչքին այն մասը, որ կը գտնուի բիբին ճիշդ ետեւը եւ առաձգական է) ուռեցնելու: Ահա թէ ինչու կաթին չափազանցութիւնը թելադրելի չէ տարեցներուն համար մինչդեռ այլ կաթնեղէններ, ինչպէս՝ մածունը, ընդհակառակը, օգտակար են:

Ինչ կը վերաբերի արեւուն թունաւոր հիւլէներուն, թելադրելի է կրել արեւու համապատասխան ակնոցներ եւ սպառել ՍԷ., ԷՕ կենսանիւթերով, ինչպէս նաեւ պեթաքարոթէնով, սելենիոմով, մակնեգիոմով հարուստ ուտելիքներ:

ՋՂԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՈՒԱԾ՝ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

●ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Մտահոգութիւնը հիւանդագին վիճակ մըն է. խնդրոյ առարկայ անձը անապահով կը զգայ եւ այդ պատճառով ալ բազմաթիւ խանգարումներ կը յայտնուին, ինչպէս՝ դժուարամարսութիւն, խիթեր, անքնութեամբ, անքնութեամբ, ախորժակի կորուստով կամ, ընդհակառակը, չափազանց ուտելիքներու մէջ:

Այս վիճակին մատնուողները պէտք է սպառեն մակնեգիոմ, ՊԷ. եւ ՍԷ. կենսանիւթեր, սոյա եւ իւղոտ ձուկեր:

Պէտք է խուսափիլ քաղցր խմիչքներէն, ծխախոտէն, ալքոլէն, սուրճէն:

●ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

Հոգեկան անկումն ալ ջղային դրութեան խանգարումի հետեւանք է: Անիկա դարձած է դարուս ամէնէն ընթացիկ հիւանդութիւններէն մէկը եւ կը յատկանչուի անտրամադիր վիճակով, չրջապատի անցուդարձերուն նկատմամբ անտարբերութեամբ, ջղագրգռութեամբ, անքնութեամբ, ախորժակի կորուստով կամ, ընդհակառակը, չափազանց ուտելիքներու մէջ:

Այս վիճակին մատնուողները պէտք է սպառեն մակնեգիոմ, ՊԷ. եւ ՍԷ. կենսանիւթեր, սոյա եւ իւղոտ ձուկեր:

Պէտք է խուսափիլ քաղցր խմիչքներէն, ծխախոտէն, ալքոլէն, սուրճէն:

●ՀՕԳԵԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

Հոգեկան անկումն ալ ջղային դրութեան խանգարումի հետեւանք է: Անիկա դարձած է դարուս ամէնէն ընթացիկ հիւանդութիւններէն մէկը եւ կը յատկանչուի անտրամադիր վիճակով, չրջապատի անցուդարձերուն նկատմամբ անտարբերութեամբ, ջղագրգռութեամբ, անքնութեամբ, ախորժակի կորուստով կամ, ընդհակառակը, չափազանց ուտելիքներու մէջ:

Այս վիճակին մատնուողները պէտք է սպառեն մակնեգիոմ, ՊԷ. եւ ՍԷ. կենսանիւթեր, սոյա եւ իւղոտ ձուկեր:

Պէտք է խուսափիլ քաղցր խմիչքներէն, ծխախոտէն, ալքոլէն, սուրճէն:

●ՅՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մանր հիւանդութիւններու յաջորդող յոգնութիւնը կը հարուածէ նաեւ ծանր աշխատող եւ արժանաւոր չառնող անձերը: Այս տեսակի յոգնութիւնը կապ չունի մեգիծանօթ սովորական յոգնութեան հետ, որ քիչ մը հանգիստով կը փարատի:

Առաջին յոգնութիւնը յուրջ հիւանդութիւն մըն է, որ քանի մը չարթուան հանգիստի կը կարօտի եւ չդարմանուելու պարագային անոր կը յաջորդէ հոգեկան անկումը:

Ինչպէս պէտք է սնանի այս վիճակին մատնուողը: Նախ պէտք է սնանիլ բնասպիտով հարուստ ուտելիքներով եւ իւղոտ ձուկերով, ինչպէս նաեւ՝ ՍԷ. եւ ԷՕ. կենսանիւթ եւ պեթաքարոթէն պարունակող ուտելիքներով:

Վերջապէս, սելենիոմ, մակնեգիոմ եւ գինկ պարունակող ուտելիքներուն նախապատուութիւն պէտք է տրուի:

●ԱՆՔՈՒԹԻՒՆԸ

Անքնութիւնը հազարումէկ պատճառ ունի:

Անքնութենէ տառապողները, ինչպէս յաճախ ըսած ենք, պէտք է հրաժարին երեկոյեան սուրճ խմելէ, ՍԷ. կենսանիւթով հարուստ ուտելիքներ եւ ՊԷ խումբին կենսանիւթերը (ՊԷ 6, ՊԷ 9 եւ ՊԷ 12) եւ ՍԷ. կենսանիւթեր:

ՔԱՂՑԿԵՂԻ ՁԱՆԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

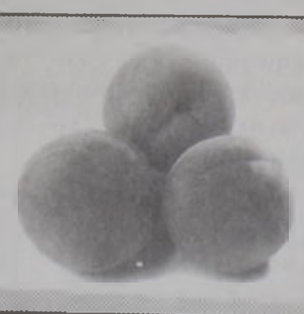
Եթէ ծխախոտ քաղցկեղի տեսակներուն 35 առ հարիւրին պատճառը կը համարուի, սննդառութիւնը, իր կարգին, նոյն համեմատութեամբ կարգ մը քաղցկեղներու պատասխանատուն է: Խորքին մէջ ուտելիքները չեն, որ վտանգաւոր թոյներ կը պարունակեն, այլ՝ անոնց սպառումի քանակը եւ պատրաստութեան կերպը:

Հոս եւս չենք գիտեր, որ սննդառութիւնը չի յաւակնիր բուժել քաղցկեղը, այլ կը նպաստէ անոր կանխարգիլման կամ կ'ուշացնէ անոր յառաջացումը:

Քաղցկեղներուն պարագային կարեւոր է նկատի առնել նաեւ ուտելիքներուն եփի ձեւը: Այն, ինչ որ խորոված, սեւցած, այրած, ղեղնած է, թունաւոր է եւ, հետեւաբար, վնասակար է: Նախապատուութիւնը պէտք է տալ չոգիով եփին, ինչուչ չէ նաեւ մայքրօ-ովըն եփ ձեւին, «պէն մարի»ին, ճնշեփով եփին, եւայլն:

Բացի վերը յիշուած ուտելիքներէն, քաղցկեղ ունեցողը կամ գայն կանխարգիլել փափաքողը իր մարմնին պէտք է հայթայթէ բաւարար ՍԷ., ԷՕ եւ ՏԷ. կենսանիւթ, ինչպէս նաեւ՝ սելենիոմ, գինկ, մակնեգիոմ եւ մոլիպտէն (այս հանքայիններ կը գտնենք հացահատիկներուն եւ ընդեղէններուն մէջ):

Քաղցկեղի դարմանման ծիրէն ներս ինկող քիմիոթերափին ունի կողմնակի անբաղձալի հետեւանքներ, որոնք կը նուազին չնորհիւ համապատասխան սննդառութեան մը, ուր առատօրէն գտնուին Ա.

ՓԻԹԱԿԱՍԻՈՄ կը պարունակեն ծիրանը, պտուկը, ձուկը, գետնախնձորը, լոլիկը...

9

ՍԵԼԵՆԻՈՄ կը պարունակեն՝ սխտորը, ամբողջական հացահատիկները, կաղամբը, բբխմորը, սոխը, իւղոտ ձուկերը, ոչ իւղոտ միսը, ցորենին ձիլը...

ՄԱԳՆԵԶԻՈՆ կը պարունակեն՝ սխտորը, լոլիկը, հնդկաձաւարը...

ՄՕԼԻՊՏԷՆ կը պարունակեն՝ հացահատիկները, լոլիկը, ընդեղէնները, հաւկիթը, սոյան...

ԹԻՐՈՋԻՆ կը պարունակեն՝ ցորենը, հաւկիթը, սխտորը, սոյան, կալմքը միսը...

ԱՀ. ԿԵՆՍԱՆԻԹ կը պարունակեն՝ կարագը, հորթի լեարդը, հաւկիթին դեղնուցը, կաթնեղէնները, իւղոտ ձուկերը...

Մարզական Մարզական

ՎԻՆԵՊԸԼԶ ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Անգլիոյ ֆութպոլի ազգային խումբին նախկին մարզիչը՝ Թերի Վինեպըլզ հաստատեց, թէ 19 ամսուան համար համաձայնութիւն մը կնքած է Աւստրալիոյ ֆութպոլի ֆետերասիոնին հետ, մարզելու համար տեղւոյն ազգային խումբը:

Տարեկան 200 հազար սթերլին (334 հազար տոլար) ստանալով, ան 1 Յունուարին պիտի ստանձնէ մարզիչի պաշտօնը եւ նպատակը պիտի ըլլայ հասնիլ 1998ի Մոնտիալի աւարտական մրցաշարքին:

Ռիհսթըլ Փէլէյսի, Ռուինզ Փարք Ռէյնճըրզի, Պարսելոնայի (Սպանիա) եւ Թոթենհամի մարզիչ եղած Վինեպըլզ, վերջերս Ա. դասակարգի Փորթսմութի մարզիչն էր, հեռանալէ ետք Անգլիոյ ազգային խումբին մարզիչի պաշտօնէն:

19 ամիսներուն, Վինեպըլզ չորս ամիս պիտի մնայ Աւստրալիա, մնացեալ ամիսներուն, ան պիտի այցելէ զանազան երկիրներ, ուսումնասիրելու համար մրցակից կազմեր եւ իր կազմին կարգ մը անդամները, որոնք եւրոպական խումբերու մաս կը կազմեն:

Աւստրալիա միայն մէկ անգամ (1974ին) մասնակցած է Մոնտիալի մը: 1998ի Մոնտիալին, ան առաջին հերթին պիտի մրցի Ովկիանիոյ գօտիին մէջ, Թահիթիի Սոլոմոն կղզիներուն եւ Նոր Զելանտայի դէմ: Ապա, աւարտականի տոմսը ապահովելու համար, Աւստրալիա պիտի մրցի Ասիոյ խմբակի աւարտական հանգրուանին չորրորդ դիրքը գրաւող խումբին դէմ:

Մարզիչ Էտի Թոմսըն լքած էր Աւստրալիոյ ֆութպոլի ազգային խումբը եւ պայմանագրութիւն մը ստորագրած՝ Շափոնի Հիրոշիմային հետ:

Աւստրալիոյ ֆետերասիոնի նախագահ Տէյվիտ Հիլ ուրախ է այս նոր նշանակումով եւ կը յուսայ, որ Վինեպըլզ կարենայ աւստրալիացիներուն երազը իրականացնել:

Վինեպըլզի առաջին մրցումը Յունուարին է, երբ Աւստրալիա բարեկամական մրցաշարք մը պիտի կազմակերպէ Նորվեկիոյ, Նոր Զելանտայի եւ Հարաւային Քորէայի հետ:

Վինեպըլզի 1960էն մնուտք գործած է ֆութպոլի աշխարհ, Ուէսթ Համի հետ: Ան 1975ին, Ռուինզ Փարք Ռէյնճըրզի հետ աւարտած է մարզիկի իր ասպարէզը:

1943ԻՆ, ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ...

4

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ՊՈԼԻՍ, 21 (Ա.)- Զօր. Քաթռուի յայտարարութիւնը յաւագոյն տպաւորութիւնը գործեց Թուրքիոյ մէջ: Թրքական շրջանակները այժմ կը գիտակցին, թէ Լիբանանի կացութեան վերաբերող յուշերը չափազանցուած էին եւ նոյնիսկ սխալ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԱՏՕՆԻՆ ՎՐԱՑ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԵՑԱՒ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԵՏ ՇՈՒՏՈՎ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻՆ

Երէկ՝ Կիրակի, ժամը 17ին, Ֆրանս. Ագատագրութեան Կոմիտէն, տեղեկանալով գօր. Քաթռուի տեղեկագրին եւ առաջարկներուն, մասնաւոր գեկոյցով մը հետեւեալ որոշումները հաղորդեց:

«Լիբանանի հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Պեշարէ Խուրիի ագատ կ'արձակուի եւ կը վերահաստատուի իր պաշտօնին վրայ: Պիտի արձակուին նաեւ Նոյեմբեր 8ին ձերբակալուած նախարարները:

«Ֆրանսայի ներկայացուցիչը եւ Լիբանանի նախագահը խորհրդակցարար պիտի վերահաստատեն սահմանադրական կեանքը Լիբանանի մէջ, որմէ յետոյ միայն Ֆրանսայի եւ Լիբանանի միջեւ պիտի սկսին անկախութեան իրագործման բանակցութիւնները: Սուրիոյ հետ չուտով պիտի սկսին Ֆրանսեւսուրիական խօսակցութիւնները:

«Ֆրանսայի ընդհ. պատուիրակ Պ. Ժան Էյէս Ալժէ կանչուեցաւ: Զօր. Քաթռու Ալժէէն նոր հրահանգներու կը սպասէ»:

Լոնտոնի ձայնասփիւռն ալ հաղորդելով գեկոյցը, կը յայտնէ, թէ Ֆրանս. Ագատագրութեան Կոմիտէի որոշումը կը յուսացուի, թէ կը գոհացնէ բոլորը:

«Եգիպտոսի թագաւորը շնորհաւորական հեռագիր ղրկած է Ն. Վ. Պեշարէ Խուրիին իր ագատ արձակման առիթով:

Պ. ՔԷՅԶԻԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեծն Բրիտանիոյ պետական նախարար Պ. Քէյգի, Լիբանանէն Գահիրէ վերադառնալով, երէկ հետեւեալ պատասխանը տուած է լրագրողներու հարցումներուն:

«Զօր. Քաթռուին յստակ կերպով յայտնեցի Անգլ. կառավարութեան տեսակէտը: Ֆրանսա եւ Անգլիա, որպէս գինակիցներ, հաւասարապէս չահագրգռուած են Լիբանանով եւ Սուրիայով: Մեծն Բրիտանիա, ինչպէս բազմաթիւ անգամներ յայտարարած է, որեւէ հողային պահանջք չունի այս երկիրներէն»:

23 Նոյեմբեր, 1943

ԼՈՒՐԵՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՇՏԵՐԷՆ

Էնզօ Սիֆօ

●*Արսենալի նոր մարգիչը Արսէն Վենկեր կ'ուզէ իր կազմին միացնել Պենֆիքայի երկու յետսապահները՝ Քրիսթովա Հելտերը եւ Թեքսէյրա Տիմասը:*

Փորթուգալեան ակումբը որոշած է իր այդ երկու մարգիկները «ծախել», բայց անոնց փոխարէն կ'ակնկալէ կոկիկ գումար մը գանձել, դրամական իր հարցերը լուծելու համար:

● ՔՈՎԵՆԹՐԻԻ նոր մարգիչը Կորտըն Սթրաքան, ըսաւ, թէ վերջերս իր հացէին տարածայնութիւնները իրականութեան չեն համապատասխաներ:

«Ակումբէս շատ գոհ եմ ներկայիս: Արդէն իսկ նոր տուն, մը գնած եմ եւ նոր պայմանագրութիւն մըն ալ ստորագրած: Հետեւաբար, կ'ուզեմ, որ այս հարցը վերջնականապէս փակուի: Խումբին նախագահն ալ դժգոհութիւն չունի ինծմէ եւ իմ գաղափարներուս համամիտ է», կ'ըսէ Սթրաքան:

●*ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ Եունայթըտի եւ Անգլիոյ ազգային խումբին նախկին յետսապահը Փոլ Փարքըր, որ երեք ամիս առաջ միացած էր Տերպիին, ապատ պիտի արձակուի իր ակումբին կողմէ:*

● ՄԻՏԸԼԶՊՈՐՈՅԻ մարգիչ Պրայըն Ռոպսըն, Նիք Պարմպիի էվըրթընի միանալու մըրցանիշ մը (5.75 միլիոն սթերլին) հաստատած էր իր նոր ակումբին հետ:

Նիք Պարմպի

ցնալով, յայտնեց թէ իսկապէս որ անոր կորուստը ցաւալի էր խումբին համար, որովհետեւ ան բացառիկ յատկութիւններով օժտուած մարգիկ մըն էր, բայց երբեմն ալ պէտք է կատարել ա՛յն, ինչ որ ակումբին շահերը կը պահանջեն»:

Նշենք թէ Պարմպիի էվըրթընի միանալու մըրցանիշ մը (5.75 միլիոն սթերլին) հաստատած էր իր նոր ակումբին հետ:

●*ԻՓՍՈՒԻՉԻ մարգիչ Ճորճ Պըրլի իր կազմին միացուց Թոթենհամի յետսապահ ձկյսրն Քենային, բայց միայն մէկ ամսուան համար:*

Պըրլի չարաթ մը առաջ Քանատայի ագգային խումբի բերդապահ Քրկյկ Ֆորէսթը կ'ուզէր իր կազմին միացնել, բայց համաձայնութիւնը չկրցաւ, որովհետեւ Փանամայի դէմ մրցումին (Մոնտիալի գրաւում), ան կարմիր քարտ ստացած երեք մարգիկներէն մէկն էր:

●ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ Սիթիի մարգիչ Սթիւ Քափըլ Այնթրախթ Ֆրանքֆորթի հետ համաձայնութիւն մը կնքած է, ձեռք ձգելու համար Վրաստանի իմբապետ Քախապեր Խածածէն, որուն համար պիտի վճարէ 350 հազար սթերլին:

«Ան բարձրահասակ, տոկուն եւ զօրաւոր մարզիկ մըն է օդին մէջ եւ մեր պաշտպանողական գիծը պիտի զօրացնէ», կ'ըսէ Քափըլ:

●*ՍԱՈՒԹԷՆՏԻ մարգիչ Ռոնի Ուիլրն չատ հաւանաբար իր կազմին միացնէ Արսենալի միջնապահ Տէյվիտ Հիլիրրը, վճարելով 300 հազար սթերլին:*

Ուիլրն կ'ըսէ, թէ Տէյվիտ որ աւելի քան 100 ախոյեանութեան մրցում կատարած է բարձրագոյն դասակարգին մէջ, կրնայ նպաստել խումբին, որովհետեւ անոր ներկայութեամբ, ՍաուԹԷնտի միջնապահ գիծը տարբեր պատկեր մը պիտի ստանայ:

ՄԱՐԶԻՉ ԱՐԱԿՈՆԷՍ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

Անցեալ Երեքշաբթի օր 3 - 1 արդիւնքով յաղթելէ ետք Պեչիքթաչին (ԵուէֆԱ-ի մրցաշարքի Գ. հանգրուան), Վալենսիա կորսնցուց իր մարգիչը՝ Լուիս Արակոնէս, որ վէճ ունէր իր պատասխանատուներուն հետ:

Արակոնէս մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէր Վալենսիայի համակիրներուն մօտ, սակայն միշտ ալ դժգոհ պահած էր պատասխանատուները:

75 ԱՄԵԱԿ ՀԱՈՒԸՐՏ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՆԳԻՍԱՒՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԱՍՏԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Հաուըրտ Գարակէօզեան Հաստատութեան Հիմնադիր ՄԻՀՐԱՆ եւ ԶԱՊԵԼ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի եւ իրենց որդւոյն՝ ՀԱՈՒԸՐՏԻ յիշատակին, յաւարտ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996ին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, նախագահութեամբ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. Կաթողիկոսի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ:

Այս տարի Գարակէօզեան Հաստատութիւնը կը բոլորէ իր 75ամեակը: Յատուկ յարգանքով ու շուքով պիտի նշուի այս յոբելեանը ու պիտի կարդացուի Վեհափառ Հայրապետին օրհնութեան գիրը:

Օրդ. Լէյլա Գարակէօզեանի հանգուցեալ ծնողաց եւ եղբօր յիշատակը յարգող Ակգային Մարմինները ու կազմակերպութիւնները եւ բարեպաշտ Հայ ժողովուրդը սիրով կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալու Ս. Պատարագի եւ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր այս արարողութեանց:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

ԺԱՔԷ ԿԸ ՄՄԻ

Հիւսիսի հովն է որ կը փչէ, անհանգստացնելով վագող մարգիկը եւ մանաւանդ նստած մարգիչը:

Քոփենհակընի մէջ, Ֆրանսայի մարգիչ Էմէ Ժաքէ Դանիոյ դէմ մրցումին կը փորձէ ցուրտէն պաշտպանուիլ: Արդիւնքն ալ (Դանիա - Ֆրանսա 1-0) գինք սկսած է դողդի մատնել...

ՊՈԹԵՐՕ՝ ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԼԱՅԻ ՄԱՐԶԻՉ

Էտուարտօ Պոթերօ ստանձնեց Վենեզուելլայի ազգային խումբին մարզիչի պաշտօնը, փոխարինելով պաշտօնանկ եղած Ռաֆայէլ Սանթանան:

Ան նախապէս կը մարզէր Միներոս Կուայանա խումբը: Լատին Ամերիկայի գօտիի մէջ Վենեզուելլա կրգրաւէ Մոնտիալի գտումի վերջին դիրքը եւ միշտ ալ կրնկատուի չրջանի ամէնէն տկար կազմը:

ՅՈՅՆ ՄԸ ԼԱՆՍԻՆ

Յոյն ֆութպոլիստ մը՝ Քոսթաս Ֆրանգեսքոս (26 տարեկան) պիտի միանայ Ֆրանսայի Լանսին, գանձելով 6 միլիոն Ֆրանք:

Նախապէս Փանաթինայքոսի անդամ, ան այժմ մաս կը կազմէ Օֆի կրետէին: 14 մրցումներու ընթացքին 2 կոլ նշանակած այս մարգիկը պիտի գօրացնէ Լանսի յարձակապահ գիծը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպութեամբ՝
Լ. Օ. ԽԱԶԻ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Հովանաւորութեամբ՝
Լ. Օ. Խ.Ի ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Նախագահութեամբ՝
ԸՆԿԷ. ԱՍՏՂԻԿ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆԻ

Բացումը տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 23 Նոյեմբեր 1996, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, «Center St. Elie»ի ցուցասրահին մէջ, Անթիլիաս:

Յուցահանդէսը բաց է 23էն մինչեւ 29 Նոյեմբեր, ժամը 10էն 18:

Հ.Բ.Ը.Մ. - Հ.Ե.Ը. ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին Հ.Ե.Ը.ի մարզական յանձնախումբի կազմակերպած *պասքեթպոլի* դասընթացքներուն հետեւիլ, արձանագրութեան համար կրնան դիմել Հ.Բ.Ը.Մ. - Հ.Ե.Մ.ի Տէմիրճեան Կեդրոնի քարտուղարութեան (Անթիլիաս), ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն երեկոյեան ժամը 9:

Հեռաձայն՝ 405380 եւ 418912:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Էջմիածնի Տրօճասէր Տիկնանց Համախմբում
Հ.Բ.Ը.Միութեան Ե. եւ Ա. Տէմիրճեան նորակառոյց Կեդրոնի բացման առիթով

Խօսք կ'առնէ
Ագնուափայլ ՏԻԿԻՆ ՍՈՓԻԼԼԱ ԵՐՈՒԱՆԴ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

● *Գեղարուեստական յայտագիր եւ հիւրասիրութիւն:*

Երեքշաբթի, 26 Նոյեմբեր 1996, կէսօրէ առաջ ժամը 10.30ին, Կեդրոնի հանդիսասրահին մէջ, 3րդ յարկ:

Մարզական Մարզական

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՂԸ՝ Հ.Մ.Ը.Մ. - ՌԻԱՏԱ ՈՒԱԼ ԱՏԱՊ

Այսօր կը սկսի Լիբանանի ֆութպոլի ախոյեանութեան 11րդ հանգրուանը։ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ներկայացուցչական խումբը վաղը պիտի հիւրընկալէ հիւսիսի «դեսպան» Ռիատա Ուալ Ատապը, Պուրճ Համուտի քաղաքապետարանի դաշտին վրայ։

Հ.Մ.Ը.Մ., որ իր վերջին երկու մրցումներուն պարտութիւններ կրած կր, իր ետին պիտի ձգէ այդ կջը եւ պիտի վերագտնէ յաղթանակներու ճամբան։

Ռիատա Ուալ Ատապ դիւրին պատառ չէ, բայց երբ Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը իր կողքին ունենայ գինք քաջալերող համակիրներու խիտ շարքերը, որոնք կրնան թեւեր տալ իրեն ...

Ռիատայի յառաջապահ գիծը 10 մրցումի ընթացքին միայն 9 կոլ նշանակած է բայց անոր պաշտպանողականը կը մնայ անոր յաջողութեան բանալին։ Ռիատա ցարդ միայն 2 պարտութիւն կրած է եւ միայն 8 կոլ ստացած։ Միայն Անսար անկէ նուազագ կոլ ստացած է (5 կոլ)։ Հ.Մ.Ը.Մ.ի յարձակողականը, որ Լիբանանի լաւագոյններէն է, այս մրցումին պիտի աշխատին բարելաւել իր դիրքը։ Հ.Մ.Ը.Մ. ցարդ նշանակած է 21 կոլ։ Ու թէեւ այդ 21 կոլերէն 7ին հեղինակը Դրօ, պիտի բացակայի, Հ.Մ.Ը.Մ.ի միւս մարգիկները, Վարդանի առաջնորդութեամբ, պիտի դարմանեն այդ բացը։

Այսօր, Սրդ դիրքը գրաւող Ախա Ահլի Այէյ պիտի մրցի 3րդ դիրքը գրաւող Հ.Մ.Մ.ի դէմ, Սաֆայի դաշտին վրայ։

Լ.Ո.ԽԱՉԻ
«ՆԱՅԻՐԻ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
ԱՆԹԻԼԻԱՍ

ՊՏՈՅՏ - ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ «ԺԸՀԹԱ»Ի ՔԱՐԱՅԸԸ

Երեքշաբթի, 26 Նոյեմբեր 1996ին։
Մեկնում՝ առաւօտեան ժամը 8.30ին։
Վայր՝ Սիմիթեան շէնքեր, շրջափակէն, Անթիլիաս։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Լ.Ո.ԽԱՉԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նիւթ
ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ ՈՒ ԱՐՒՈՂՋ ԱՊՐԵԼԱԿԵՑՊԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆ

Կը դասախօսէ՝
ՏԻԿԻՆ ՄԷՅՐԻ ԹՈՄՊԱԼԱՔԵԱՆ
(Օնթարիօ, Քանատայէն)

Տեղի կ՚ունենայ Երեքշաբթի, 26 Նոյեմբեր 1996, կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Ա. Պուլղուրճեան Ընկերա-բժշկական Կեդրոնի Թնճուկեան սրահին մէջ։

ՀՐԱՒԷՐ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱՏԱՆԱՅԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ատանայի Հայրենակցական Միութիւնը սկսած է 1996-97ի իր սաներու կրթաթոշակի արձանագրութեան։

Կը խնդրուի ծնողներէն ներկայանալ Ազգային Աբգարեան Վարժարան 20, 22, 25 եւ 28 Նոյեմբերին, կէսօրէ ետք ժամը 4էն 6։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ԱՏԱՆԱՅԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՇԱԲԱԹ 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ 24 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ ԿԷՍՕՐԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆԸ GOLDEN BEACHԻ ՄԷՋ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽԱՆԳԱՎԱՌ ՄԹՆՈԼՈՐՏ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱՐԱԲԱԿԱՆ
ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ՅԱՅՏԱԳԻՐ
Ելոյթ կ՚ունենայ սիրուած երգիչ՝

ԱՐՄԱՆ ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ՝ ԽԱՉԻԿ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆԻ
եւ իր նուագախումբին

23 տեսակ աղանդեր, ճաշ, խմիչք՝ *ուիսքի* եւ օղի

- *Շաբաթ երեկոյեան՝ սակ 20$*
- *Կիրակի կէսօրին՝ սակ 15 $*
- *Փոքրերուն կէս գին։*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Սթիւտիօ Խաչիկ Մալխասեան, Սանթըր Գերմանիկ, հեռ. 266118 եւ 03-261061, Սթիւտիօ ՃԵՔԱ, Պուրճ Համուտ, իսկ երեկոյեան՝ ճաշարան Կոլտըն Պիչ, հեռ. 402559 , 407371 / 2,3,4,5։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

ՇԻՐԸՐ ՉԵԼՍԻԻ ԴԷՄ ՄՐՑՈՒՄԻՆ ԿՐՆԱՅ ԴԱՇՏ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼ

Նիւքէսըլի մարգիչ Քեւին Քիլըն կը յուսայ վարդր՝ Շարաթ, Անգլիոյ ախոյեանութեան 14րդ հանգրուանի մրցումներուն, Անգլիոյ ֆութպոլի ագգային խումբի յառաջապահ Ալէն Շիրըրը դաշտ ներկայացնել Չելսիի դէմ մրցումին։

Քանի մը օր առաջ, եու.էֆ.էֆ Ա.իրաժակի մրցաշարքի Գ. հանգրուանի երթի մրցումին, Մէսիդմ, Քիլըն իրրեւ պահեստի մարգիկ նկատի չառաւ աշխարհի ամէնէն սուղ մարգիկը, որպէսզի ան ամրողջութեամբ ապաքինած ըլլայ «Սթեմֆորտ Պրիճ» դաշտի իրենց այցելութեան ընթացքին։

Բ. դիրքը գրաւող Լիվըրփուլ պիտի մրցի Ուեմպըլտընի դէմ, որ կը գրաւէ 4րդ դիրքը։

Մտորեւ յայտագիրը։

Ուեսթ Համ - Տերպի Քաունթի
Քուվենթրի - Ասթոն Վիլա
Միտըլզպորօ - Մանչ. Եուն.
Լիվըրփուլ - Ուեմպըլտըն
Սաուրհեմփթըն - Լիծ
Չելսի - Նիւքէսըլ
Սաութըրլենտ - Շեֆիլտ Ուենզտէյ
Լայսթըր - Էվըրթըն
Արսենալ - Թոթենհամ (Կիրակի օր)
Նորիչկլամ Ճամրէսթ - Պլեքպըրն (Երկուշաբթի)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

15րդ հանգրուանի մրցումները պիտի սկսին այսօր։ Կիրակի պարագլուխի դիրքը գրաւող Շթութկարթ պիտի մրցի Տուիգպուրկի դաշտին վրայ, Բ. դիրքը գրաւող Պայէր Լեւերքուզըն պիտի մրցի Զանթթ Փաուլիի դաշտին վրայ, իսկ Պայէրն Միւնիխ պիտի հիւրընկալէ Հանսա Ռոսթոքը։

Մտորեւ յայտագիրը։

- ԱՅՍՕՐ

Պոխում - Մէօնշընկլատպախ
Քարլսրուհէ - Փորթուն Տիւսըլտորֆ

- ՎԱՂԸ

Զանթթ Փաուլի - Պայէր Լեւերքուզըն
Վերտըն Պրեմըն - Տորթմունտ
Շալքէ 04 - 1860 Միւնիխ
Արմենիա Պիլըֆելտ - Ֆրայպուրկ
Պայէրն Միւնիխ - Հանսա Ռոսթոք
Ֆ. Ֆ. Քէօլն - Համպուրկ Ս. Վ.

- ԿԻՐԱԿԻ

Տուիգպուրկ - Շթութկարթ

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ ախոյեանութեան 14րդ հանգրուանին, տեղի պիտի ունենան հետեւեալ մրցումները։

Էսփանիոլ - Ռասինկ Սանթաներ
Ռէալ Սվիետօ - Ռէալ Սոսիետատ
Ռայօ Վայէքանօ - Սարակոսա
Վալատոլիտ - Սթլ. Մատրիտ
Պեթիս - Թեներիֆէ
Աթլ. Պելպաօ - Պարսելոնա
Հերքուլես - Քոմփոսթելա
Էսթրեմատուրա - Սփորթինկ Խիխոն
Տեփորթիւօ Քորունա - Լոկրոնես
Ռէալ Մատրիտ - Վալենսիա
Սելթա - Սեւիլա

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի ախոյեանութեան երթի վերջին (19րդ հանգրուան) մրցումները պիտի սկսին այսօր։ Փարիզ Սէն Ժերմէն պիտի հիւրընկալէ Մարսէյը։

Մտորեւ յայտագիրը։

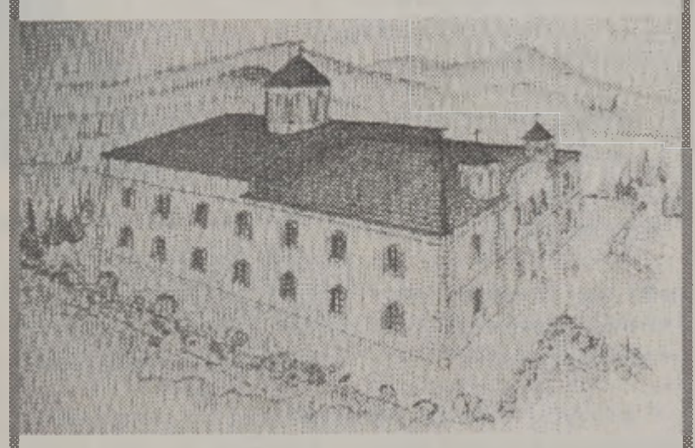
- ԱՅՍՕՐ

Փարիզ Ս. Ժ. - Մարսէյ

- ՎԱՂԸ

Մոնաքօ - Նանսի
Սաէր - Պասթիա
Մէս - Նիս
Լը Հաւր - Լիլ
Լիոն - Պորտօ
Լաւս - Սթրազպուրկ
Քանն - Քան
Կենկան - Ռէն
Մոնփելիէ - Նանթ

ԿՈՉ ՄԱՄՆԱԿՑԵԼՈՒ ՀՐԱՒԷՐԸ ՉԵՂՉԻ Է

Քեւասպի Հայ Աւետ. Սբ. Երրորդութիւն եկեղեցին պատմական նշանակութիւն ունի մերձակայ շրջանին համար։ Եկեղեցին կառուցումը սկսած է 1909ին վեր. Տիգրան Գունտագճեանի ջանքերով, բազմատեսակ երախներով, որոնք, աւաղ, այդպէս ալ չիրականացան Մեծ Եղեռնին պատճառով։ Աւելի քան կէս դար աներդիք մնացած եկեղեցին, վեր. Արտաշէս Գերպապեանի նախաձեռնութեամբ ու ջանքերով, 1970ին կ՚ունենայ իր ծածկը՝ *պեթոն*ապատ տանիքը։ Ամէն ինչ այդքան լաւ էր այդ օրերուն։ Սակայն այսօր, քսանամեակ մը ետք, պատկերը կրկին տխուր է։ Եկեղեցիին *պեթոն*ապատ տանիքը սաստիկ տաքի ու լեռնային ցուրտի փոփոխակի ալիքներուն կոհը դարձած է ու տուած՝ բազմաթիւ ճաքեր։ Վերջին տարիներուն տանիքը նորոգելու բազմաթիւ աշխատանքներ մնացած են ապարդիւն։ Տանիքը յաճախակի կերպով ճաք կու տայ, եւ արդէն անհնար եղած է իր ներկայ վիճակով այլն ամբողջութեամբ նորոգել։

Տանիքը ցուիք չունի, ինչ որ պատճառ կ՚ըլլայ պատերուն ջուր ու խոնաւութիւն ներծծելուն։ Այս կացութեան շարունակութիւնը կրնայ աղէտալի ըլլալ պատերուն համար։ Ճաքերուն պատճառով ձմեռը տեւական թաց ու խոնաւ կը մնան երդիքին տակ կառուցուած սենեակները, ինչպէս եւ՝ երիցատունը։ Ստեղծուած կացութեան պատճառով երիցատունը անգործածելի դարձած է, ու հովիւը կը բնակի Քեւասպի իր հօրենական տան մէջ։ Իսկ եթէ՞ յաջորդ հովիւը սեփական բնակարան չունենայ Քեւասպի մէջ։

Կացութիւնը միանգամընդմիշտ դարմանելու միակ միջոցը եկեղեցիին տանիքին կրկնապատումն է, որ, մասնագէտներու գնահատումով, 60.000 ամերիկեան տոլար ծախս կ՚ենթադրէ։

Վերանորոգութեան պահանջը անմիջական է եւ անյետաձգելի։ Կոչը ձեզի է, բոլոր հայորդիներուն, ձեր առատաձեռն մասնակցութիւնը բերելու վերանորոգումի աստուածահաճոյ աշխատանքը իրականացնելու համար բացուած հանգանակութեան։

ՔԵՍԱՊԻ ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՍՐԲ. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՁԵՐ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ ԿՐՆԱՔ ՅԱՆՁՆԵԼ՝
ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՍՐԲ. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻ
ՔԵՍԱՊ - ՍՈՒՐԻԱ
Հեռ. (041) 711015

ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆ
ԱԶԻԶԻԷ, ՀԱԼԷՊ, ՍՈՒՐԻԱ
Հեռ. (021) 225079 եւ 210689

Մ.Ա.Հ.Ա.Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՓԵԹԱՆԻԱ, ՊԷՅՐՈՒԹ
Հեռ. (01) 443547

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
AMAA HEADQUARTERS
140 FOREST AVENUE
PARAMUS, NEW JERSEY 07652
Tel. (201) 265-2607 / 2608

ՊԱՄՓԵԹՊՈՒԼ

ՊՈՒԼԶ ԵՒ ՍՈՆԻՔՍ ՅԱՂԹԵՑԻՆ, ԼԷՔԸՐԶ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱՒ

Էն Փի Էյ ի մրցումները չարունակուեցան երէկ եւ ախոյեան Շիքակօ Պուլզ իր 11րդ մրցումն ալ յաղթանակով աւարտեց, 113-99 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Ֆիլատելֆիա Սանկր՝ այս վերջինին դաշտին վրայ։

Շիքակօի կէտերուն երկու-երրորդը նշանակեցին Մայքըլ Ճորտըն եւ Սքոթի Փիփըն, անոնք 37ական կէտ նշանակեցին Սանգին դէմ, որ յաջողեցաւ իր 10րդ յաջորդական ... պարտութիւնը կրել 10 մրցումներու ընթացքին։

Տենիս Ռոտմըն 16 ռիպաունտ ձեռք ձգեց ի նպաստ Շիքակոյն, որ այժմ պէտք ունի 4 յաղթանակի, հաւասարելու համար Էն Փի Էյ ի յաջորդական յաղթանակներու մրցնչին (15)։

Անցեալ տարուան փոխ ախոյեանը՝ Սիէթըլ Սիւփըրսոնիքս տարեշրջանի իր 10րդ յաղթանակը արձանագրեց (12 մրցումներու ընթացքին) եւ 115-110 արդիւքով պարտութեան մատնեց Ուաշինկթըն Պուլէթցը, 2րդ երկարաձգումին։

Շոն Քէմփ (34 կէտ) եւ Կերի Ճէյմըր (31 կէտ) եղան Սիէթըլի յաղթանակին գլխաւոր կերտիչները։

Լոս Անճելըս Լէյքըրզ իր 4րդ պարտութիւնը կրեց, այս անգամ՝ իր դաշտին վրայ, Եութա Ճէզին, 113-97 արդիւնքով։

Քարլ Մապոն 37 կէտ նշանակեց, իսկ Ճոն Սթոքթըն՝ 16 կէտ եւ կատարեց 13 վճռական փոխանցում։ Շաքիլ Օնիլ 26 կէտ եւ 13 ռիպաունտ ձեռք ձգեց ի նպաստ Լէյքըրզի։

Նշենք թէ Ջորեքշաբթի օր, Հիւսթըն Ռոքէթցի աստղ՝ Հաքիմ Օլաճուոն սրտի արտակարգ տրոփում ունեցած կր մրցումի ընթացքին եւ մէկ շաբաթ հիւանդանոց պիտի մնայ դարմանուելու համար։

Մտորեւ Ջորեքշաբթի օրուան եւ երէկուան մրցումներուն արդիւնքները։-

Սիէթըլ Սիւփըրսոնիքս - Թորոթօ Ռեփթըրզ 106-98
Քլիվլէնտ Քէվէլիրզ - Աթլանթա Հոքս 73-63
Նիւ Եորք Նիքս - Օրլանտօ Մէճիք 92-88
Հիւսթըն Ռոքէթց - Մինեսոթա Թիմպըրվուլվզ 122-93
Միլուոքի Պաքս - Տալաս Մէվըրիքս 100-97
Մայէմի Հիթ - Տենվըր Նակէթց 104-86
Փորթլէնտ Թրէյլ Պլէյզըրզ - Սաքրամենթօ Քինկզ 92-90
Լոս Անճելըս Լէյքըրզ - Կոլտըն Սթէյթ Ուորիըրզ 112-109

- ԵՐԵԿ

Տիթրոյթ Փիսթըրզ - Պոսթըն Սելթիքս 108-83
Ինտիանա Փէյսթըրզ - Ֆիլատելֆիա 76ըրզ 103-92
Սիէթըլ Սիւփըրսոնիքս - Ուաշինկթըն Պուլէթց 115-110 (յետ 2 երկարաձգումի)
Չարլոթ Հորնէթց - Նիւ Եորք Նիքս 98-86
Լոս Անճելըս Քլիփըրզ - Սան Անթոնիօ Սփըրզ 93-81
Մայէմի Հիթ - Վէնքուվըր Կրիզլիզ 94-75
Եութա Ճէզ - Լոս Անճելըս Լէյքըրզ 113-97
Շիքակօ Պուլզ - Ֆիլատելֆիա Սանկզ 113-99

365 ՕՐԵՐԷՆ ՕՐ ՄԸ՝ ՔԱՀԼ-Ի ԾԵՐԱՆՈՑԻՆ

Սոյն ձեռնարկին հետեւեալ ապգայինները կը ստանձնեն օրուան մը ճաշի ծախսը 300 ամեր. տոլար։

Տէր եւ տիկին Սուրէն եւ Շաքէ Հալլաճեան՝ 25 Նոյեմբեր։

Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդը ուրախութեամբ կը տեղեկացնէ սիրելի ժողովուրդին, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, եկեղեցւոյս դպրաց դասի օրն է։

Հանդիսաւոր Սուրբ եւ Անմահ Պատարագ պիտի մատուցուի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ։

Պիտի պատարագէ եւ պիտի քարոզէ՝
ՀՈԳՇ. Տ. ՓԱՒԼԷՆ ՎՐԴ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Սկիզբ ժամերգութիւն՝	ժամը 7.30ին։
Պատարագ՝	ժամը 9.30ին։
Քարոզ՝	ժամը 10.30ին։

Սիրով կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը՝ ներկայ գտնուելու արարողութեանց եւ մասնակցելու հոգեպարար պատարագին։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԴԱՄԱՍԿՈՍ

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Նելլի Եագուպեան
Թամար եւ Նինա Եագուպեան
Տէր եւ տիկին Մարգիս Ճապաղջուրեան եւ գաւակունք
Տէր եւ տիկին Տիգրան Հալլաճեան
Տէր եւ տիկին Աւետ Սեմերճեան
Տէր եւ տիկին Բիւգանդ Եագուպեան
Տիկին Մաքրուհի Գալայճեան եւ ընտանիք
եւ համայն ազգականներ կր գուժեն իրենց հօր, եղբօր եւ հարագատին՝

ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆԻ

մահր։

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, կէսօրէ ետք ժամը 2ին, Դամասկոսի Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ մէջ։

- Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ։
- Յուղարկաւորութիւնները կ՚ընդունուին 25, 26 եւ 27 Նոյեմբերին։

6

ՈՒՊԵՅՈՅՅ՝ ԱՌՈՂՋ ՄՆԴԱՄՈՒԹԵԱՆ ՄԸ

պէ՛ 9, պէ՛ 12 եւ Սէ՛. կենսանիւթերը, ինչպէս նաեւ՝ գինկ եւ սելենիում հանքայիններ։

ՍՐՏԱՆՕԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

●ԱՐԹԵՐԻՈՍՔԼԵՐՈԶԸ (ՊՆԴԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆ)

Պնդերակութիւնը կը յատկանշուի երակներու կարծրացումով, որ կը պատճառէ արեան չրջագայութեան խանգարումներ։ Հիմնականին մէջ ծերերու հիւանդութիւն ըլլալով հանդերձ, երիտասարդներու մէջ ալ կը պատահի։ Հետեւանք է չափազանց հարուստ սննդառութեան, նստակեաց կեանքի, գիրութեան, ալքոլամոլութեան եւ չաքարախտի։

Պնդերակութիւնը կարելի է կանխարգիլել չնորհիւ մակնեգիումին։

●ԱԹԵՐՈՍՔԼԵՐՈԶԸ

Երբ երակներուն ներքին պատերուն վրայ իւղի կոյտեր տեղաւորուին, երակները բնականաբար կը նեղնան, եւ արեան չրջագայութիւնը կը դժուարանայ։ Նպաստելով դոնդողներու (լերդացած արիւնի կտորներ) յայտնութեան։

Այս բոլորը դուռ կը բանան կա՛մ յանկարծական, կամ ալ սրտի տագնապի։

Աթերոսքլերոզը կանխարգիլելու համար պէտք է խուսափիլ կենդանական իւղերէն, բոլոր տեսակի իւղոտ միսերէն, տապկոցներէն եւ նախապատուութիւնը տալ իւղոտ ձուկերուն, կաղինի, ձուկի եւ քոլգայի ձկնթերուն։

Նոյն նպատակով պէտք է սպառել էՕ. եւ Սէ. կենսանիւթերով եւ պեթաքարոթէնով հարուստ ուտելիքներ։

Պէ. խումբի կենսանիւթերը կը նուազեցնեն սրտի տագնապի հաւանականութիւնը, իսկ մակնեգիումը կը պաշտպանէ աթերոսքլերոզէն։

Աթերոսքլերոզին պատճառները այլազան են՝ արեան գերճնշում, չաքարախտ, քոլեսթերոլ, թրիգլիսերիտ, ծխախոտը եւ ժառանգական տուեալները։

●ԱՐԵԱՆ ԳԵՐՃՆՇՈՒՄԸ

Մննդառութիւնը մեծ դեր կը խաղայ արեան ճնշումի նուազումին մէջ։

Խնդրոյ առարկայ անձերը պէտք է հրաժարին աղի կերակուրներէն եւ նախապատուութիւնը տան փոթասիումով հարուստ ուտելիքներուն (պանան, նուշ, կաղին, եւայլն...)։ Թելադրելի է, որ խմեն հանքային ջուր եւ առատօրէն սպառեն մակնեգիումէ եւ սելենիում պարունակող ուտելիքներ։ Վերջապէս, իւղոտ ձուկերը չատ աւելի թելադրելի են, քան՝ միսը։

●ՔՈԼԵՍԹԵՐՈԼԸ

Ներկայիս չատ րնդհանրացած հիւանդութիւն մըն է քոլեսթերոլը։ Քոլեսթերոլը ինքնին իւղոտ մարմին մըն է՝ անհրաժեշտ մեր րջիջներուն եւ կենսական մեր կեանքին։ Անիկա նաեւ կը միջամտէ հորմոններու արտադրութեան մէջ։

Կան երկու տեսակի քոլեսթերոլներ. «լաւը», որ HDL կը կոչուի եւ կ՛ապահովէ արեան նօսրութիւնն ու կը նպաստէ արեան հեգասահ չրջագայութեան։ «Գէշ» քոլեսթերոլը, որ LDL կը կոչուի, երակներուն ներքին պատեաններուն վրայ կը հաստատուի եւ անոնց խցումին պատճառ կ՛ըլլայ։

Քոլկան, ձիթախուղը, արեւածաղիկը, աւոքատոն կը նուազեցնեն քոլեսթերոլը, մինչդեռ կենդանական իւղերը կը բարձրացրնեն զայն։

Թելադրելի է, որ քոլեսթերոլ ունեցողները առաւելարար սնանին բանջարեղէնով, պտուղով, ձուկով, բայց քիչ անգամ՝ միսով։ Թելադրելի է նաեւ Սէ. եւ էՕ. կենսանիւթով, պեթաքարոթէնով, կինկով եւ սելենիումով հարուստ ուտելիքներ սպառել։

Յիշեցնենք, որ ծխախոտը կ՛աւելցնէ «գէշ» քոլեսթերոլը։

●ԹՐԻԳԼԻՍԵՐԻՏԸ

Թրիգլիսերիտները իւղոտ մարմիններ են, որոնք արեան մէջ կը փոխադրուին բնասպիտներուն կողմէ։ Թրիգլիսերիտին բարձրացումը դուռ կը բանայ սրտանոթային յուրջ անհանգստութիւններու, մանաւանդ եթէ ենթական նաեւ քոլեսթերոլ ունի եւ առաւել՝ գէր է։

Թրիգլիսերիտ ունեցողները պէտք է նախապատուութիւնը տան իւղոտ ձուկերուն եւ ձկանիւղին, ինչպէս նաեւ՝ Սէ. էս. կենսանիւթերով, պեթաքարոթէնով եւ մակնեգիումով հարուստ ուտելիքներուն։

Ահաւասիկ, գլխաւոր գիծերու մէջ, առողջ սննդառութեան մը ոսկի օրէնքները։ Կրկին ընթերցողին ուշադրութեան կը յանձնենք, որ առողջ սննդառութիւնը չի յաւակնիր հիւանդութիւններ րուժել, այլ մարմնին անհրաժեշտ սնունդները հայթայթելով գայն պաշտպանել չատ մը հիւանդութիւններու դէմ, գանոնք կանխարգիլելու եւ, ինչո՞ւ չէ, մասամբ կամ վերջնականապէս դարմանելու համար։

Վերջապէս, ընթերցողին ուշադրութեան կը յանձնենք, որ դարմանող բժիշկը աւելի մօտէն ծանօթ ըլլալով հիւանդի մը առողջական վիճակին՝ իր խօսքը ունի եւ, հետեւաբար, պէտք է կարեւորութեամբ նկատի առնել անոր կարծիքը։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ԱՐՄԱՏԱՍ» ՄԱՆԱՄԱՐԶ - ՊԼԷՅՐՈՒՄ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԸՆԹՐԻՔ - ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Տեղի կ՛ունենայ Ուրբաթ, 22 Նոյեմբեր 1996, երեկոյեան ժամը 8.30ին սկսեալ, Միութեանս ակումբին մէջ (Զորաք էլ Պլաք)։

RESTAURANT **NOUBAR** Spécialités Orientales

ԲԱՑ Է ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԲՈԼՈՐ ՕՐԵՐԸ

●Առատ եւ ընտիր աղանդեր
●Հալէպի համադամ խորոված
●Կլկլակի սպասարկութիւն

Ամէն Շաբաթ երեկոյեան եւ Կիրակի կէսօրին խանդավառ մթնոլորտ՝

ONE MAN SHOW – ՐԱՖՖԻ

ՊԱՏԱՐՕ, ՀԵՌԱՁԱԾՆ, 01-384139

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան ԱԲԲԱՀԱՅՐ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՃԵՄՃԵՄԵԱՆԻ վախճանման քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Ռաուտայի Մխիթարեան վանատան եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՅՐԵՐ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԺԱԳ ՎԷՋԻԼԵԱՆԻ մահուան Թ. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՀԱԼԷՊ *ՀԱԼԷՊ*

ԱՋՆԻՒ ՍԱՂԱԹԷԼԵԱՆԻ (ծնեալ՝ ՔԻԼԷՃԵԱՆ) մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Հալէպի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԱՒԵՏԻՍ ՄԱԹՈՍԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԷԼՄԱՍՏ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆԻ մահուան Ը. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 10ին։

ԲԱՐՈՒՆԱԿ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆԻ մահուան Բ. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Նոր Ատանայի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՀԱԼԷՊ *ՀԱԼԷՊ*

ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Հալէպի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ (Սալիպէ), յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԺԻՒԼԻԷԹ ՊԱՂԱՄԵԱՆԻ մահուան Ե. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԽԱՉԻԿ ՆԱԳԱՃԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ *ԴԱՄԱՍԿՈՍ*

ՐԱՖՖԻ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Դամասկոսի Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 9.30ին։

ՇԱՀԱՆԻԿ ԳԱՊԱԳԼԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին եւ ՅԱԿՈԲ ԳԱՊԱԳԼԵԱՆԻ մահուան յիշատակին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՎԱՀԷ ՍԵԴՐԱԿ ԱՖԱՐԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Նոր Ատանա թաղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՀԱՅԿ ԱԲԷԼԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին եւ ՋԱՊԷԼ ՀԱԺԺԱՐԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՓՕԼ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆԻ մահուան տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Ջալքայի Հայ Կաթողիկէ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 10ին։

ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՏԷՐ ՓԻԼԻՊՈՍԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Ռըմէյլի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԱԲՐԱՀԱՄ ԲԱՆԻԿԵԱՆԻ մահուան 5րդ տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Հայաշէնի Ս. Յովհաննու Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՅԱԿՈԲ ԳԱԼԻՆՃԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Այնճարի Ս. Պողոս եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՀԱԼԷՊ *ՀԱԼԷՊ*

ՆԱՐԴՈՒՀԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին եւ ԽԱՉԵՐ ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Հալէպի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, Մէյտան, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ՆՈՒՀԱՐԴ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Էշրեֆիէի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

ԳՐԱԽՕՒԱԾ ՕՐ

4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1997
Ս. Մ. Ը. Մ.Ի
ԼԻԲԱՆԱՆԻ
ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԳՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

●Իւղանկարչութիւն եւ *կրաֆիք* արուեստի գործերու։ Հեռ. 03-266097։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●PARA - MEDICAL Հիմնարկը, Անթիլիաս, պէտք ունի *սթրեչինկի* եւ *սթեփի* ուսուցչուհիի։ Հեռ. (03)-838339։

ԾԱԽՕՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●2 ննջասենեակ, մէկ հիւրասենեակ եւ յարակից մասեր։ Պուրճ Համուտ, «*Թափիրամա*»ի դիմաց, հեռ. 269152։

ԳՐԱԽՕՒԱԾ ՕՐ

ՇԱԲԱԹ,
30 ՆՈՅ. 1996,
ԸՆԹՐԻՔ
ԼՕՒՓ «ԱՐՑԱԽ»
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԾԱԽՕՒ ՀՕՂ

●Պիքֆայայի մէջ։ Հեռ. 583307։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Ներկայացնալի քարտուղարուհի մը՝ 25էն 35 տարեկան, 3 տարուան փորձառութեամբ, համակարգիչ գիտնալը պայման։ Դիմել՝ հեռ. 884914 - 884916, ուզել պրն. ՓՕԼը։

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Երիսարէք Ծատուրեանի մահուան առիթով, փոխան ծաղկեպսակի, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Ռաուտայի Մխիթարեան վանատան եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

Սահակ Իմմէլեանի 10.000 լ. ո., Նշանի Ծատուրի 10.000 լ. ո., ամէր եւ տիկին Յովակիմ Մելիտոնեանի 5.000 լ. ո., Արմենակ Փափազեանի 10.000 լ. ո., Տարլինկ հասատատութիւն 20.000 լ. ո., Գալուստեանի ընտանիք 15.000 լ. ո., ամէր եւ տիկին Փաւլոս Ներսիկեանի 15.000 լ. ո., Սեզար Ժրպրայել 15.000 լ. ո., Երուանդ Ծատուրեանի 15.000 լ. ո., ամէր եւ տիկին Սարգիս Պէհմենեանի 10.000 լ. ո., Սրամպուլեանի ընտանիք 25.000 լ. ո., Յարութիւն Պագիկեանի եւ ընտանիք 15.000 լ. ո. եւ Յակոբ Քէշիշեանի 10 $։

●Խաչուն Սարաֆեանի մահուան առիթով, փոխան ծաղկեպսակի, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Նոյեմբեր 1996, Ռաուտայի Մխիթարեան վանատան եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի։

Մատալեանի ընտանիք 20.000 լ. ո., Հապիպ Հաստատ 10.000 լ. ո., Անդրանիկ Ապտա 10.000 լ. ո., Հաւիի Լուբֆի 10.000 լ. ո. եւ Համբարձում Դրլաեանի 10.000 լ. ո.։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՁԵՐԲԱԶԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ՝

ԱՖՀԻԼի մօր

●ՆՈՒԱՁԱԳՈՅՆ սակերով
●ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ խնամք
●Վճարման դիւրութիւններ

Հասցէ.- Ազգային Խորհուրդի շէնք, ԱՖԷՏի կից, Հեռ. 263324

ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԱՍՏՂԵՐԸ

☆ԽՈՒՐ (21 *Մարտէն* 20 *Ապրիլ*)

Խոր նախապատրաստութեամբ պիտի կարենաք կարեւոր հարցի մը լուծումը գտնել։ Օրը պիտի անցնի գոհունակ եւ խաղաղ։

☆ՅՈՒԼ (21 *Ապրիլէն* 21 *Մայիս*)

Օրը յարմար է ու նպատակաուղղ՝ կազմակերպելու համար ձեր գործերը։ Ձեռնհաս էք ու արդարացուող։ Շաբաթավերջը հանգիստ պիտի անցնի։

☆ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 *Մայիսէն* 21 *Յունիս*)

Օրեկ իրագործելու ծրագիր մը, որ երկար ատենէ իր վրայ ծրագրուած բայց մէկդի նետուած է։ Այս ծրագիրը պիտի բախատորոշի, դուք ալ։

☆ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 *Յունիսէն* 23 *Յուլիս*)

Ձեր մտմտուքներով մի քանի ծրագիրներ մը նորոգելու պարագաներ պիտի գան ձեր պաշտօնին իսկ բերումով։ Ձեր այս նախաձեռնութիւնը պիտի գնահատի ներքինս եւ բարոյապէս։

☆ԱՌԻՒԾ (24 *Յուլիսէն* 23 *Օգոստոս*)

Անակնկալ պատահար մը պիտի խանգարէ ձեր ծրագիրը, բայց՝ առանց վնասելու ձեզի այդ ծրագրին, որ կը նայի ապագային։ Այսուհանդերձ եղէք զգուշ եւ ուշադիր. նեղու մնացէք նախանձող աչքերէ։

☆ԿՈՅՍ (24 *Օգոստոսէն* 23 *Սեպտեմբեր*)

Ձեր պատասխանատուութիւնը ծանրօրէն կը ճնշէ ձեր վրայ։ Ձեռնածալ եւ մեկուսացած մի՛ մնաք, այլ առաջ նետուեցէք առանց բարդոյթի։

☆ԿՇԻՌ (24 *Սեպտեմբերէն* 23 *Հոկտեմբեր*)

Հարցերը դիտելու ճիշդ ձեւ մը ունիք, ու երբ գանէք բառեր զանոնք արտայայտելու, պիտի զգահաւորէք, որովհետեւ դուք միշտ եղած էք լաւ խորհրդատու մը։

☆ԿԱՐԻՃ (24 *Հոկտեմբերէն* 23 *Նոյեմբեր*)

Վերջապէս կարգապահութիւն սորված է, ու ձեր ծրագիրներէն մէկը լոյս պիտի տեսնէ, ու դուք պիտի պարծենաք եւ ուրախանաք։

☆ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 *Նոյեմբերէն* 21 *Դեկտեմբեր*)

Մնացէք պարզ ու հանդուգնակատար՝ առանց վիրաւորելու ձեր շրջապատը։ Կրնաք բարեկամներ հրաւիրել ճաշի կամ ընթրիքի։

☆ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ (22 *Դեկտեմբերէն* 20 *Յունուար*)

Երկար ժամանակի վրայ տարածուած ծրագիր մը մշակելու պարատուորութիւնը պիտի գտնէ ձեր պաշտօնին իսկ բերումով։ Ձեր այս նախաձեռնութիւնը պիտի գնահատի ներքինս եւ բարոյապէս։

☆ՕՎՀԱՆՈՅՇ (21 *Յունուարէն* 19 *Փետրուար*)

Պիտի սորվիք ատելի լաւ հասկնալ մէկը եւ երեւան պիտի բերէք ձեր պահուած մէկ առաւորութիւնը, որ կը շիշտ ձեր անհատականութիւնը։

☆ՋՈՒԿ (20 *Փետրուարէն* 20 *Մարտ*)

Խանգակ գործերու, վէճերու միջամուխ ըլլալու ախոյեան մըն էք, ու իրրեւ փաստաբանը ուրիշներու՝ պիտի պաշտպանէք կորսուած դատեր։ Այսուհանդերձ չափ մը դրէք ձեր խօսքերուն։

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 3540
Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. *Զգայնութենէն կատղիլ - Արգելական։*
2. *Քարքարուտ տեղ - Նոյի որդիներէն։*
3. *Երիվարի յետսակոդմ - կայք։*
4. *Արական օտար անուն - Հայ տղայ։*
5. *Լաց, ջայլ - Փոխադրէ։*
6. *Կառավարական։*
7. *Հայաստանի քաղաքներէն։*
8. *Տարուան եղանակներէն - Ցամաքամաս մը (հակ.)։*
9. *Ջյիշէր - Խօսք։*
10. *Իրերայաջորդ տառեր - Լծորդութիւն - Իրանահայ օրաթերթ։*

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. *Բագրատունի թագաւոր - Լուսաւորութեան միջոց։*
2. *Լար, քուղ - Հեթանոսական կրօնաւոր։*
3. *Որդի - Թռչուններու դադար։*
4. *Ցետոյ - Բայական ժամանակ։*
5. *Ուշադիր նայիլ - Բոսոր։*
6. *Ստացական ածական - Լիբանանեան արաբատառ օրաթերթ։*
7. *Մեծցած մանչ։*
8. *Թիկունք, կռնակ - Վրան երկաթձեւելու պողպատեայ կագմած։*
9. *Իգական օտար անուն - Լիբանանի գետերէն։*
10. *Ստացական ածական - Վայրի խոզ - Կրկնուած բաղաձայններ։*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Հ	ա	ց	կ	ա	տ	ա	կ	■	ն
2	ո	ր	ե	ա	ր	·	ն	■	ե	ս
3	ծ	ա	ղ	ր	■	ե	դ	ե	մ	ի
4	■	գ	ի	ս	ա	ի	ո	ր	■	Հ
5	կ	ո	ն	■	ր	ա	ի	ա	ռ	■
6	·	տ	Ձ	ե	ի	■	Լ	Ջ	ե	Լ
7	ի	ն	ա	ր	ո	գ	■	ա	Լ	ա
8	ր	·	ց	■	ս	ր	ա	Հ	ա	կ
9	մ	ի	ն	ա	■	ա	ր	ա	ց	■
10	ա	թ	Ը	ռ	·	կ	ա	ն	ի	մ

ԹԻԻ 3539

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

ԻՍԼԱՄ - ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԹԵՀՐԱՆԻ ՄԷՋ

ԺԸՆԵՒ, 21 (ՌԷՕԹԸՐ).- Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդը, որ աւելի քան 100 երկիրներու մէջ 400 միլիոն քրիստոնեաներ իրարու կը կապէ, իսլամական կրօնքի մասնագէտներուհետ իր առաջին խորհրդաժողովը պիտի կայացնէ Թեհրանի մէջ, Ուրբաթ օր: Պիտի մասնակցին նաեւ իրանեան եկեղեցիներու ներկայացուցիչներ:

Հաղորդագրութեան մը մէջ, խորհուրդը Հինգշաբթի օր յայտնեց, թէ համայնքային տիալոկը կարեւոր տեղ կը գրաւէ իր աշխատանքին մէջ. Անիկա յոյս յայտնեց, որ տիալոկը «կրնայ նպաստել հանդուրժողականութեան, հասկացողութեան եւ գործակցութեան աւելի լայն մթնոլորտի մը ստեղծումին' իրանեան ընկերութեան եւ այլ ընկերութիւններու մէջ տարբեր հաւատքի մարդոց միջեւ»:

ՌՈՒՍԻԱ - Մ. Դ. ՖՈՆՏ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵԻ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 21 (ՌԷՕԹԸՐ).- Ռուսիոյ տնտեսական նախարարը՝ Եւգենի Եասին, Հինգշաբթի օր յայտնեց, թէ Միջազգային Դրամատան Ֆոնտին հետ բանակցութիւնները դժուարութեան մատնուած են:

Մ. Դ. Ֆոնտին մէկ պատուիրակութիւնը Մոսկուա կը գտնուի, երկրին տնտեսական վիճակը ուսումնասիրելու համար, որպէսզի կարենայ որոշել, թէ ինչպիսի թելադրանք պիտի կատարէ Ֆոնտին, ինչ կը վերաբերի 10 միլիառ տոլարի փոխատուութեան մէկ բաժինին Ռուսիոյ յատկացման:

●ԿՐԵՄԼԻՆԻ գլխաւոր բժիշկը՝ Սերգէյ Միրոնով յայտնեց, թէ նախագահ Պորիս Ելցին Ուրբաթ օր հիւանդանոցէն Պարվիխա դարմանատունը պիտի փոխադրուի, սակայն բժիշկները գայն գգուշացուցած են ինքզինք չափազանց յոգնեցնելէ:

ՈՉԻՆՉԷՆ ՊԱՅԹՈ՞Ւմ

Փրկարար իմբակներ երեկ փլուտտուքի աշխատանքի ձեռնարկեցին Ֆրանսական Ալպեան լեռներու մէկ գիւղին շուրջ, ուր ըստ ականատեսներու օդանաւ մը ջախջախուած է:

Տիճժի Սեն Քլէրի (Ֆրանսայի հարաւ-արեւելք) բնակիչները յայտնեցին, որ արեւածագին լսած են օդանաւի մը ձայնը, ապա՝ պայթում մը, որմէ ետք կարմիր լոյս մը տեսած են. ենթադրաբար այրող օդանաւն էր:

Փրկարար իմբակներ ուղղուեցան ենթադրեալ արկածին վայրը եւ քանի մը ժամ տեւող քննութենէ մը ետք ոչինչ գտան:

(ՌԻՕԹԸՐ)

ՉԱՅԻՐ ՈՒԺ ԴՐԿԵԼՈՒ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԿԸ ՎՃՌՈՒԻ ԱՅՍՕՐ

ԿՈՄԱ, 21(ՌԻՕԹԸՐ).- ՄԱԿի գործակալութիւնները, անտեսելով Ռուանտայի այն հաւաստիքը, թէ բոլոր գաղթականները տուն վերադարձած են, Հինգշաբթի օր թափ տուաւ փնտռտուքի աշխատանքներուն՝ գտնելու համար մօտաւորապէս 700 հազար ռուանտացիներ, որոնք արեւելեան Զայիրի մէջ ցրուած են:

ՄԱԿ յայտնեց, որ ոչ միայն Զայիրի ուժ ուղարկող երկիրներուն գինուորական հրամանատարները Ուրբաթ օր (այսօր) ժողով մը պիտի գումարեն Գերմանիոյ մէջ՝ որոշում տալու համար:

Ժողովին ներկայ պիտի ըլլան գինուորական ներկայացուցիչներ Միացեալ Նահանգներէն, Ֆրանսայէն, Բրիտանիայէն եւ Քանատայէն:

Քանատա կ'ըսէ, որ չորրորդ մարդասիրական օժանդակութիւններ ապահովելու համար անհրաժեշտ է բազմազգեան ուժի մը կազմութիւնը: Եւրոպական Միութեան մարդասիրական օժանդակութիւններու բարձրաստիճան մէկ պաշտօնատարը քննադատած էր միջազգային ընտանիքը, որ կ'անտեսէ Զայիրի տագնապը եւ հարիւր հազարաւոր գաղթականներու սովահար ու անպատսպար վիճակը:

Մինչ այդ, բազմազգեան ուժերու ղեկավարութիւնը ստանձնած Քանատա յայտարարեց, որ Զայիր ուժ ուղարկող երկիրներուն գինուորական հրամանատարները Ուրբաթ օր (այսօր) ժողով մը պիտի գումարեն Գերմանիոյ մէջ՝ որոշում տալու համար:

Ժողովին ներկայ պիտի ըլլան գինուորական ներկայացուցիչներ Միացեալ Նահանգներէն, Ֆրանսայէն, Բրիտանիայէն եւ Քանատայէն:

Քանատա կ'ըսէ, որ չորրորդ մարդասիրական օժանդակութիւններ ապահովելու համար անհրաժեշտ է բազմազգեան ուժի մը կազմութիւնը: Եւրոպական Միութեան մարդասիրական օժանդակութիւններու բարձրաստիճան մէկ պաշտօնատարը քննադատած էր միջազգային ընտանիքը, որ կ'անտեսէ Զայիրի տագնապը եւ հարիւր հազարաւոր գաղթականներու սովահար ու անպատսպար վիճակը:

Մինչ այդ, բազմազգեան ուժերու ղեկավարութիւնը ստանձնած Քանատա յայտարարեց, որ Զայիր ուժ ուղարկող երկիրներուն գինուորական հրամանատարները Ուրբաթ օր (այսօր) ժողով մը պիտի գումարեն Գերմանիոյ մէջ՝ որոշում տալու համար:

Ժողովին ներկայ պիտի ըլլան գինուորական ներկայացուցիչներ Միացեալ Նահանգներէն, Ֆրանսայէն, Բրիտանիայէն եւ Քանատայէն:

Քանատա կ'ըսէ, որ չորրորդ մարդասիրական օժանդակութիւններ ապահովելու համար անհրաժեշտ է բազմազգեան ուժի մը կազմութիւնը: Եւրոպական Միութեան մարդասիրական օժանդակութիւններու բարձրաստիճան մէկ պաշտօնատարը քննադատած էր միջազգային ընտանիքը, որ կ'անտեսէ Զայիրի տագնապը եւ հարիւր հազարաւոր գաղթականներու սովահար ու անպատսպար վիճակը:

ՉԵՌՆՈՄԻՐՏԻՆ ԵԼՑԻՆԻ «ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ»

Ռուսիոյ վարչապետ Վիքթոր Չեռնոմիրտին երէկ նախագահեց միջ-կուսակցական խորհրդակցական նոր խորհուրդին առաջին նիստին, յայտնելով, որ վստահ է, թէ միացեալ մօտեցումով կարելի է լուծել Ռուսիոյ մեծագոյն հարցերը: Նախագահ Ելցին այս մարմինը հիմնած էր 21 Հոկտեմբերին:

Պաշտօնատարներ յայտնեցին, թէ Պիելոռուսիոյ մէջ քաղաքական տագնապը եւ Չեչենիոյ մէջ խաղաղութեան գործընթացը ժողովին օրակարգի կարեւոր նիւթերն էին:

Խորհուրդին մնայուն անդամներն են Ելցին, Չեռնոմիրտին եւ խորհրդարանին 2 բաժիններուն նախագահները:

Անոր նպատակն է նախագահական վարչամեքենային, կառավարութեան եւ խորհրդարանին միջեւ (ուր համայնավարները տիրական են Տումային մէջ) քաղաքական աւելի մեծ համակարգում ապահովել:

●ՌՈՒՍԻԱ երէկ մէկ միլիառ տոլար արժողութեամբ միջազգային առաջին բաժնետոմսերը հրապարակ հանեց: Մրագիրը 5 տարուան վրայ կ'երկարի: Այս բաժնետոմսերը առաջինն են 1917ի յեղափոխութենէն ի վեր:

(ՌԻՕԹԸՐ)

ՕԹԱՆԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԷԿ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

ՖՐԱՆՍԱ ՆԱՀԱՆՋ ՄԸ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐԷ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ԱՌՋԵԻ

ՎԵՐՍԱՅ, 21 (ՌԻՕԹԸՐ).- Ֆրանսայի պաշտպանութեան նախարարը՝ Շարլ Միռն Հինգշաբթի օր մեղմացուց Ֆրանսայի այն պահանջը, թէ Միացեալ Նահանգներ ՕԹԱՆի հարաւային գօտիին բանալի հրամանատարութիւնը պէտք է եւրոպացիի մը յանձնեն, ըսելով, թէ այդ սկզբունքին գործադրումը ժամանակի կը կարօտի:

Ուաշինկթըն յստակօրէն մերժած է Նափոլիի մէջ հաստատուած այդ հրամանատարութիւնը եւրոպացիի մը յանձնել:

Դիւանագէտներ կ'ըսեն, թէ բանավէճը քաղաքական բարձրագոյն մակարդակներուն հասած է նախագահներ Շիրաքի եւ Քլինթընի միջեւ նամակներու փոխանակումներով: Անիկա կ'արգելակէ ՕԹԱՆի հրամանատարական կառոյցը բարեփոխումի ենթարկելու քայլերը, որոնք կը միտին յետ-պաղ պատերազմեան աշխարհին յարմարելու:

1.8 ԹՐԻԼԻՐԸՆ ՏՈԼԱՐԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ ԱՋԱՏԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

ՄԱՆԻԼԱ, 21 (ՌԻՕԹԸՐ).- Ասիա - Խաղաղականի Տնտեսական Գործակցութեան (ԱՓԷԿ) պաշտօնատարները Հինգշաբթի օր վերջնականացուցին ամերիկեան ծրագիր մը, որուն հիմամբ, 1.8 թրիլիրն տոլար արժողութեամբ համակարգիչներու եւ անոնց մասնիկներուն առեւտուրը պիտի ազատականացուի:

Մինչ գրասենեակներու մէջ պաշտօնատարներու աշխատանքը հեզասահօրէն կ'ընթանար, Մանիլայի մէջ աւելի քան հազար ցուցարարներ բողոք կ'արտայայտին առեւտուրի աշխարհ մեծագոյն ազատ գօտին ստեղծելու անոնց ծրագիրներուն դէմ:

Կ'ակնկալուի, որ 18 անդամ հաշուող ԱՓԷԿի դեկավարները տեղեկատուութեան արհեստագիտութեան տուրքերուն մեծ համեմատութեամբ կրճատման կամ ջնջման մասին ծրագիրը որդեգրեն Երկուշաբթի օրուան իրենց գերաստիճանին:

Քննադատներ կ'ըսեն, թէ ԱՓԷԿի ծրագիրները փոքր առեւտրականները առեւտուրը պիտի ազատականացուի:

Մինչ գրասենեակներու մէջ պաշտօնատարներու աշխատանքը հեզասահօրէն կ'ընթանար, Մանիլայի մէջ աւելի քան հազար ցուցարարներ բողոք կ'արտայայտին առեւտուրի աշխարհ մեծագոյն ազատ գօտին ստեղծելու անոնց ծրագիրներուն դէմ:

Կ'ակնկալուի, որ 18 անդամ հաշուող ԱՓԷԿի դեկավարները տեղեկատուութեան արհեստագիտութեան տուրքերուն մեծ համեմատութեամբ կրճատման կամ ջնջման մասին ծրագիրը որդեգրեն Երկուշաբթի օրուան իրենց գերաստիճանին:

Քննադատներ կ'ըսեն, թէ ԱՓԷԿի ծրագիրները փոքր առեւտրականները եւ արհեստաւորները անգործ պիտի ձգեն: Անոնք ունին այն մտավախութիւնը, թէ ապագային հաւատարմութիւններ չունեցող մեծ ընկերութիւնները կենսոլորտի պիտի փճացնեն եւ Ասիա - Խաղաղականի ազգքատ երկիրները ցած աշխատավարձով գործ հայթայթող կեդրոններու պիտի վերածեն:

ԻՐԱՀԷՆ ՆՈՐ ԶԻՆԱԴԱԴԻԼԻ ՍՊԱՍՈՒՄ

Իրանտայի արտաքին գործոց նախարար Տիք Սփրինկ յայտնեց, թէ մեծ ճիգի գործ կը դրուի, ԻՐԱՀԷՆ նոր գինադադար մը ապահովելու համար, սակայն ան չեշտեց, թէ տեղեկութիւն չունի, որ գինադադարը մօտալուտ է:

Սփրինկ 3 ժամ տեւողութեամբ տեսակցութիւն մը ունեցած էր Բրիտանիոյ Հիւսիսային Իրլանտայի հարցերու պատասխանատու նախարար Փէթրիք Մէյհիւի հետ, նոր թափ տալու համար Հիւս. Իրլանտայի խաղաղութեան գործընթացին:

(ՌԻՕԹԸՐ)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԿԻՊՐՈՍԻ ՊԱՇՏՊԱՆ՝ ՄԻՆՉԵԻ ԼՈՒՐՄՈՒՄ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 21 (ՌԷՕԹԸՐ).- Յունաստանի պաշտպանութեան նախարարը՝ Աքիս Յոհացոփուլոս Հինգշաբթի օր Կիպրոս չորսօրեայ պաշտօնական այցելութեան մը ձեռնարկեց:

Կիպրոս հասնելէ ետք, նախարարը խոստացաւ, որ Յունաստան կղզին պիտի պաշտպանէ մինչեւ որ անոր հարցին քաղաքական լուծում մը գտնուի:

Ան տեսակցութիւններ պիտի ունենայ կիպրացի իր պաշտօնակիցին, Կիպրոսի նախագահին եւ վիւորական պատասխանատուներու հետ:

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԺԱՔՍԻՕ.- Քորսիքայի մէջ Չորեքշաբթի օր 3 ռմբահարումներ տեղի ունեցած են ներադրարար անջատողական գինեալներու կողմէ: Մարդկային վնաս չէ արձանագրուած:

ԼՈՆՏՈՆ.- Լոնտոնի մերրոն Զորեքշաբթի գիշեր 2-5 անդամալուծուած է, երբ էլեկտրականութեան հոսանքը կտրուած է: Հագարաւոր ճամբորդներ կայաններու եւ փապուղիներու մէջ բանտարկուած են:

ՄԵԶԱ, (ԱՐԻԶՈՆԱ).- Արիզոնացի տանտիկին մը հագուադէպ եւ տարօրինակ անակնկալի մը դիմաց գտնուած է, երբ արտաքնոցի ծակին մէջ 6 ոտք երկարութեամբ պոաի մը դէմ յանդիման եկած է: Մասնագէտ մը, որ գայն «որսացած» է, կ'ըսէ, որ պոան հաւանաբար բնաւանի է եւ ձեւով մը կոյուղիներու ցանցէն ներս սպրդած է...

ՄԻԼԱՆՕ.- Իտալիոյ նախկին վարչապետներ Սիլվիօ Պերլուսքոնիի եւ Պեթթինօ Քրաքսիի դատավարութիւնը պաշտօնապէս բացուեցաւ երէկ, սակայն անմիջապէս յետաձգուեցաւ Դեկտեմբեր 9ին: Անոնք կաշառակերութեան յանցանքով ամբաստանուած են:

ՏՈՒՇԱՆՊԷ.- Տաճիկիստանի մայրաքաղաք Տուշանպէի մէջ գինեալներ ծանրօրէն վիրաւորած են 2 ռուս գինուորներ:

ՊՈՒՏԱՓԷՇՏ.- Հունգարացի առեւտրական մը Զորեքշաբթի գիշեր ծանրօրէն վիրաւորուած է, երբ գինեաներ կրակ բացած են անոր վրայ: Կ'ենթադրուի, թէ մաֆիաներ կը կանգնին վերջերս տեղի ունեցող նման յարձակումներու ետին:

ՊԵԼԿՐԱՏ.- Սերպիոյ մէջ իշխող ընկերվարականները երէկ յայտնեցին, թէ Ընդդիմադրութեան Ընկերակցութիւնը իրգիներ կանխահաւասարն յաղթական հռչակած է տեղական ընտրութիւններուն: Ան նաեւ մերժուց ընդունիլ օրինագանցութեան մասին ընդդիմադիրներուն բողոքները:

ՓԱՐԻԶ.- Ֆրանսայի Մերակոյտին նախագահ՝ Ռընէ Մոնորի երէկ յայտնեց, թէ կառավարական փոփոխութիւն մը կրնայ օգտակար ըլլալ այս հանգրուանին, սակայն աւելցուց, թէ վարչապետ Ալէն Ժիւփէ պէտք է իր պաշտօնը պահէ, հակառակ անոր ժողովրդականութեան արձանագրած նահանջին:

ԼՈՆՏՈՆ.- Հրդեհէն վնասուած «Էմփրօ Թաւերն» վերաբացուեցաւ երէկ եւ կը նախատեսուի, որ յառաջիկայ քանի մը օրուան ընթացքին բնականոն աշխատանքը սկսի:

(ՌԻՕԹԸՐ)

Sidon Travel & Tourism Ltd.
Ձեզի համար ԲԱՐԵԿԱՄ, ՄԱՍՆԱԳԷՏ եւ ՎՍՏԱՀԵԼԻ օդանաւային ճամբորդական ընկերութիւնն է, որ ծառայութիւն կը տրամադրէ դէպի աշխարհի բոլոր շրջանները:
(Սեփականատէր՝ ԿԱՐՕ ԱՒԱԳԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻՔ)
Պուրճ Համուտ, «Արմենիա» շէնք, հեռ. 261887, ֆաքս՝ 263411:

Speedway
BLANCO CENTER
ՀԵՌ. 585545-268962
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
ՇԱԲԱԹ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ
●ԷՍՔԱԼՈՓ ՎԻՐԵՆՆՈՒԱԶ
●ՏԱՊԿՈՒԱԾ ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐ
●ԱՂՅԱՆ

LA RÔTISSERIE Ballester
Menu à 24 $
Ouvert midi et soir
PRINTANIA PALACE
Broumana:(04)960416/7/8

TATEOSSIAN TRADING CO.
(TTC - Lebanon)
SAIFI - CENTRE TEKEYAN
TEL.: 01/449667 - 448848 - FAX.: 01 449667
ROND POINT DORA
TEL.: 03/661809

HOTEL BZOMMAR
• ՆՈՐ ԲԱԺԻՆ ՆՈՐԱՊՍԱԿ ՋՈՅԳԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
•ՔՈՔԹԵՅԼԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՍՐԱՀ
•ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒԻ
ՀԵՌ. 902731
902469
30% ԶԵՂՉ
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ